42 වෙළුම - 2 කලාපය 2026

ISSN 1391-0299

විදුරාව

ජාතික විද්‍යා පදනමේ විද්‍යා සඟරාව

විදුරාවේ ගමන් මග :

වන සංවත්සර සැමරුම

1976 - 2026

විදුරාව

42 වෙළුම - 2 කලාපය
2026 අගෝස්තු

සභාපති
වෛද්‍ය සුදත් සමරවීර

අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්
මහාචාර්ය ශිරෝමි පෙරේරා

ජාතික විද්‍යා පදනමේ විදුරාව අනු කමිටුව
තුසිත මලලසේකර
ආචාර්ය සීතා අයි. වික්‍රමසිංහ
ආචාර්ය ගෞරි මූර්ති

සංස්කාරක (සිංහල)
තුසිත මලලසේකර

සංස්කරණ උපදේශකත්වය
ආචාර්ය පී. ආර්. එම්. පී. දිල්රුක්ෂි

විදුරාව සම්බන්ධීකරණය
මදූකා සේනාරත්න
අභිමානි රණතුංග

අකුරු සැකසුම හා පිටු නිර්මාණය
එච්. එම්. එන්. ඩී. ශෂිකලා
ෂේකා අන්වර්

පිටකවරය
ෂේකා අන්වර්

ප්‍රකාශනය සහ මුද්‍රණය
ජාතික විද්‍යා පදනම
47/5, මේට්ලන්ඩ් පෙදෙස
කොළඹ 07

පිළිබිඹු මූලාශ්‍රය: ලේඛකයන්/අන්තර්ජාලය
දුරකථනය: 2696771
ෆැක්ස්: 2694754
විද්‍යුත් ලිපිනය: vidurava@nsf.gov.lk

විදුරාව විද්‍යා සඟරාව ජාතික විද්‍යා පදනමේ වෙබ් අඩවිය වන www.nsf.gov.lk හි අන්තර්ගත කොට ඇත.

පටුන

2 **කතුවැකිය**

3 **රසායනාගාරයෙන් මහ පොළොවට: ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා සන්නිවේදනයේ පරිණාමය**
ජයන්ත වත්තවිදානගේ

13 **'විදුරාව': විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාවයෙන් යුත් ජාතියක් බිහි කිරීමේ වසර 50 ක මෙහෙවර**
පී. ආර්. එම්. පී. දිල්රුක්ෂි

20 **විද්‍යාව සැමදෙනා අතරට ගෙන යාමට ඩිජිටල් මාධ්‍ය භාවිත කරන්නේ කෙසේද ?**
රුචිර නාලිංග විජේසේන

25 **මුද්‍රණ ශිල්පයේ ඓතිහාසික සංධිස්ථාන**
ප්‍රසංග මාහරණ

30 **ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි විද්‍යාව සහ චාරිමාර්ග පද්ධති**
පී. බී. ධර්මසේන

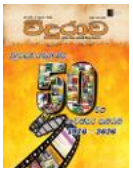
38 **විද්‍යා සන්නිවේදනය සහ මානුෂීයත්ව පිළිබඳ මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා ලකුණ සිහිපත් කිරීම**
ජයන්ත වත්තවිදානගේ

44 **එම්. අශෝක ටී. ද සිල්වා: විද්‍යා සන්නිවේදනයට උපහාරයක්**
ගීතිකා යාපා

46 **තුසිත මලලසේකර: විද්‍යා සන්නිවේදන දායකත්වයට උපහාරයක්**
මනුජ් සී. වීරසිංහ

48 **පසුගිය වසර 50 තුළ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද විදුරාව සඟරාවන්හි තේමා**

51 **2026 නොබෙල් තෑගලාහීන්**
පී. ආර්. එම්. පී. දිල්රුක්ෂි

© ජාතික විද්‍යා පදනම-ශ්‍රී ලංකාව
ISSN 1391-0299

මෙම ප්‍රකාශනයෙහි අඩංගු ලිපිවල අන්තර්ගතය එම ලිපි සැකසූ ලේඛකයන්ගේ අදහස් වන අතර ජාතික විද්‍යා පදනම ඒ හා සම්බන්ධව වග කියනු නොලැබේ.

කතුවැකිය

විදුරාවට පනහයි !

වසර 50 ක් යනු සුළු පටු කාලයක් නොවේ. එතරම් සුවිශාල කාලයක් ඔබ හා සමඟ විද්‍යාත්මක සංවාදයක යෙදීමට "විදුරාව" ලද භාග්‍යය සිහිපත් කරන මෙම අවස්ථාව අතිශයින් ප්‍රීතිමත් වූවකි. මේ ආ ගමන් මඟ දෙස අප ආපසු හැරී බලනුයේ ගවේෂණාත්මකව, කුතුහලයෙන් යුතුව දැනුම සතු අසීමිත බලය පිළිබඳව අප තැබූ විශ්වාසනීයත්වය ලද අසීමිත ජයග්‍රහණයක් ලෙස සලකමිනි.

ගෙවුනු දශක 5 ක ආයු කාලය තුළ අප සිදු කළේ ලිපි සංග්‍රහයන් ඔබට දායාද කිරීම පමණක් නොවේ. අදහස් හුවමාරු කරගන්නා වේදිකාවක් ලෙස විදුරාව සිය ඉඩකඩ හසුරවනු ලැබුවේ ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන්ට, ගුරුවරුන්ට, දෙගුරුන්ට, විද්‍යාඥයන්ට මෙන්ම සමස්ත ජනප්‍රජාවට ප්‍රශ්න විසඳීමට, අවට ඇති ලෝකය නිරීක්ෂණය කරමින් ගවේෂණයට, විද්‍යාවේ ඇති අපූර්වත්වය විමර්ශනයට තෝතැන්නක් නිමිකරමිනි. විශ්වය තුළ සැඟවී ඇති අඛිරහස් වල සිට මේ මහ පොළොව මත පවත්නා ජීවයේ අපූර්වත්වය "විදුරාව" සිය කලාප තුළින් ඔබ වෙත ගෙන ආවේ සියළු විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයන්ට පොදු ගැටළුව වූ "ඇයි?" යන සරල ප්‍රශ්නය මතු කරමිනි.

අප ඔබ හා එක්ව ගතකළ පසුගිය වසර 50ක කාලය තුළදී විද්‍යාව මහත් වෙනසකට ලක්වී ඇත, වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය ලබා ඇති අසීමිත ප්‍රගතිය, අභ්‍යවකාශ ගවේෂණ ප්‍රතිඵල, පරිගණකයේ සම්ප්‍රාප්තිය, පරිසර විද්‍යාවේ පුළුල්වීම සහ තාක්ෂණයේ විජයග්‍රහණය අත්දැකීමට මෙම කාලය තුළදී අපට හැකිවිය. කිසිදා සිදු නොවිය යුතුයැයි සපථ කර තිබූ බොහෝ දෑ විවිධ සොයාගැනීම් හා නිපදවීම් හේතුකොට අපගේ ජීවිතවල අංග බවට පත්ව ඇත. එසේම ඒ අතර අපට අභියෝග ලෙස නව ක්ෂේත්‍ර රාශියක් ඉස්මතුවී ඇත. දේශගුණ විපර්යාස, ජෛව විවිධත්වය අහිමිවීම, කෘත්‍රිම බුද්ධියේ ආගමනය, නව රෝග ආසාදන මතුවීම මේ අභියෝග අතර ඉදිරියෙන්ම පවතින බව "විදුරාව" අවබෝධ කරගෙන සිටියි. විද්‍යාත්මක ප්‍රජාව මෙම අභියෝග හමුවේ උකටලී නොවිය යුතුය. විද්‍යාත්මක චින්තනය හා හැකියා භාවිත කරමින් පාසැල් පන්ති කාමර තුළදී මෙන්ම විද්‍යාගාර තුළදී ද මෙම අභියෝග පරයා යා හැකි ක්‍රමෝපායන් හෙළිදරව් කර ගැනීමට "විදුරාව" නොපැකිළ ඔබට උදවු වනු නොඅනුමානය. ගුරුවරුන් විශේෂයෙන්ම සිය ශිෂ්‍යයන් යොමු කළ යුත්තේ කුතුහලයෙන් පිරි ප්‍රශ්න විමසීමට, හේතු කාරණා සැක සහිත වුවත් ඒවා පරීක්ෂාවට ලක්කිරීමට, අදහස් පරීක්ෂාවට, වැරදීම් පිළිගනිමින් නිරවද්‍යතා සොයා යෑමට සහ අවට ලෝකයෙන් ලැබෙන තොරතුරු විවෘතව ළඟාකර ගැනීමට හැකි පෞරුෂයක් ගොඩ නංවා ගැනීමට පාසැලේදී ලැබෙන මෙම හැකියාවන්, යෞවනය හා තාරුණ්‍යය අඛ්බවා ජීවිත කාලය පුරාවටම සාර්ථක ජීවිතයකට අත්වැල් සපයනු නොඅනුමානය.

මේ එළැඹ ඇති අපගේ 50 වන සංවත්සරය එබැවින් අතීතය කරා යාමක් පමණක් නොව අනාගතය වෙත දෑස් දැල්වීමට කරන පෙරගමනක් ලෙසද දකිනු රිසිය. අනාගතයේදී විද්‍යාඥයන්, වෛද්‍යවරුන්, ඉංජිනේරුවන්, තාක්ෂණික විශේෂඥයන්, පර්යේෂකයන්, නව නිෂ්පාදකයන් සහ ව්‍යවසායකයන් වීමට කල්යල් බලන වර්තමාන ශිෂ්‍ය පරපුර මත ඊළඟ වසර 50 සතුවන ආශ්චර්යයක් නිගමනය කරනු ඇත. ඔවුන් නගන ප්‍රශ්න සහ මවන සිතිවිලි හා උපකල්පන අද අපට අනාවැකි කිව නොහැකි සොයා ගැනීම් වෙත නියතවම යොමු වනු ඇතැයි අපට පුරෝකථනය කළ හැකිය.

"විදුරාව" ඇරඹුණේ සහ පැවතුනේ ජාතික විද්‍යා පදනමේ ප්‍රකාශනයක් ලෙසය. එහෙත් එය පෝෂණය කරනු ලැබුයේ මෙරට සුවහසක් ශිෂ්‍යයන්, ගුරුවරුන්, විදුහල්පතිවරුන්, අධ්‍යාපනඥයන්, පර්යේෂකයන්, විද්‍යාඥයන් ඇතුළු දහස් සංඛ්‍යාත ලේඛක-පාඨක රැසකගේ සාමූහික ප්‍රයත්නයක් මතය. ඉදිරියටත් එය එසේ විය යුතු යැයි අප හඬගා කියමු.

වසර 50ක් අපට සාඩම්බර ඉතිහාසයක් උරුම කර ඇත. මීළඟ වසර 50 තුළ එය අමරණීය වනු ඇත්තේ අද අප ඇසීමට පවා බිය ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සොයා යාම මතය. කුතුහලය, ගවේෂණය, සොයාගැනීම් සහ අපූර්වත්වය පදනම් වූ තවත් 50 වසරකට සුභාශිංසන!

තුසිත මලලසේකර

රසායනාගාරයෙන් මහ පොළොවට: ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා සන්නිවේදනයේ පරිණාමය

ජයන්ත වත්තවිදානගේ

රසායනාගාරයෙන් මහ පොළොවට: ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා සන්නිවේදනයේ පරිණාමය

ඉහළ තාක්ෂණයෙන් සන්නද්ධ විශ්වවිද්‍යාල රසායනාගාරයක් තුළ බාහිර ලෝකයෙන් වෙන්වී කැපවීමෙන් වැඩ කරන විද්‍යාඥයින් පිරිසක් ගැන සිතන්න. වසර ගණනාවක දැඩි පර්යේෂණවලින් පසුව, නිවර්තන කලාපීය රෝගයකට ප්‍රතිකාරයක් සොයා ගැනීමට හෝ දරුණු නියඟයට ඔරොත්තු දෙන නව වී ප්‍රභේදයක් නිපදවීමට ඔවුහු සමත් වෙති.

මෙම සොයාගැනීම් දූවිලි වැදුණු සටහන් පොතක හෝ මුදල් ගෙවා ප්‍රවේශ විය යුතු, මුරපදවලින් ආරක්ෂිත දත්ත ගබඩාවක පමණක් සිරවී තිබුණහොත්, ඉන් කිසිවෙකුටත් සෙතක් සැලසෙන්නේ නැත. විද්‍යාත්මක දැනුමට සැබෑ ලෝකය තුළ වටිනාකමක් ලැබීමට නම්, එය රසායනාගාරයෙන් පිටතට පැමිණ සාමාන්‍ය ජනතාවගේ ජීවිතවලට බද්ධ විය යුතුය.

මෙම අත්‍යවශ්‍ය සබඳතාවය අප හඳුන්වන්නේ විද්‍යා සන්නිවේදනය (Science Communication) යනුවෙනි. එය සරලවම, පාරිභාෂික වචනවලින් පිරුණු සංකීර්ණ විද්‍යාත්මක සොයාගැනීම්, සාමාන්‍ය ජනතාවට ඔවුන්ගේ එදිනෙදා ජීවිතයට ප්‍රායෝගිකවූත්, උද්‍යෝගිමත් සහ ජීවිතාරක්ෂක දැනුමක් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ කලාව සහ හදගැස්මයි.

1948 දී නිදහස ලැබූ ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටකට, විද්‍යා සන්නිවේදනය යනු හුදු ශාස්ත්‍රීය සුඛෝපභෝගීත්වයක් නොවීය. එය ජාතික ප්‍රගතිය උදෙසා කළ සටනක් විය. යටත්විජිත යුගය අවසන්වනවිට, අපේ පාසල් සහ පර්යේෂණ ආයතන බරපතල භාෂා බාධකයකට මුහුණ දී සිටියේය. ඉහළ මට්ටමේ විද්‍යාව ඉගැන්වීම සහ සාකච්ඡා කිරීම සිදුවූයේ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් පමණි. මෙයින් අදහස් කළේ වෛද්‍ය විද්‍යාව, ඉංජිනේරු විද්‍යාව සහ කෘෂිකර්මාන්තයේ නවීන දියුණුව භාෂාමය රාමුවකට කොටුවී, නාගරික ප්‍රභූ පැලැන්තියට පමණක් සීමා වී තිබූ බවයි.

සිංහල හෝ දෙමළ භාෂාව කතා කළ ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගෙන් බහුතරයකට මෙම දැනුම සම්පූර්ණයෙන්ම අහිමි විය. සැබෑ ජාතික සංවර්ධනයක් සඳහා දැවැන්ත වෙනසක් අවශ්‍ය විය. සංකීර්ණ විද්‍යාත්මක න්‍යායයන් අපේ දේශීය භාෂාවන්ට පරිවර්තනය කර, නව මුහුණුවරකින් නැවත උපදවා ගත යුතුව තිබුණි. මෙය ශබ්දකෝෂයක වචන මාරු කිරීමක් වැනි සරල කාර්යයක් නොවීය. ඒ සඳහා සම්පූර්ණයෙන්ම නව පාරිභාෂික ශබ්දමාලාවක් ගොඩනැගීමටත්, විද්‍යාත්මක සත්‍යය විකෘති නොකර බරපතල සංකල්ප සරල කිරීමටත්, ග්‍රාමීය ගොවියාගේ, කාර්යාල සහ කර්මාන්ත ශාලාවක සේවය කරන්නන්ගේ, පාසල් ගුරුවරයාගේ සහ ශිෂ්‍යයාගේ කුතුහලය දල්වන කථාන්දර නිර්මාණය කිරීමත් සිදුකළ යුතු විය.

විදුදැනුම තිලිණ කරමින් මව් බසින් ජාතිය ඇමතූ පුරෝගාමියෝ

අන්තර්ජාලය හෝ නවීන පෙළපොත් බිහිවීමට බොහෝ කලකට පෙර, අපේ රටේ සිටි ද්විභාෂා උගතුන් කිහිපදෙනෙකු වටහා ගත්තේ විද්‍යාත්මක චින්තනයකින් තොරව ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට සැබෑ බුද්ධිමය නිදහසක් ලබාගත නොහැකි බවයි. ඔවුහු තමන් රැඳී සිටි ප්‍රභූ ශාස්ත්‍රීය කවයන්ගෙන් මිදී මහජනතාව වෙත පැමිණියහ.

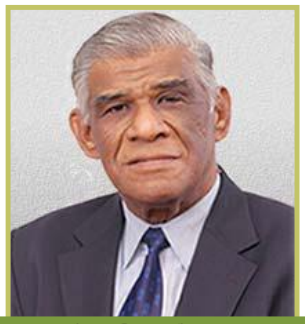
මෙහි මුල්ම පුරෝගාමියෙකු වූයේ ආචාර්ය ඊ. ඩබ්ලිව්. අදිකාරම්

ආචාර්ය ඊ. ඩබ්ලිව්. අදිකාරම්

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ මහතා

මහාචාර්ය වී. කේ. සමරනායක

මහතාය. ප්‍රගතිශීලී දාර්ශනිකයෙකු සහ අධ්‍යාපනඥයෙකු වූ ආචාර්ය අදිකාරම්, ඈත තාරකාවල චලිතයේ සිට භෞතික විද්‍යා නියමයන් දක්වා වූ සංකීර්ණ විද්‍යාත්මක සොයාගැනීම් සරලව පැහැදිලි කරමින් සිංහල භාෂාවෙන් විශාල වශයෙන් ලිපි ලේඛන ලිවීය. ඔහු ලිව්වේ බියගන්වන සුළු පාරිභාෂික වචනවලින් තොරව, අතිශය සරල සහ ආකර්ෂණීය ශෛලියකිනි. ඔහුගේ අරමුණ වූයේ හුදෙක් කරුණු ඉගැන්වීම නොව, සමාජය තුළ විද්‍යාත්මක ආකල්ප ඇති කිරීමයි. එනම් ඕනෑම මතයක් නිරපේක්ෂ සත්‍යයක් ලෙස පිළිගැනීමට පෙර ප්‍රශ්න කිරීම, නිරීක්ෂණය කිරීම සහ විචාරාත්මකව සිතීමේ පුරුද්ද වර්ධනය කිරීමයි.

එම යුගයේදීම, මෙරට සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ දැවැන්තයෙකු වූ මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ මහතා, තමන්ගේ නවකතා සහ කෙටිකතා සඳහා ලෝක ප්‍රසිද්ධව සිටියද, ජීව විද්‍යාව සහ ජෛව පරිණාමය කෙරෙහි දැඩි ඇල්මක් දැක්වීය. ඔහු විසින් රචිත සත්ව සන්තතිය වැනි සන්දිස්ථානීය ග්‍රන්ථ හරහා ඩාවින්ගේ පරිණාමවාදී න්‍යාය දේශීය පාඨකයාට හඳුන්වා දුන්නේය. විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාවය නිසා ශ්‍රී ලාංකීය සංස්කෘතිය විනාශ නොවන බවත්, ඒ වෙනුවට එය අපේ උරුමය පෝෂණය කරමින්, සාම්ප්‍රදායික සමාජය නවීකරණය වන ලෝකය දෙස තාර්කිකව සහ විශ්වාසයෙන් යුතුව බැලීමට මඟ පාදන බවත් වික්‍රමසිංහ මහතා දැඩිව තර්ක කළේය. මානව විද්‍යාව හා සිංහල සංස්කෘතිය සහ ග්‍රාමීය විද්‍යා ප්‍රවේශය යන කෘතීන්ද එතුමන් සම්පාදනය කළේය.

විසිවන සියවසේ මැද භාගයේ සිට අග භාගය වන විට, මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා විද්‍යාත්මක තාර්කිකත්වයේ නිර්භීත සලකුණ බවට පත් විය. වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්යවරයෙකු ලෙස ඔහු සතු වූ ඉහළ ශාස්ත්‍රීය පිළිගැනීම, සමාජය වෙලාගෙන තිබූ භයානක මිථ්‍යා විශ්වාස, මන්ත්‍ර ගුරුකම් සහ ව්‍යාජ වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ක්‍රම භාවිතය සමාජයෙන් තුරන් කිරීම සඳහා ඔහු භාවිත කළේය. සජීවී මහජන පරීක්ෂණ සහ තියුණු පුවත්පත් ලිපි මඟින් ඔහු "ආශ්චර්යමත් සුවකිරීම්" සහ "ගිනි පෑගීම්" විද්‍යාත්මක පරීක්ෂාවට ලක් කළේය. විද්‍යා සන්නිවේදනය යනු හුදෙක් රසවත් තොරතුරු බෙදා ගැනීමක් නොව, අන්ධ විශ්වාසයන්ට එරෙහිව තාර්කිකත්වය වෙනුවෙන් කෙරෙන සටනක් බව ඔහු රටටම ඔප්පු කර පෙන්වීය.

මහාචාර්ය වී.කේ. සමරනායක

එම සියවසේ අගභාගයේදී ඩිජිටල් යුගය අපේ දොරකඩට තට්ටු කරන විට, තාක්ෂණික ක්ෂේත්‍රයේ වගකීම භාරගත්තේ මහාචාර්ය වී. කේ. සමරනායක මහතාය. පරිගණක මඟින් මිනිස් ඉතිහාසය වෙනස් කරන බව කලින්ම හඳුනාගත් ඔහු, පරිගණක සාක්ෂරතාවය ජනප්‍රිය කිරීමට වෙහෙස නොබලා කටයුතු කළේය.

ඔහු හැඳින්වීමේ ලිපි ලිවීය, මහජන දේශන පැවැත්වීය, එසේම පරිගණක විද්‍යාව පාසල් විෂය මාලාවට ඇතුළත් කිරීමට රජයට උපදෙස් දුන්නේය. එමඟින් පරිගණකය විශ්වවිද්‍යාලවලින් පිටතට ගෙන ගොස් සෑම දිස්ත්‍රික්කයකම සෑම පාසල් දරුවෙකුටම භාවිත කළ හැකි සෑම මෙවලමක් බවට පත් කිරීමට ඔහු කටයුතු කළේය.

මෙම ව්‍යාපාරය වර්ධනය වෙත්ම, තවත් සුවිශේෂී පුද්ගලයින් පිරිසක් කරළියට පැමිණි අතර, ඔවුන් භෞතික විද්‍යාව, වෛද්‍ය විද්‍යාව සහ සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මාන්තය සාමාන්‍ය ජනතාව වෙත සන්නිවේදනය කරන ආකාරය සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කළහ.

මහාචාර්ය ඔස්මන්ඩ් ජයරත්න: පොදු ජනයාගේ භෞතික විද්‍යාඥයා

කොළඹ සහ පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලවල දේශන ශාලා තුළ, මහාචාර්ය ඔස්මන්ඩ් ජයරත්න යනු භෞතික විද්‍යාව පිළිබඳ අතිදක්ෂ මහාචාර්යවරයෙකි. එහෙත් ඔහුගේ සැබෑ ආශාව වූයේ භෞතික විද්‍යාව ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රභූ පරිසරයෙන් පිටතට ගෙන, එය

මහාචාර්ය ඔස්මන්ඩ් ජයරත්න

සාමාන්‍ය මිනිසාට තේරෙන සජීවී විෂයයක් බවට පත් කිරීමයි.

විශ්වවිද්‍යාල මට්ටමේ සංකීර්ණ භෞතික විද්‍යා සංකල්ප සිංහල භාෂාවට පරිවර්තනය කිරීමේ දැවැන්ත කාර්යයේ ප්‍රධාන නිර්මාණ ශිල්පියෙකු වූයේ ඔහුය. ඔහු හුදෙක් පෙළපොත් සිංහලට වාක්‍ය පරිවර්තනය කළේ නැත. සොබාදහමේ බලවේග ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ එදිනෙදා ජීවිතයට බලපාන ආකාරය පැහැදිලි කරමින් මහජන දේශන පැවැත්වීය. දැඩි සමාජ ක්‍රියාකාරිකයෙකු ලෙස ඔහු විශ්වාස කළේ, සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක තාරුණ්‍යයට ඔවුන්ගේ ධනවත්කම හෝ පසුබිම කුමක් වුවත් තමන්ගේ මව්භාෂාවෙන් භෞතික විද්‍යාව හැදෑරීමට අවස්ථාව ලැබුණහොත් පමණක් රට දරිද්‍රතාවයෙන් මුදවා ගත හැකි බවයි.

මහාචාර්ය නන්දදාස කෝදාගොඩ: අසමසම මහජන සන්නිවේදකයා

වෛද්‍ය විද්‍යාව සහ මහජන සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ, මහාචාර්ය

මහාචාර්ය නන්දදාස කෝදාගොඩ

නන්දදාස කෝදාගොඩ යනු සැබෑම තරුවකි. ඔහු ශාස්ත්‍රීය අංශයෙන් ඉහළටම ගොස්, කොළඹ වෛද්‍ය පීඨයේ පීඨාධිපති සහ කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ උපකුලපති ධුරයන් හෙබවූවද, මහජනතාව ඔහුව හැඳින්වූයේ ඉතා කුළුපග, හුරුපුරුදු සහ විශ්වාසවන්ත මඟපෙන්වන්නෙකු ලෙසය.

වෛද්‍ය බ්ලොග් අඩවි බිහිවීමට බොහෝ කලකට පෙර, මහජන සෞඛ්‍ය ගැටලුවලට හේතුව වෛද්‍යවරුන්ගේ අඩුවක් නොව, නිසි සන්නිවේදනයේ අඩුවක් බව ඔහු හඳුනා ගත්තේය. ඔහු හෘද සෞඛ්‍යය, අධිකරණ වෛද්‍ය විද්‍යාව, ප්‍රජනන සෞඛ්‍යය සහ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයේ භයානකත්වය වැනි සංකීර්ණ මාතෘකා සරල කරමින් සිංහලෙන් සෞඛ්‍ය ලිපි සහ පොත් මාලාවක් ලිවීය. ඔහු ගුවන්විදුලියෙන් කතා කළේ තැන්පත්, පැහැදිලි සහ ගෞරවනීය ස්වරයකිනි. එමඟින් ග්‍රාමීය පවුල්වලට බිය උපදවන වෛද්‍ය අභිරහස්, සරල සෞඛ්‍ය පුරුදු බවට පත්කර ගැනීමට මඟ පෙන්වීය. එමෙන්ම, බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවේ ප්‍රායෝගික ප්‍රතිලාභ අගය කරන අතරම, සාම්ප්‍රදායික ආයුර්වේදයේ ඇති සාකල්‍ය (Holistic) ප්‍රඥාව දෙස විවෘත මනසකින් බැලීමට ඔහු මහජනතාව දිරිමත් කළේය.ආයුර්වේද වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක දැනුම සිංහල ජනතාව වෙත නිරවුල්ව සන්නිවේදනය කළ පණ්ඩිත විලියම් අල්විස් මහතාවද මෙහිදී සිහිපත් කළ යුතුය.

ආචාර්ය උපාලි සේනානායක: සාම්ප්‍රදායික විද්‍යාව නැවත හිමිකර ගැනීම

අනෙකුත් පුරෝගාමීන් නවීන බටහිර විද්‍යාව පරිවර්තනය කරන විට, ආචාර්ය උපාලි සේනානායක මහතා විප්ලවීය දෙයක් සිදු කළේය. ඔහු ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික, කාලාන්තරයක් තිස්සේ ඔප්පු වූ ග්‍රාමීය ක්‍රම දෙස බලා ඒවා විද්‍යාත්මක පද්ධතියක් ලෙස සන්නිවේදනය කළේය. 1960 සහ 70 දශකවල ශ්‍රී ලංකාව ආනයනික ආහාර සහ කෘතිම රසායනික ද්‍රව්‍ය මත වැඩි වැඩියෙන් යැපීමට පටන් ගත් විට, සේනානායක මහතා අපේ මුතුන් මිත්තන්ගේ උරුමය නොසලකා හැරීමේ අඥානකම ප්‍රශ්න කළේය.

සෝවියට් දේශය සහ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය අතර පැවති අභ්‍යවකාශ තරඟය ලොවපුරා විද්‍යා සන්නිවේදනය පිළිබඳ ගිනිපුපුරු අවධි කළේය. 1969 සඳ තරණය සමඟ උච්චස්ථානයට පැමිණි මෙම සන්නිවේදන කුතුහලය ශ්‍රී ලාංකිකයන් වෙත ගෙන ගිය විද්‍යා ලේඛකයන් ලෙස එඩ්වින් ආරියදාස, එච්. ඩබ්ඃ ජයවර්ධන, දීප්ත ලීලාරත්න සහ අනුර සී. පෙරේරා වැන්නවුන් සිටියහ. මේ අතර ආතර් සී. ක්ලාර්ක් මහතා විසින් රචිත විද්‍යා ප්‍රබන්ධ ගණනාවක් සිංහලට පරිවර්තනය කරමින් එස්. එම්. බන්දුසීල මහතා කළ කර්තව්‍යයද සුළුපටු නොවේ.

එසේම බෙනඩික්ට් දොඩම්පේගම, පර්සි ජයමාන්න, අතුල මංචනායක, රාජේන්ද්‍ර කුලසිංහ යන මහත්වරු පුවත්පත් හරහා විද්‍යා සන්නිවේදනයේදී විපුල මෙහෙයක් ඉටු කළහ.

සිංහලෙන් වෛද්‍ය විද්‍යාව විශේෂයෙන් මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍ය ජනතාව අතරට ගෙන යාමේදී විශේෂඥ වෛද්‍ය උපාලි මාරසිංහ මහතා කළ සේවයද බොහෝය.

ආයතනික පදනම: SLAAS, NSF සහ විදුරාව

මෙම තනි පුද්ගල හඬවල් විද්‍යා සන්නිවේදනය සඳහා මඟ පාදන විට, විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා

ස්ථිර ආයතනික පදනමක් අවශ්‍ය බව ජාතික ආයතන වටහා ගත්තේය. 1944 දී ආරම්භ කරන ලද ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාභිවර්ධන සංගමය (SLAAS) "විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීමේ කමිටුව" (CPS) පිහිටුවීම මඟින් විශාල ඉදිරි පියවරක් මේ සඳහා තැබීය. මෙම විශේෂිත ඒකකය දුර බැහැර ග්‍රාමීය පාසල් වෙත යන සංචාරක ප්‍රදර්ශන සංවිධානය කිරීම, කලාපීය සෞඛ්‍ය ගැටලු පිළිබඳ මහජන දේශන පැවැත්වීම සහ තරුණ මනස් දිරිමත් කිරීම සඳහා ජාතික පාසල් තරඟ ආරම්භ කිරීම සිදු කළේය. SLAAS ආයතනය විසින් පාසල් දරුවන් ඉලක්ක කර ගනිමින් සිංහලෙන් "විද්‍යා ව්‍යාප්ති" සඟරාවත්, දෙමළෙන් "විඤ්ඤාණමුරසු" සඟරාවත් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන කාර්යාංශය (HEB) ද සිය කර්තව්‍යයන් විශේෂයෙන් බොහෝ කලක් පළවූ "සැපත" සඟරාව තුළින් සෞඛ්‍ය කාර්යමණ්ඩල සහ පොදු ජනතාව වෙත සෞඛ්‍යය හා වෛද්‍ය විද්‍යාව සන්නිවේදනය සඳහා විශාල කාර්යයක් ඉටු කළේය.

රජය විසින් "ජාතික විද්‍යා සභාව" (NSC) පිහිටුවීමත් සමඟ මෙම මෙහෙවර නිල රාජ්‍ය ප්‍රමුඛතාවයක් බවට පත් වූ අතර, එය පසුව ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF) බවට පරිවර්තනය විය. ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF) වෙත ද්විත්ව මෙහෙවරක් පැවරුණි. ඉහළ මට්ටමේ පර්යේෂණ සඳහා අරමුදල් සැපයීම සහ ඒ සමඟම මුළු රට පුරා විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීම සඳහා නිර්මාණාත්මක ක්‍රම සෙවීමයි. මෙම දැක්ම යථාර්ථයක් බවට පත් කිරීම සඳහා, NSF ආයතනය 1970 දශකයේ මැද භාගයේදී එහි ප්‍රමුඛතම විද්‍යා සඟරාව වන විදුරාව ආරම්භ කළේය. සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි යන භාෂා තුනෙන්ම වෙන වෙනම කාර්තුවකට වරක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද විදුරාව සඟරාව නිර්මාණය කර තිබුණේ, ඉහළ පෙළේ විද්‍යාඥයින් සහ අ.පොෂ.සා සාමාන්‍ය පෙළ, උසස් පෙළ සිසුන්, ගුරුවරුන් මෙන්ම විද්‍යා ලෝලීන් සම්බන්ධ කරන විශ්වාසවන්ත පාලමක් ලෙසය.

විදුරාව සඟරාවේ ඓතිහාසික පැතිකඩ

සාමාන්‍ය පෙළ හෝ උසස් පෙළ විභාග සඳහා සූදානම් වන ශිෂ්‍යයෙකුට, විදුරාව සඟරාව ලබා දුන්නේ දෘඩ පෙළපොත්වලින් මඟ හැරුණු දේය. එනම් සැබෑ ලෝකයේ භාවිතය සහ ආස්වාදයයි. පසුගිය වසර පනහ පුරා, එහි පිටු නිව්ටෝනීය යාන්ත්‍ර විද්‍යාවේ සහ කාබනික රසායන විද්‍යාවේ මූලික සුන්දරත්වයේ සිට ශ්‍රී ලංකාවේ සුවිශේෂී වැසි වනාන්තර පද්ධති, පුනර්ජනනීය බලශක්ති ඉංජිනේරු විද්‍යාව සහ නවීන ජානමය සොයාගැනීම් දක්වා වූ සෑම දෙයක්ම පාඨකයා වෙත සමීප කළේය. විදුරාව සඟරාවේ ඇති සුවිශේෂත්වය වන්නේ එහි ඇති විද්‍යාත්මක නිරවද්‍යතාවයයි. සෑම ලිපියක්ම ලියා ඇත්තේ හෝ දැඩි ලෙස සමාලෝචනය කර ඇත්තේ විශ්වවිද්‍යාල මහාචාර්යවරුන්, වෛද්‍යවරුන් හෝ ඉංජිනේරුවන් විසිනි. සංස්කාරකවරු මෙම ප්‍රවීණයන් සමඟ අත්වැල් බැඳගෙන සංකීර්ණ පාරිභාෂික වචන සරල කරන අතරම, එහි විද්‍යාත්මක සත්‍යතාවයට හානියක් නොවන සේ කටයුතු කරති. එහි ස්වර්ණ ජයන්තිය සමරන මෙම සඟරාව, අඩසියවසක් තිස්සේ මෙරට විද්‍යා අධ්‍යාපනයේ ආලෝකය නොනිවා තැබූ ආයතනික කැපවීමේ අභිමානවත් ස්මාරකයක් ලෙස නැඟී සිටියි.

ගුවන් විදුලි තරංග සහ රූපවාහිනී තිර

ස්මාර්ට්ෆෝන් සහ අන්තර්ජාල තිර අපගේ ජීවිතවල කේන්ද්‍රස්ථානය වීමට බොහෝ කලකට පෙර, ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සන්නිවේදනය රඳා පැවතුණේ ගුවන් විදුලි තරංගවල තිබූ ආකර්ෂණය මතය. භූගෝලීය හුදෙකලාව සහ සාක්ෂරතා බාධක බිඳ දමමින්, ග්‍රාමීය ජනතාව වෙත ළඟා වීමේ අපූරු හැකියාවක් ගුවන් විදුලියට සහ රූපවාහිනියට තිබුණි.

එදා 'රේඩියෝ සිලෝන්' ලෙස හැඳින්වුණු ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාව (SLBC) මෙම සන්නිවේදන ගමනේ පුරෝගාමියා විය. ගුවන්විදුලියේ ඇති අධ්‍යාපනික වටිනාකම හඳුනාගත් ඔවුහු, විද්‍යා වැඩසටහන් හඳුන්වා දුන්හ. පවුල් පිටින් සවස් කාලයේ ගුවන්විදුලිය වටා රොක් වී, ස්වභාවික සංසිද්ධීන් පැහැදිලි කරන සජීවී සාකච්ඡා,

පරාමිතිය	විස්තරය
ආරම්භක ආයතනය	ජාතික විද්‍යා සභාව (NSC) / ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF)
ආරම්භක යුගය	1970 දශකයේ මැද භාගය
භාෂා	ත්‍රිභාෂා (සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි වෙන වෙනම)
ප්‍රධාන ඉලක්කගත පාඨකයින්	අ.පොෂ.සා. සාමාන්‍ය පෙළ සහ උසස් පෙළ සිසුන්, විද්‍යා ගුරුවරුන්, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්
ප්‍රධාන මෙහෙවර	සංකීර්ණ පර්යේෂණ, විෂය මාලාවට අනුකූල සහ සරල අන්තර්ගතයන් බවට පරිවර්තනය කිරීම

ළමයින් සඳහා වූ නිර්මාණාත්මක විද්‍යා නාට්‍ය සහ පාසල් සිසුන්ට තැපැල් මඟින් එවන ප්‍රශ්නවලට විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවීණයන් සජීවීව පිළිතුරු සපයන ප්‍රශ්නෝත්තර වැඩසටහන්වලට සවන් දුන්හ.

මහින්ද රණවීර: 'සිතිජය' වැඩසටහනේ හඬ

මෙම ගුවන්විදුලි ක්ෂේත්‍රය තුළ, මහින්ද රණවීර මහතා විධිමත් නොවන විද්‍යා අධ්‍යාපනයේ සැබෑ පුරෝගාමියෙකු ලෙස මතු විය. ඔහු 1970 දශකයේ විෂය මාලා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂවරයෙකු වූ අතර, ජාතික භාෂාවලින් ඉගෙන ගන්නා නිසාම පාසල් දරුවන්ට නවීන විද්‍යාව අහිමි නොකළ යුතු බව ආචාර්ය අදිකාරම් මෙන්ම ඔහුද දැඩිව විශ්වාස කළේය.

රණවීර මහතා ගුවන් විදුලි තරංග ඔස්සේ සිතිජය නම් සතිපතා විද්‍යා වැඩසටහන නිර්මාණය කළේය. 1970 දශකය පුරා විකාශය වූ සිතිජය මුළු දිවයිනම වැළඳගත් වැඩසටහනක් විය. රණවීර මහතාට සුවිශේෂී දක්ෂතාවයක් තිබුණි. ඔහු සංකීර්ණ රසායනික සූත්‍ර සහ ගණිතමය නීති, ආකර්ෂණීය ශ්‍රව්‍ය කථාන්දර බවට පත් කරමින් කතා කළේය. විද්‍යා පුස්තකාල හෝ ඉංග්‍රීසි සඟරා නොතිබූ මිලියන සංඛ්‍යාත ග්‍රාමීය පාසල් දරුවන්ට, සෑම සතියකම රණවීර මහතාගේ හඬට සවන් දීම නවීන ලෝකය දෙස බැලීමට ලැබුණු කවුළුවක් වූ අතර, එය ඔවුන් තුළ විද්‍යාත්මක ගවේෂණය සඳහා දැඩි උනන්දුවක් ඇති කළේය.

ඉන්පසු 1970 දශකයේ අගභාගයේ සහ 1980 දශකයේ මුල් භාගයේදී, ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව (SLRC) සහ ස්වාධීන රූපවාහිනී සේවය (ITN) වැනි ජාතික රූපවාහිනී නාලිකාවල උපතත් සමඟ දෘශ්‍ය විප්ලවයක් ඇති විය. හදිසියේම, පෙළපොත් සංකල්පවලට වර්ණ, චලනය සහ ජීවය ලැබුණි. රූපවාහිනී මැදිරි සජීවී රසායනාගාර බවට පත් වූ අතර, ඉදිරිපත් කරන්නන් ප්‍රේක්ෂකයින් ඉදිරියෙහි සජීවී භෞතික විද්‍යා සහ රසායන විද්‍යා පරීක්ෂණ සිදු කර පෙන්වූහ.

මෙම යුගයේ තවත් සුන්දර සන්ධිස්ථානයක් වූයේ ලෝක පූජිත ජාත්‍යන්තර විද්‍යා වාර්තා චිත්‍රපට දේශීයකරණය කිරීමයි. කාල් සේගන්ගේ කොස්මෝස් (Cosmos) සහ සර් ඩේවිඩ් ඇටන්බරෝගේ බීබීසී ස්වභාවික ඉතිහාස (BBC Natural History) වාර්තා චිත්‍රපට සිංහල සහ දෙමළ භාෂාවලට පරිවර්තනය කර, උපසිරැසි ගන්වා හෝ හඬ කවා විකාශය කරන ලදී. මෙමඟින් ලාංකීය දරුවන්ට නිවසේ සිටම ඈත මුහුදු පතුල ගවේෂණය කිරීමටත්, මිනිස් සෛලයක අන්වීක්ෂීය ව්‍යුහය නැරඹීමටත්, තාරකා අතර සැරිසැරීමටත් අවස්ථාව ලැබුණි. මෙම රූපවාහිනී යුගය උසස් තත්ත්වයේ දෘශ්‍ය අධ්‍යාපනයක් සැමටම පොදු කළ අතර, තරුණ පරපුර STEM (විද්‍යාව, තාක්ෂණය, ඉංජිනේරු විද්‍යාව, ගණිතය) ක්ෂේත්‍රයන් ඔස්සේ ඉදිරියට යාමට පෙළඹවීය.

පුවත්පත් විප්ලවය: විදුසර සහ ටැබ්ලොයිඩ් පිම්ම

1980 දශකයේ අගභාගයේ සහ 1990 දශකයේ මුල් භාගයේදී පාසල් විෂය මාලාව පුළුල් වෙත්ම, මුද්‍රිත මාධ්‍යයේ විශාල වෙනසක් සිදු විය. විදුරාව වැනි ආයතනික සඟරා උසස් ශාස්ත්‍රීය මට්ටමක් පවත්වා ගෙන ගියද, තරඟකාරී රාජ්‍ය විභාගවලට පෙනී සිටින සිසුන්ට සතිපතා ඉක්මන්, ලාභදායී සහ නවීන විද්‍යාත්මක තොරතුරු ලබා දීමේ අවශ්‍යතාවයක් මතු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම සතිපතා විද්‍යා පුවත්පත ලෙස විදුසර බිහි විය. අනුර සිරිවර්ධන මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සහ සංස්කාරකත්වයෙන් ඇරඹී විදුසර, මුළු දිවයින පුරාම අ.පොෙ.ස. සාමාන්‍ය පෙළ සහ උසස් පෙළ සිසුන්ට නැතිවම බැරි සගයෙකු බවට පත් විය.

අනුර සිරිවර්ධන මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ වාණිජ විද්‍යා පුවත්පත් කලාව ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කළේය. ඔහුගේ නායකත්වය යටතේ, විදුසර දැඩි ශාස්ත්‍රීය ස්වරූපයෙන් මිදී, ගතික, දෘශ්‍යමය වශයෙන් ආකර්ෂණීය පුවත්පත් සැකසුමක් අනුගමනය කළේය. එහි ගෝලීය විද්‍යා පුවත්, පාරිසරික අර්බුද, අභ්‍යවකාශ ගවේෂණ සහ දේශීය පාසල් විෂය නිර්දේශයේ ව්‍යුහගත විශ්ලේෂණයන් මනාව මුසු කර තිබුණි.

වැදගත්ම දෙය නම්, සිරිවර්ධන මහතා විදුසර පුවත්පතේ දොරටු තරුණ විද්‍යා ලේඛකයින් වෙනුවෙන් විවෘත කිරීමයි. ඔහු විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ට, තරුණ පර්යේෂකයන්ට සහ තාක්ෂණයට ලැදි පාසල් සිසුන්ට තමන්ගේම ලිපි පළ කිරීමට ජාතික වේදිකාවක් ලබා දුන්නේය. මෙම තරුණ ලේඛකයින් පුවත්පතට නැවුම්, උද්‍යෝගිමත් ශක්තියක් ගෙන ආ අතර, ඔවුන් ලිව්වේ සංකීර්ණ භෞතික විද්‍යා සමීකරණ සහ ජීව විද්‍යාත්මක ක්‍රියාවලීන් විභාග බරක් නොව, උද්යෝගිමත් ප්‍රහේලිකා ලෙස හැඟෙන සරල, ආකර්ෂණීය ශෛලියකිනි. විදුසර පුවත්පත ඔප්පු කළේ විද්‍යා මුද්‍රිත මාධ්‍යයක් වාණිජමය වශයෙන් සාර්ථක මෙන්ම, අධ්‍යාපනික සහ තාරුණ්‍යයේ ආදරය දිනාගත් එකක් විය හැකි බවයි.

මේ අතර සීමාසහිත එක්සත් ප්‍රවෘත්තිපත්‍ර ආයතනය මඟින් "විදුනැණ" නමින් විද්‍යා සතිපතාවක්

පළ කළ අතර එහි සංස්කාරකවරයා වූයේ ධනසිරි බෝධිනායක මහතාය. එලෙසින්ම සිළුමිණ, රිවිරැස හා ශ්‍රී ලංකාදීප වැනි ඉරිදා පුවත්පත්, විජය, මිහිර, නවයුගය, යොවුන්ජනතා වැනි ළමා හා යොවුන් පුවත්පත්, සිරිකත, තරුණි සහ නවලිය වැනි කාන්තා පුවත්පත් සිය විද්‍යාලිපි හරහා ජනතාවගේ විද්‍යා සාක්ෂරතාව නංවාලීමට මහත්සේ දායකත්වය දැක්වීය. මෙරට පාසල් ශිෂ්‍යයන්ගේ විද්‍යා දැනුම ඉහළ නැංවීමට බොහෝ කලක් දායක වූ විද්‍යා සඟරාව ලෙස "විද්‍යා" හැඳින්විය හැක. වෛද්‍ය බුද්ධදාස බෝධිනායක මහතා සහ මහාචාර්ය ටියුලි ද සිල්වා මහතා ඇතුළු සංස්කාරක මණ්ඩලයක් එය සංස්කරණය කළහ.

දෙමළ මාධ්‍යයෙන් විද්‍යා සන්නිවේදනයේ ආලෝකය දැල්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා සන්නිවේදනයේ කථාන්දරය, දෙමළ මාධ්‍යයෙන් සිදු වූ සුවිශේෂී දායකත්වය අගය නොකර සම්පූර්ණ කළ නොහැක. දෙමළ මාධ්‍ය විද්‍යා සන්නිවේදකයින්, ශාස්ත්‍රඥයින් සහ මාධ්‍යවේදීන් බහුවිධ අභියෝගයකට මුහුණ දුන්හ. ඔවුන්ට පොහොසත්, ප්‍රවේශ විය හැකි තාක්ෂණික පාරිභාෂික වචන නිර්මාණය කිරීමට මෙන්ම උතුරු, නැගෙනහිර සහ වතුකරයේ වෙසෙන දෙමළ කතා කරන ජනතාව ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර විද්‍යාත්මක දියුණුව සමඟ නිරන්තරයෙන් සම්බන්ධ කර තැබීමට සිදු විය.

උතුරුකරයේ ශාස්ත්‍රීය ක්ෂේත්‍රයේ කේන්ද්‍රස්ථානයක් වූ යාපනය විශ්වවිද්‍යාලයේ හිටපු උපකුලපති, මහාචාර්ය කේ. කුණරත්නම් මහතා දෙමළ මාධ්‍යයෙන් විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීමේ නායකයෙකු විය. ඔහුගේ පෞද්ගලික පර්යේෂණ භෞතික විද්‍යාව සහ භූ භෞතික විද්‍යාවේ (Geophysics) සීමාවන් පුළුල් කළද, ඔහු මහජන අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් විශාල ශක්තියක් වැය කළේය. මහාචාර්ය කුණරත්නම් මහතා දෙමළ භාෂාවෙන් ලිපි රාශියක් ලිවීය, භෞතික විද්‍යාව, පරිගණක විද්‍යාව සහ තාරකා විද්‍යාවේ සංකීර්ණ න්‍යායන් සරල කරමින් දේශන පැවැත්වීය. දෙමළ මාධ්‍ය පාසල් රසායනාගාර සහ ප්‍රාදේශීය විද්‍යා සමාජ සඳහා නවීන, ගණිතමය වශයෙන් නිවැරදි ද්‍රව්‍ය ලැබෙන බව සහතික කිරීමට ඔහු කැප වූ අතර, එමඟින් දෙමළ මාධ්‍ය විද්‍යාඥයින් සහ ඉංජිනේරුවන් බිහිවීමට ශක්තිමත් පදනමක් දැමීය.

මහාචාර්ය එස්. මාහේෂ්වරන්: අණුක ආශ්චර්යයන් සරල කිරීම

රසායනික විද්‍යා ක්ෂේත්‍රය තුළ, යාපනය විශ්වවිද්‍යාලයේ කාබනික රසායන විද්‍යාව පිළිබඳ ආරම්භක මහාචාර්යවරයා වූ මහාචාර්ය එස්. මාහේෂ්වරන් මහතා සුවිශේෂී චරිතයක් විය. මහාචාර්ය මාහේෂ්වරන්ට වඩාත්ම සංකීර්ණ කාබනික රසායන ව්‍යුහයන් පවා සජීවීව ඉදිරිපත් කළ හැකි අපූරු ඉගැන්වීමේ ශෛලියක් තිබුණි. විශ්වවිද්‍යාල දේශන ශාලාවලින් ඔබ්බට, පාසල් මට්ටමින් විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීමට ඔහු දැඩි උනන්දුවක් දැක්වීය. ඔහු දුර බැහැර ගමන් කරමින් දෙමළ මාධ්‍ය පාසල්වල අපොස උසස් පෙළ සිසුන් සඳහා සම්මන්ත්‍රණ සහ රසායනාගාර ප්‍රායෝගික පරීක්ෂණ පැවැත්වීය. රසායන විද්‍යාව එදිනෙදා ජීවිතයට සම්බන්ධ කරමින් ආහාර කල් තබා ගැනීමේ විද්‍යාව, සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මාන්තය සහ පාරිසරික වෛද්‍ය විද්‍යාව පැහැදිලි කරමින් ඔහු ලියූ ලිපි, තරුණ මනස් පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයට යොමු කිරීමට සමත් විය.

ප්‍රාදේශීය සඟරා සහ මාධ්‍ය සේවය

මෙම ශාස්ත්‍රීය නායකත්වයට, ප්‍රාදේශීය මුද්‍රිත මාධ්‍ය සහ ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාවේ (SLBC) දෙමළ ජාතික සහ වාණිජ සේවාවන් භාවිත කළ කැපවූ මාධ්‍යවේදීන්ගෙන් සහ ලේඛකයින්ගෙන් විශාල සහයෝගයක් ලැබුණි. කලෙයියරසි (*kalaiyarasi*) වැනි සඟරා මෙන්ම, චින්තාමණි සහ වීරකේසරී වැනි බහුලව කියවන දෙමළ පුවත්පත්වල විශේෂ සතිපතා විද්‍යා පිටු, ඉගෙනීම සඳහා වැදගත් අවකාශයන් බවට පත් විය.

මෙම වේදිකාවන් දේශීය නව නිපැයුම්කරුවන්ගේ වැඩකටයුතු ප්‍රදර්ශනය කළේය, සංකීර්ණ ජීව විද්‍යා සහ ගණිත ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීය, සහ ගෝලීය අභ්‍යවකාශ මෙහෙයුම් පිළිබඳ පරිවර්තනය කළ තොරතුරු ලබා දුන්නේය. මෙම සාමූහික, කැපවූ උත්සාහයන් තුළින්, මෙම දෙමළ මාධ්‍ය පුරෝගාමීන් විද්‍යාත්මක සහ ප්‍රායෝගික දැනුම ළඟා කර ගැනීමේ ගමන මුළු දිවයිනම ආවරණය වන පරිදි සැමට පොදු වූවක් බවට පත් කළහ.

ඩිජිටල් මාධ්‍ය : දෙකොන මුවහත් අසිපත

විසිඑක්වන සියවසට පා තැබීමත් සමඟ, අධිවේගී අන්තර්ජාලය, ස්මාර්ට්ෆෝන් සහ සමාජ මාධ්‍ය වේදිකාවල සිදුවූ පිපිරීම්, පැරණි සන්නිවේදන ලෝකය උඩුයටිකුරු කළේය. රාජ්‍ය ආයතනයක්, මහාචාර්යවරයෙක් හෝ ප්‍රවීණ මාධ්‍යවේදියෙක් පමණක් මහජනයා දකින දේ තීරණය කළ පැරණි, ඉහළ සිට පහළට ගලා ගිය සන්නිවේදන ආකෘතිය අතුරුදහන් විය. එය දැන් විමධ්‍යගත, වේගයෙන් චලනය වන ඩිජිටල් පරිසර පද්ධතියකින් ප්‍රතිස්ථාපනය වී ඇත.

අද වන විට YouTube, Facebook, TikTok සහ විවිධ පොඩ්කාස්ට්

මාධ්‍යය	උපරිම යුගය	ප්‍රධාන ඉලක්කගත පාඨකයින්	ප්‍රධාන ශක්තීන්	ප්‍රධාන සීමාවන්
මුද්‍රිත සඟරා (විදුරාව)	1970 - 1990 දශක	සිසුන්, ගුරුවරුන්, ශාස්ත්‍රඥයින් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්.	ඉහළ විද්‍යාත්මක නිරවද්‍යතාවය; ස්ථිර අධ්‍යාපනික ආශ්‍රේය වටිනාකම.	මන්දගාමී නිෂ්පාදන කාලය; සජීවී අන්තර්ක්‍රියාකාරිත්වයක් නොමැති වීම; භෞතික තැපැල් ජාල මත යැපීම.
සතිපතා පුවත්පත් (විදුසර)	1980 - 2000 දශක	අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ සහ උසස් පෙළ සිසුන් පාසල් විද්‍යා සමාජ.	සතිපතා වේගවත් යාවත්කාලීන වීම; ඉහළ දෘශ්‍ය ආකර්ෂණය; තරුණ හඬවල් සඳහා වේදිකාවක් වීම.	වාණිජ මුද්‍රණ පිරිවැය මත යැපීම; භෞතික ලේඛනාගාර ආයු කාලය සීමිත වීම.
ගුවන් විදුලි විකාශනය (SLBC)	1950 - 1980 දශක	පුළුල් ග්‍රාමීය සහ නාගරික නිවාස.	ගුවන් විදුලි විකාශනය දැවැන්ත භූගෝලීය ආවරණය; කියවීමේ සාක්ෂරතාවයෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම ස්වාධීන වීම.	දෘශ්‍ය ආධාරක සම්පූර්ණයෙන්ම නොමැති වීම; ස්ථාවර විකාශන කාලයන්; ඒකපාර්ශ්වික සන්නිවේදනයක් වීම.
රූපවාහිනිය (රූපවාහිනී, ITN)	1980 - 2000 දශක	පොදු මහජනතාව, පවුල් සහ පාසල් දරුවන්.	ගැඹුරු දෘශ්‍ය ආකර්ෂණය; ඉහළ චිත්තවේගීය බලපෑම; සංකීර්ණ වාර්තා චිත්‍රපට සඳහා විශිෂ්ට වීම.	මිල අධික නිෂ්පාදන උපකරණ; ආයතනික වෙළඳ දැන්වීම් මත දැඩිව යැපීම; සීමිත ගුවන් කාලය.
ඩිජිටල් සහ සමාජ මාධ්‍ය	2010 වර්තමානය	තරුණ පරපුර, තාක්ෂණයට ලැදි සිසුන් සහ ජංගම දුරකථන පරිශීලකයින්.	ක්ෂණික ප්‍රකාශනය; ඉහළ අන්තර්ක්‍රියාකාරිත්වය (Likes, Comments, Shares); බහුමාධ්‍ය (Multimedia) ආකෘති.	ව්‍යාජ පුවත්වලට ඇති දැඩි අවදානම; වෘත්තීය සමාලෝචනයක් නොමැති වීම; නාට්‍යමය දේට ඇල්ගොරිතම දක්වන පක්ෂපාතිත්වය.

(Podcast) ජාල, ස්වාධීන ශ්‍රී ලාංකීය විද්‍යා සන්නිවේදකයින්ගේ සක්‍රීය කේන්ද්‍රස්ථාන බවට පත්ව ඇත. තරුණ විද්‍යාඥයින්, තාක්ෂණයට ලැදි විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් සහ නිර්මාණකරුවන් පැරණි මාධ්‍ය නාලිකා මඟහරිමින් සෘජුවම තාරුණ්‍යය අමතති. අධිතාක්ෂණික උපකරණ ක්‍රියාකාරිත්වය හඳුන්වා දෙන (Tear downs) නාලිකා, තාරකා විද්‍යාත්මක තොරතුරු, පශු වෛද්‍ය දැනුම සහ පාරිසරික විශ්ලේෂණයන් මිලියන සංඛ්‍යාත නරඹන්නන් ආකර්ෂණය කර ගනී. පරිගණක සඳෘශ්‍යකරණ (Animations) උපහාසාත්මක මීම්ස් (Memes) සහ එදිනෙදා සරල භාෂාව භාවිත කරමින්, මෙම නිර්මාණකරුවන් විද්‍යාව ඩිජිටල් පරපුරට සමීප, අදාළ සහ විනෝදාත්මක දෙයක් බවට පත් කරති.

කෙසේ වෙතත්, මෙම අසීමිත නිදහස දෙපැත්ත කැපෙන කඩුවකි. අන්තර්ජාලය තුළ සංස්කාරකවරුන් හෝ කරුණු පරීක්ෂකයින් (Fact-checkers) නොමැති බැවින්, ඩිජිටල් ලෝකය ව්‍යාජ තොරතුරු, භයානක ව්‍යාජ විද්‍යාවන් (Pseudo-science) සහ විවිධ කුමන්ත්‍රණ න්‍යායන්ගෙන් පිරී පවතී. මෙම නිමක් නැති ඩිජිටල් අවකාශය තුළ, විද්‍යාත්මකව නිවැරදි අන්තර්ගතයන්ට, ක්ලික් කිරීමට පෙළඹෙන අතිශෝක්තිමත් සිරස්තල විද්‍යාත්මකව තහවුරු නොකළ වැරදි තොරතුරු සමඟ පරිශීලකයාගේ අවධානය දිනා ගැනීම සඳහා දැඩි සටනක නිරත වීමට සිදුව ඇත.

තවද, සමාජ මාධ්‍ය ඇල්ගොරිතම (Algorithms) සකස් කර ඇත්තේ සත්‍යය පෙන්වීමට වඩා පරිශීලකයා රඳවා ගන්නා (Engagement) ඕනෑම ආන්දෝලනාත්මක හෝ අද්භූත දෙයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීමටය. කේලාම්, ආන්දෝලනාත්මක හෝ මනඃකල්පිත හිමිකම් පෑම් ක්ෂණිකව අපගේ තිර මතට පැමිණෙන අතර, නිහඬ, සන්සුන් විද්‍යාත්මක පැහැදිලි කිරීම් යටපත් වී යයි. එබැවින්, නවීන විද්‍යා සන්නිවේදකයාගේ කාර්යභාරය සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් වී ඇත. එය තවදුරටත් හුදෙක් නව තොරතුරු බෙදා ගැනීම පමණක් නොව, මෙම කුණාටු සහිත ඩිජිටල් අවකාශය තුළ නිවැරදි දේ තෝරා ගැනීමට සිසුන්ට සහ මහජනතාවට උපකාර කිරීමයි. විද්‍යා සන්නිවේදනය ජීවිත බේරා ගන්නාවිට මෙම ක්ෂේත්‍රයේ සැබෑ ශක්තිය මැනවින් පැහැදිලි වන්නේ ජාතික හදිසි අවස්ථා සහ මහජන සෞඛ්‍ය අර්බුදවලදීය. ශ්‍රී ලංකාවේ, මෙම යථාර්ථය ඩෙංගු වැනි මදුරුවන්ගෙන් බෝවන රෝගවලට එරෙහි අපගේ දිගුකාලීන සටනින් සහ ගොවි ජනතාව අතර පවතින නිදන්ගත වෘක්කාබාධ රෝගය (CKDu) තේරුම් ගැනීමට ගත් උත්සාහයන්ගෙන් මනාව පැහැදිලි වේ.

ඩෙංගු ව්‍යාප්තිය පාලනය කිරීමේදී, විශ්වවිද්‍යාලවල සිදු කෙරෙන මූලික රසායනාගාර සහ සායනික පර්යේෂණ පමණක් ජීවිත බේරා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් නොවීය. වෛරසය නැවැත්වීම සඳහා මිලියන සංඛ්‍යාත පුරවැසියන්ගේ එදිනෙදා පුරුදු ක්ෂණිකව හා ස්ථිරව වෙනස් කිරීම අවශ්‍ය විය. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වසංගත රෝග විද්‍යා ඒකකය සමඟ සමීපව කටයුතු කරමින්, විද්‍යා සන්නිවේදකයින් මැදිහත් වී මදුරු වාහක ජීව විද්‍යාව, මදුරුවන් බෝවන චක්‍ර සහ වෛරසය සම්ප්‍රේෂණය වීම පිළිබඳ සංකීර්ණ විද්‍යාව සරල, ප්‍රායෝගික එදිනෙදා භාවිතාකළ හැකි කාර්යයන් බවට පරිවර්තනය කළහ.

රූපවාහිනී වෙළඳ දැන්වීම් මඟින් ත්‍රිමාණ සදෘශ්‍යකරණ (3D animations) භාවිත කරමින්, වත්තක දමා ඇති තනි ප්ලාස්ටික් කෝප්පයක් හෝ වැටී ඇති පොල් කට්ටක් මදුරුවන් දහස් ගණනකගේ බෝවන ස්ථානයක් විය හැකි ආකාරය පෙන්වා දුන්නේය. ගුවන්විදුලි වැඩසටහන් මඟින් මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකවරුන් සම්බන්ධ කර ගනිමින්, මෙම මදුරුවන් වඩාත් සක්‍රීය වන දවසේ විශේෂිත වේලාවන් පිළිබඳව දැනුවත් කළේය.

මුද්‍රිත මාධ්‍ය, විදුසර සතිපතා විශ්ලේෂණ සහ විදුරාව වැනි සඟරාවල විශේෂ අතිරේක මඟින් රුධිර පට්ටිකා (Platelet counts) ගණනය කිරීමේ ජීව විද්‍යාත්මක යාන්ත්‍රණය පැහැදිලි කරමින්, මහජනතාව තුළ තිබූ අන්ධ බිය වෙනුවට වෛද්‍යමය පැහැදිලි බවක් ලබා දුන්නේය. විද්‍යාත්මක දත්ත (Abstract data) පොදු පුරවැසි ක්‍රියාකාරකම් බවට පරිවර්තනය කිරීමෙන්, විද්‍යා සන්නිවේදනය සෘජුවම මහජන පුරුදු වෙනස් කිරීමට බලපෑ අතර එය අසංඛ්‍යාත ජීවිත ගණනක් බේරා ගැනීමට සමත් විය.

තාර්කිකත්වයේ නූතන පෙරගමන් කරුවෝ

මාධ්‍ය ක්ෂේත්‍රය නිරන්තරයෙන් පුළුල් වෙත්ම, අපේ මුල් කාලීන පුරෝගාමීන්ගේ කාර්යභාරය ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා නව සන්නිවේදකයින් පිරිසක් ඉදිරියට පැමිණ ඇති අතර, ඔවුන් පුවත්පත් තීරුවල, විශ්වවිද්‍යාල සමාජවල සහ අන්තර්ජාල නාලිකාවල නිවැරදි විද්‍යාව තහවුරු කිරීමට කටයුතු කරති.

මහාචාර්ය චන්දන ජයරත්න මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ නවීන විද්‍යා

මහාචාර්ය චන්දන ජයරත්න

සන්නිවේදනයේ ප්‍රධානතම චරිතයකි. ඔහු STEM (විද්‍යාව, තාක්ෂණය, ඉංජිනේරු විද්‍යාව සහ ගණිතය) විෂයයන් කෙරෙහි මහජන උනන්දුව ඇති කිරීම සඳහා තාරකා විද්‍යාව "ප්‍රවේශ විද්‍යා දොරටුවක්" (gateway science) ලෙස භාවිත කරයි. විශ්වාසදායක ශාස්ත්‍රීය හඬක් ලෙස, ප්‍රධාන තාරකා විද්‍යා සිදුවීම් අතරතුර ඔහු ජාතික රූපවාහිනිය, ගුවන්විදුලිය සහ මුද්‍රිත මාධ්‍ය ඔස්සේ නිතර පෙනී සිටිමින් පැහැදිලි, සුබෝධ්‍ය විග්‍රහයන් මඟින් චන්ද්‍රග්‍රහණ වැනි සංසිද්ධීන් වටා ඇති මුල් බැසගත් සංස්කෘතික මිථ්‍යා විශ්වාසයන් බිඳ දමමින්, ඒ වෙනුවට සාක්ෂි මත පදනම් වූ තාර්කිකවාදයක් ආදේශ කරයි. දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක වන පුළුල් අධ්‍යාපනික වැඩසටහන්, මහජන දේශන සහ ගුරු පුහුණු වැඩසටහන් මාලාවක් ඔස්සේ, භෞතික විද්‍යාව සහ විශ්වවේදය පිළිබඳ දැනුම පාසල් සහ ප්‍රජා මට්ටමින් ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේද නවීකරණය කිරීමට මහාචාර්ය ජයරත්න දායක වී ඇත.

දැඩි ශාස්ත්‍රීය නිරවද්‍යතාවය සහ සුවිශේෂී මාධ්‍ය චතුරතාවය ඒකාබද්ධ කරමින්, මහාචාර්ය ජයරත්න මහතා විචාරාත්මක චින්තනය පිළිබඳ ජාතික සංස්කෘතියක් කර ඇති අතර, එමඟින් සමකාලීන ඩිජිටල් තාක්ෂණය නිසා ගොඩනැඟී ඇති වැරදි තොරතුරුවලට එරෙහිව අත්‍යවශ්‍ය සමාජීය පවුරක් නිර්මාණය කර ඇත.

යාපනය විශ්වවිද්‍යාලයේ මහාචාර්ය ගුණසිංහම් මිකුන්තන් මහතා ශ්‍රී ලංකාව තුළ, විශේෂයෙන්ම උතුරු පළාත පුරා විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීම සහ විද්‍යා සන්නිවේදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛ සහ ඉහළ ඇගයීමට ලක් වූ කාර්යභාරයක් ඉටු කර ඇත. ඔහුගේ දායකත්වය බිම් මට්ටමේ ප්‍රජා පුවත්පත් කලාව, අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් නායකත්වය සහ කලාපීය විද්‍යා ආයතන හරහා ආයතනික නායකත්වය දක්වා විහිදේ. මහාචාර්ය මිකුන්තන් මහතා වසර ගණනාවක් පුරා දේශීය මාධ්‍ය සඳහා කියවීමට පහසු විද්‍යා ලිපි ලිවීමට කැප වූ අතර, ලිපි 400කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. "උදයන්" (*Uthayan*) දේශීය දිනපතා පුවත්පතට ඔහු කළ විශාල දායකත්වය හේතුවෙන්, දිගුකාලීන මහජන විද්‍යා ලේඛනය වෙනුවෙන් මාධ්‍ය ප්‍රජාවගෙන් පිරිනමන රජත ජයන්ති සම්මානයෙන් (Silver Jubilee Award) ඔහු පිදුම් ලැබීය.

කෘෂිකාර්මික ජීව විද්‍යාව, පරිසර හිතකාමී තාක්ෂණයන් සහ ආහාර සුරක්ෂිතතාව වැනි සංකීර්ණ විද්‍යාත්මක ක්ෂේත්‍ර, සමාජීය වශයෙන් බලපෑමක් ඇති කරන දැනුම බවට පරිවර්තනය කිරීමට ඔහු දැරූ උත්සාහය නිසා, 2010 වසරේදී ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF) මඟින් පිරිනමනු ලබන විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීම පිළිබඳ ජාතික සම්මානයෙන් මහාචාර්ය මිකුන්තන් පිදුම් ලැබීය. සම්මානලාභී ශාස්ත්‍රීය පෝස්ටර් ඉදිරිපත් කිරීම් හරහා පර්යේෂණ දෘශ්‍යමාන සහ ඵලදායී ලෙස සන්නිවේදනය කිරීමට ඇති හැකියාව වෙනුවෙන්ද ඔහු ඇගයීම් ලබා ඇත.

මුද්‍රිත සහ ඩිජිටල් මාධ්‍ය ක්ෂේත්‍රය තුළ, නාලක ගුණවර්ධන මහතා දශක ගණනාවක් තිස්සේ විද්‍යා සන්නිවේදනයේ දැවැන්ත ශක්තියක් වී ඇත. මහජන ප්‍රතිපත්ති සහ ජාතික තීරණ සඳහා තාර්කික, සාක්ෂි

මත පදනම් වූ ප්‍රවේශයක් වෙනුවෙන් ඔහු නිරන්තරයෙන් පෙනී සිටියේය. ඔහුගේ ලිපි සහ මාධ්‍ය විචාර මඟින් දේශගුණික විපර්යාස, අභ්‍යවකාශ ගවේෂණයේ සිට අන්තර්ජාල ආචාර ධර්ම දක්වා වූ සෑම දෙයක්ම විග්‍රහ කෙරේ. *TVE Asia Pacific* වැනි කලාපීය කණ්ඩායම් මෙහෙයවීමට උදවු කරමින්, ඔහු පාරිසරික අනුවර්තනය පිළිබඳ ආකර්ෂණීය කථාන්දර පැවසීමට සිනමාව සහ දෘශ්‍ය මාධ්‍ය මනාව භාවිත කර ඇති අතර, වෘත්තීය පුවත්පත් කලාවට විද්‍යාත්මක ප්‍රමිතීන් ඉහළින්ම පවත්වා ගත හැකි බව ඔප්පු කර පෙන්වීය.

කොවිඩ්-19 (COVID-19) වසංගතයේ අවිනිශ්චිත සහ තීරණාත්මක දිනවලදී, ප්‍රතිශක්තිකරණ සහ අණුක වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය නීලිකා මලවිගේ මහත්මිය රටේ විශාල විශ්වාසයකට සහ පැහැදිලි බවකට මඟ පෑදූ පදනම බවට පත් වූවාය. තමන්ගේ පර්යේෂණාගාරයට පමණක් සීමා නොවී, ඇය සෘජුවම රූපවාහිනී කැමරා ඉදිරියට පැමිණීමට තීරණය කළාය.

මහාචාර්ය නීලිකා මලවිගේ

මහාචාර්ය නීලිකා මලවිගේ, පැහැදිලි සහ මනාව ව්‍යුහගත රූපවාහිනී සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ මාධ්‍ය හමුවලදී, වෛරස් විකෘති වීම්, එන්නත් පරීක්ෂණ දත්ත සහ ප්‍රතිශක්තිකරණ ප්‍රතිචාරයන්හි සංකීර්ණ යාන්ත්‍රණය සරලව පැහැදිලි කළාය. බිය උපදවන වෛද්‍ය පාරිභාෂික වචන වෙනුවට සරල, සහතික කළ තාර්කිකත්වයක් ලබා දීමට ඇයට තිබූ හැකියාව, මුළු රට පුරා පැතිර ගිය දැඩි කනස්සල්ල සහ අන්තර්ජාල කටකතා මැඩපැවැත්වීමට උපකාරී වූ අතර, සක්‍රීය පර්යේෂකයන් මහජන මාධ්‍ය සමඟ සෘජුවම සම්බන්ධ වන විට ඇති වන දැවැන්ත වෙනස මනාව පෙන්නුම් කළාය.

හෙට දවස සඳහා වූ උපාය මාර්ගයක්

ශ්‍රී ලංකාව නවීන ලෝකයේ පවතින ඉහළ තාක්ෂණික සංකීර්ණතා සමඟ ඉදිරියට යා හැකි, තාර්කික, ප්‍රගතිශීලී සමාජයක් ගොඩනැගීමට අදහස් කරන්නේ නම්, අපගේ විද්‍යා සන්නිවේදන යටිතල ව්‍යුහය හිතාමතාම උපායමාර්ගික වෙනසකට ලක් විය යුතුය. අප තනි තනිව කෙරෙන විසිරුණු ක්‍රියාවලින් ඔබ්බට ගොස් ව්‍යුහගත, පද්ධතිමය ප්‍රතිසංස්කරණ කරා ගමන් කළ යුතුය.

- පළමුව, අපේ විධිමත් අධ්‍යාපන ක්‍රමය හුදු කටපාඩම් කිරීමේ පරීක්ෂණවලින් ඔබ්බට යා යුතුය. අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ සහ උසස් පෙළ විද්‍යා විෂය මාලාවන් තුළට මාධ්‍ය සහ තොරතුරු සාක්ෂරතාවය (Media and Information Literacy) සෘජුවම ඇතුළත් කළ යුතුය. අන්තර්ජාලයේ එන තොරතුරු තහවුරු කර ගන්නේ කෙසේද, තොරතුරු සම වයසේ සමාලෝචනයට ලක් වූ (Peer-reviewed) සඟරා සමඟ සසඳා බලන්නේ කෙසේද, සහ ව්‍යාජ විද්‍යා තොරතුරු ප්‍රවර්ධනය කරන්නන් භාවිත කරන උපක්‍රම හඳුනා ගන්නේ කෙසේද යන්න සිසුන්ට පැහැදිලිව කියා දිය යුතුය.
- දෙවනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල තුළ පවතින, මහජන සන්නිවේදනය යනු ජාත්‍යන්තර සඟරාවල ලිපි පළ කිරීමට වඩා පහත්, ද්විතීයික බාහිර කාර්යයක් ලෙස සලකන ආකල්පය වෙනස් කළ යුතුය. ලෝකය සමඟ කතා කරන විද්‍යාඥයින් සඳහා අපේ ආයතනික පද්ධති තුළ නිසි ඇගයීමක් සහ වෘත්තීය දිරිගැන්වීම් තිබිය යුතුය. විදුරාව වැනි සඟරාවලට අධ්‍යාපනික ලිපි ලිවීම, විශේෂිත ටැබ්ලොයිඩ් සංස්කරණය කිරීම, මහජන වැඩමුළු පැවැත්වීම හෝ ඩිජිටල් වීඩියෝ නිර්මාණකරුවන් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම, ඔවුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය උසස්වීම්, පර්යේෂණ ආධාරක සහ ජාතික ඇගයීම් සඳහා සෘජුවම බලපාන නිර්ණායක ලෙස ඇතුළත් කළ යුතුය.
- තෙවනුව, ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF) සහ (SLAAS) ආයතනවලට පෙරමුණ ගනිමින් පර්යේෂණ කරන විද්‍යාඥයින්, විමර්ශනාත්මක මාධ්‍යවේදීන්, ග්‍රැෆික් නිර්මාණකරුවන් සහ වීඩියෝ සදෘශ්‍යකරණ ශිල්පීන් සම්බන්ධ කරන නිර්මාණාත්මක ජාල ගොඩනැගිය හැකිය. විද්‍යාඥයින් දත්ත දන්නා නමුත්, තරුණ පරපුරට ආකර්ෂණීය ලෙස එය ඇසුරුම් කිරීමේ මාධ්‍ය කුසලතාවය ඔවුන්ට අඩු විය හැක. ඔවුන් වෘත්තීය අන්තර්ගත නිර්මාණකරුවන් සමඟ සම්බන්ධ කිරීමෙන්, සමාජ මාධ්‍ය තුළ ව්‍යාජ විද්‍යා මිථ්‍යාවන් පරදා ඉදිරියට යා හැකි උසස් තත්ත්වයේ ඩිජිටල් නිර්මාණ (කෙටි වීඩියෝ, ප්‍රස්ථාර, තොරතුරු සටහන්) නිපදවිය හැකිය.
- අවසාන වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාව පුරා පවතින පාසල් විද්‍යා සංගම්

ජාලය ක්‍රමානුකූලව ව්‍යාප්ත කළ යුතුය. විදුරාව සහ විද්‍යා ව්‍යාප්ති වැනි විශ්වාසවන්ත ප්‍රකාශන විෂය බාහිර මාර්ගෝපදේශ ලෙස භාවිත කරමින්, මෙම දේශීය සමාජ, ප්‍රජා පාදක විද්‍යාවේ සක්‍රීය කේන්ද්‍රස්ථාන බවට පත් කළ හැකිය. කලාපීය කේතකරණ හැකතන් (Coding hackathons) සිසුන් මෙහෙයවන පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සහ තාරකා විද්‍යා රාත්‍රී කඳවුරු සංවිධානය කිරීමෙන්, අපට විද්‍යාව පන්ති කාමරයේ කළු ලෑල්ලෙන් පිටතට ගෙන එය උද්යෝගිමත්, ප්‍රායෝගික අත්දැකීමක් බවට පත් කළ හැකිය.

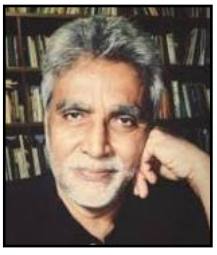
රන් හුය නොබිඳී පවත්වා ගැනීම

ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා සන්නිවේදනයේ පනස් වසරක ගමන, ආචාර්ය ඊ.ඩබ්ලිව්. අදිකාරම් සහ මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ මහත්වරුන්ගේ මුල් කාලීන ස්වභාෂා පොත්පත්වල සිට, විදුරාව සඟරාවේ ඓතිහාසික මුද්‍රණ සහ විදුසර පුවත්පතේ සරල සතිපතා පිටු හරහා, නූතන වෙබ් අඩවියේ ගතික ඩිජිටල් නාලිකා දක්වා නොබිඳී දිවෙන රන් හුයක් බඳුය. එය ඔප්පු කරන්නේ රටක ප්‍රගතිය, එහි මහජන විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාවය සමඟ සෘජුවම බැඳී පවතින බවයි.

විද්‍යා සන්නිවේදනය යනු විකල්ප අධ්‍යාපනික සැරසිල්ලක් නොවේ; එය අත්‍යවශ්‍ය මහජන ආරක්ෂණ යාන්ත්‍රණයකි. එය තාර්කික චින්තනය ආරක්ෂා කරයි, නිවැරදි ජාතික ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයවයි, සහ සාමාන්‍ය පුරවැසියන්ට ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍යය, වෘත්තීය සහ පරිසරය පිළිබඳව නිවැරදි තීරණ ගැනීමට අවශ්‍ය බුද්ධිමය මෙවලම් සපයයි. අ.පොෂ.ස. සාමාන්‍ය පෙළ සහ උසස් පෙළ සිසුන් ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත නායකයින්, පර්යේෂකයන් සහ නව නිපැයුම්කරුවන් වීමට පෙරමුණ ගන්නා විට, මෙම පන්දම ඉදිරියට ගෙන යාමේ වගකීම ඔවුන් වෙත පැවරේ.

ඒ අනුව, සිංහල භාෂාවෙන් විද්‍යාත්මක දැනුම පොදු ජනතාව අතරට ගෙන යාම සඳහා මුද්‍රිත සහ විද්‍යුත් මාධ්‍යය දෙඅංශයෙන්ම පෙළහර පෑ මහාචාර්ය නන්දදාස කෝදාගොඩ, මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා, දොස්තර බුද්ධදාස බෝධිනායක, එඩ්වින් ආරියදාස යන විද්වතුන්ගේ සේවයද ඉතා ඉහළින් අගය කළ යුතුය.

එලෙසම මහින්ද රණවීර මහතාගේ ගුවන්විදුලි විකාශන සහ අනුර සිරිවර්ධන මහතාගේ මුද්‍රිත මාධ්‍ය නායකත්වයේ සිට, මහාචාර්ය කුණරත්නම් සහ මහාචාර්ය මාහේෂ්වරන් මහත්වරුන්ගේ දෙමළ මාධ්‍ය ශාස්ත්‍රීය දායකත්වය දක්වා වූ අපේ පෙර පුරෝගාමීන් දැමූ පදනමට ගරු කරමින්, නවීන බහුමාධ්‍ය අන්තර්ගතයන් නිර්මාණය කිරීමෙන්, මෙම රන් හුය නොබිඳී පවතින බව අපට සහතික කළ හැකිය. අපි සැවොම එක්ව, ශ්‍රී ලංකාව උදෙසා තාර්කික, තිරසාර සහ දීප්තිමත් අනාගතයක් කරා යන මඟ ආලෝකමත් කරමු. එනයින් බැලූ කල, විදුරාව සහ ජාතික විද්‍යා පදනම හෙට ලොව දකිනා දෑසයි. එමෙන්ම නවමු ලොවක තුඟු සවියයි.

ආචාර්ය ජයන්ත වත්තවිදානගේ
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (අධ්‍යයන කටයුතු)
යුනෙස්කෝ C2C
දකුණු ආසියානු ගුරු සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය
මීපේ

'විදුරාව': විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාවයෙන් යුත් ජාතියක් බිහිකිරීමේ වසර 50 ක මෙහෙවර

පී. ආර්. එම්. පී. දිල්රුකෂි

ජාතික විද්‍යා පදනමේ (NSF) ඉතිහාසය

ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF) දශක පහකට වැඩි කාලයක් පුරා විහිදුණු කීර්තිමත් ඉතිහාසයකට හිමිකම් කියන වර්තමානයේ විද්‍යා හා තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය ආයතනයකි. එය රටේ විද්‍යාව, තාක්ෂණය සහ නවෝත්පාදනය ප්‍රවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය වූ පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා සෘජු දායකත්වයක් සැපයීම සඳහා පිහිටුවන ලද ආයතනයකි. ජාතික විද්‍යා පදනමේ ගමන ආරම්භ වන්නේ 1968 අංක 9 දරන පාර්ලිමේන්තු පනත යටතේ ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලය (NSC) පිහිටුවීමත් සමඟය. ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලයේ පළමු සභාපති ලෙස මහාචාර්ය ශ්‍රීමත් නිකලස් ආටිගල මහතා පත්කළ අතර එම මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සමාරම්භක රැස්වීම 1968 මැයි 28 වන දින පැවැත්විණි. 1981 දී, ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලය, ස්වාභාවික සම්පත්, බලශක්ති සහ විද්‍යා අධිකාරිය (NARESA) ලෙස ප්‍රතිව්‍යූහගත කරන ලදී. එහි විෂය පථය විද්‍යාව සමඟ ස්වාභාවික සම්පත් සහ බලශක්තිය ඇතුළත් කරමින් තවදුරටත් පුළුල් කරන ලදී. මෙම පරිවර්තනය ජාතික සංවර්ධන ප්‍රමුඛතා සමඟ විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ ඒකාබද්ධ කිරීම සනිටුහන් කරයි.

මෙම පනතින් ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලයට (NSC) පර්යේෂණ සඳහා අරමුදල් සැපයීම සහ පහසුකම් සැපයීම සඳහා පමණක් නොව, මහජනතාව අතර විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමට සහ රට තුළ විද්‍යා අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමටද බලය පැවරිණි. 1969 සැප්තැම්බර් මාසයේදී, ආචාර්ය සී. ආර්. පානබොක්කේ මහතා සභාවේ ප්‍රථම පූර්ණකාලීන ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියා ලෙස රාජකාරී භාර ගත්තේය.

1968 - ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලය (NSC)	1968 අංක 9 දරන පනත යටතේ පිහිටුවන ලද **NSC** විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති සහ සම්බන්ධීකරණය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු ජාතික ආයතනය විය. මහාචාර්ය ශ්‍රීමත් නිකලස් ආටිගල මහතාගේ සභාපතිත්වයෙන් ඇරඹුණු මෙම ආයතනය පිහිටුවීම මගින් රටේ විද්‍යාත්මක සංවර්ධනය ක්‍රමවත් වැඩපිළිවෙලක් ඔස්සේ සිදුකිරීම සඳහා අඩිතාලම දැමින.
1981 - ස්වාභාවික සම්පත්, බලශක්ති සහ විද්‍යා අධිකාරිය (NARESA)	ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලය **NARESA** ලෙස ප්‍රතිව්‍යූහගත කරන ලද අතර එහි විෂය පථය ස්වාභාවික සම්පත් සහ බලශක්තිය ඇතුළත් කිරීම මගින් පුළුල් කරන ලදී. මෙය ජාතික සංවර්ධනයේ දී විද්‍යාත්මක ප්‍රවේශයක වැදගත්කම පිළිබිඹු කරන ලදි.
1994 - විද්‍යා හා තාක්ෂණ සංවර්ධන පාර්ලිමේන්තු පනත අංක 11	පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන ශක්තිමත් කිරීම සඳහා නවීන ආයතනයක් සඳහා නීතිමය රාමුවක් සපයන ලදි. විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීම.අධ්‍යාපනය සහ ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවය සඳහා **NSF** කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත්විය.
1998 - ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF)	මූලික සහ ප්‍රයෝගික පර්යේෂණ යන දෙකම ආරම්භ කිරීම උදෙසා පහසුකම් සැලසීම සහ සහාය දීම සඳහා 1994 - විද්‍යා හා තාක්ෂණ සංවර්ධන පනත අංක 11 මගින් ප්‍රතිපාදන සලසන ලද අතර විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීම. විද්‍යා අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය සහ ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවය සඳහා කේන්ද්‍රස්ථානය බවට **NSF** පත් කරමින් එහි කාර්යභාරය තවදුරටත් පුළුල් කරන ලදි.
ජාතික විද්‍යා පදනමේ (NSF) හි වර්තමාන කාර්යභාරය	අද වනවිට **NSF** අංශ හතක් 07 හරහා ක්‍රියාත්මක වේ. එනම් පර්යේෂණ අංශය ද තාක්ෂණ අංශය ද විද්‍යා ප්‍රචලිත කිරීමේ අංශය ද විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ අංශය ද ජාත්‍යන්තර කටයුතු අංශය ද සඟරා ප්‍රකාශන අංශය ද සහ ජාතික විද්‍යා පුස්තකාල සහ සම්පත් මධ්‍යස්ථානයි එහි මූලික කාර්යභාර අතර විද්‍යා පර්යේෂණ සඳහා අරමුදල් සැපයීම.**STEM** අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය සඳහා කටයුතු කිරීම. විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීම, ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ, ශ්‍රී ලංකාව ගෝලීය විද්‍යාත්මක ජාල සමඟ සම්බන්ධ කිරීම සහ ලංකාවේ විද්‍යා පර්යේෂණ ජාත්‍යන්තර තලයට ගෙන යාම වේ.

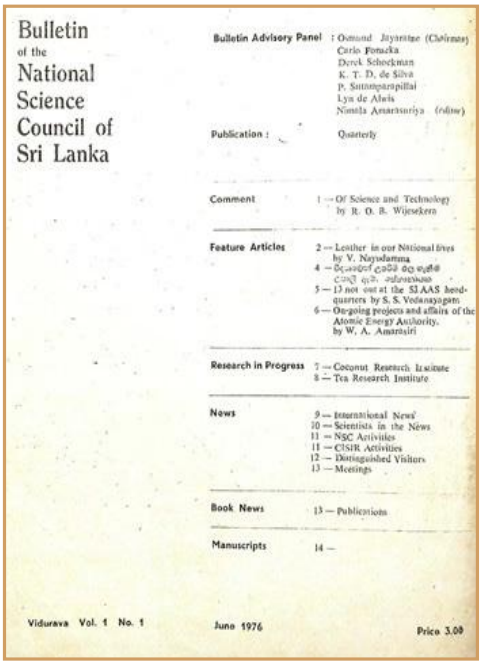
රූපය 1: ජාතික විද්‍යා පදනමේ (NSF) ඓතිහාසික පරිණාමය

ආචාර්ය සී. ආර්. පානබොක්කේ:
ජාතික විද්‍යා පදනමේ ප්‍රථම ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියා ලෙස ආචාර්ය පානබොක්කේ මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා අධ්‍යාපනය සහ විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීම ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා දූරදර්ශී නායකත්වයක් සපයා දුන්නේය. ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් පාංශු විද්‍යාඥයකු වූ ඔහු, විද්‍යාත්මක දැනුම අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයේ සීමාවන් ඉක්මවා සමාජයට ගෙන යාමට මෙන්ම, ශිෂ්‍යයන්, ගුරුවරුන් සහ මහජනතාව අතර විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාව වර්ධනය කිරීමට ද මූලික දායකත්වයක් ලබා දුන්නේය. ඔහුගේ කැපවීම, විද්‍යාත්මක චින්තනය හා විමර්ශනාත්මක ආකල්පයන් පෝෂණය කරන සංස්කෘතියක් ගොඩනැගීමට හේතු වූ අතර, එය අදත් අනාගත පරපුර විද්‍යාව උගෙනීම සඳහා ප්‍රේරණය කරමින් පවතී.

මහාචාර්ය ශ්‍රීමත් නිකලස් ආටිගල:
අභාවප්‍රාප්ත ශ්‍රීමත් නිකලස් ආටිගල මහතා 1968 සිට 1970 දක්වා ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලයේ පළමු සභාපතිවරයා ලෙස සේවය කළේය.

Bulletin of the National Science Council of Sri Lanka

Bulletin Advisory Panel : Osmund Jayaratne (Chairman), Carlo Fonseka, Derek Scheckman, K. T. D. de Silva, P. Sattampanpillai, Lyn de Alwis, Nimala Amarasuriya (editor)

Publication : Quarterly

Comment
1 — Of Science and Technology by R. D. B. Wijesekera

Feature Articles
2 — Leather in our National lives by V. Nayudamma
4 — [illegible]
5 — IJ not out at the SLAAS headquarters by S. S. Vedanayagam
6 — On-going projects and affairs of the Atomic Energy Authority, by W. A. Amarasiri

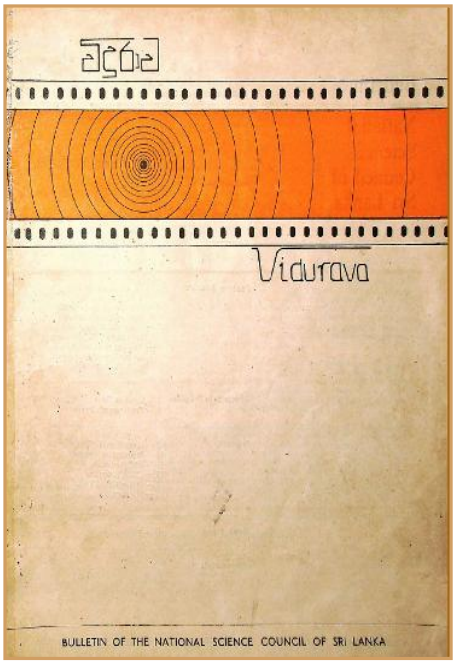
Research in Progress
7 — Coconut Research Institute
8 — Tea Research Institute

News
9 — International News
10 — Scientists in the News
11 — NSC Activities
11 — CISIR Activities
12 — Distinguished Visitors
13 — Meetings

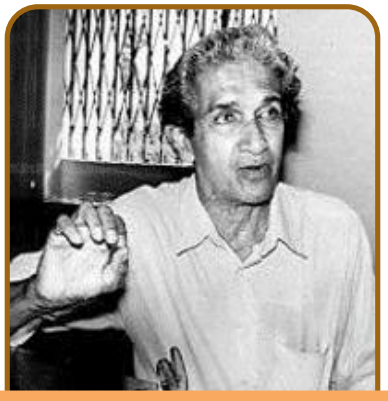
Book News
13 — Publications

Manuscripts
14 —

Vidurava Vol. 1 No. 1 June 1976 Price 3.00

රූපය 2: පළමු විදුරාව බුලටිනයේ පටුන සහ කවරය

මහාචාර්ය ඔස්මන්ඩ් වික්‍රම ජයරත්න:
අභාවප්‍රාප්ත විද්‍යා ජ්‍යෝති මහාචාර්ය ඔස්මන්ඩ් වික්‍රම ජයරත්න ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛ භෞතික විද්‍යාඥයෙක්, වාමාංශික දේශපාලනඥයෙක් සහ ශාස්ත්‍රාලිකයෙක් විය. ඔහු ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලයේ කොළඹ මණ්ඩපයේ සභාපතිවරයා ලෙස සේවය කළ අතර (1972-1977) දක්වා ශ්‍රී ලංකා ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලයේ (NSC) සභාපතිවරයා විය. ඔහුගේ NSC හි ධුර කාලය තුළ, විදුරාව විද්‍යා බුලටිනය ආරම්භ කරන ලද අතර ඔහු බුලටිනයෙහි කර්තෘ මණ්ඩලයේ සභාපතිත්වයද දැරීය.

ආචාර්ය වයි. නායුදම්මා:
ආචාර්ය යැලවර්ති නායුදම්මා 1922-1985 යනු සම්භාවනීය ඉන්දියානු විද්‍යාඥයෙකු සහ හම් තාක්ෂණවේදියෙකු වූ අතර හම් ප්‍රධාන කර්මාන්තයක් වන ඉන්දියාවේ සහ විදේශ රටවල පුළුල් ලෙස ගෞරවයට පාත්‍ර වූ විද්‍යාඥයෙකු විය. ඔහු විද්‍යාත්මක හා කාර්මික ඉන්දියාවේ පර්යේෂණ කවුන්සිලයේ CSIR අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් සහ ජවාහර්ලාල් නේරු විශ්වවිද්‍යාලයේ උපකුලපති ලෙස සේවය කළේය.

විද්‍යාව ප්‍රජාව වෙත ගෙන යාම: විදුරාව යුගයේ උදාව

1976 දී ආරම්භ කළ දා සිට, විදුරාව විද්‍යා බුලටිනය ජාතික විද්‍යා පදනමේ (NSF) ප්‍රමුඛ ප්‍රකාශනයක් ලෙස විද්‍යාව සැමට යන ප්‍රවේශය ඔස්සේ මහජනතාව ඉලක්ක කර වසරේ සෑම කාර්තුවකම සිංහල, දෙමළ, සහ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබේ (රූපය 2). පසුගිය දශක පහ තුළ, එය සාමාන්‍ය මුද්‍රිත බුලටිනයක සිට 1997 දී ජාතික වශයෙන් පිළිගත් විද්‍යා සඟරාවක් දක්වා පරිණාමය වීම සැලකිය යුතු සන්ධිස්ථානයක් සලකුණු කරයි. අද වන විට විදුරාව ශ්‍රී ලංකාවේ මහජනතාව අතරට විද්‍යාව සන්නිවේදනය කරන ප්‍රමුඛ වේදිකාවක් වන අතර ගත වූ 50 වසර තුළදී විද්‍යා දැනුම, කුතුහලය, නවෝත්පාදනය, නව තාක්ෂණය ආදී විවිධ මාතෘකා ඔස්සේ සියලු වයස් කාණ්ඩ එකතු කරන සහ නව දැනුමෙන් සහ අමතක වී ගිය පාරම්පරික දැනුම වර්තමානයට උපයෝගී කරගත හැකි දැනුමෙන් පෝෂණය කරන මුද්‍රිත මාධ්‍යයක් ලෙස කටයුතු කරයි.

1976 ජූනි මාසයේදී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද 'විදුරාව' සඟරාවේ මංගල කලාපය ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික විද්‍යා ප්‍රකාශනය එළිදැක්වීම සලකුණු කළේය. මහාචාර්ය ඔස්මන්ඩ් ජයරත්න මහතාගේ සභාපතිත්වයෙන් යුත් උපදේශක මණ්ඩලයක් විසින් මෙම ප්‍රකාශනය මෙහෙයවන ලද අතර, මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා, ඩෙරික් ෂොක්මන්, කේ. ටී. ඩී. ද සිල්වා, පී. සිත්තම්පරපිල්ලේ සහ ලින් ද අල්විස් වැනි කීර්තිමත් විද්වතුන් පෙළක් එහි සාමාජිකයෝ වූහ.

නිර්මලා අමරසූරිය මහත්මිය පළමු කලාපයේ සංස්කාරක ලෙස කටයුතු කළාය.

මුල් අවධියේ විදුරාව වසරකට නිකුතු 3 ක් ලෙස විවිධ මාතෘකා ඔස්සේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර, විද්‍යාත්මක දැනුම එදිනෙදා ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගත හැකි අන්දම, විද්‍යා අධ්‍යයනය පිළිබඳ මහජන අවබෝධය ප්‍රවර්ධනය, ලංකාවේ එවකට විශ්වවිද්‍යාල සහ පර්යේෂණ ආයතන විසින් සිදුකරනු ලබන පරීක්ෂණ පිළිබඳ විවරණ, විශේෂාංග ලිපි සහ නව විද්‍යා හා තාක්ෂණ දැනුමින් මහජනතාව යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා සලසන ලද ලිපි වලින් සමන්විත විය.

පළමු විදුරාව බුලටිනයේ ආරම්භක ලිපිය මහාචාර්ය ආර්. ඕ. බී. විජේසේකර විසින් රචනා කරන ලද අතර, එය විද්‍යාව හා තාක්ෂණය පිළිබඳ ඔහුගේ අදහස් සහ එය රටේ සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගත හැකි ආකාරය ඉදිරිපත් කළ අතර විදුරාව ප්‍රකාශනය කිරීම තුළින් විද්‍යා කවුන්සිලය බලාපොරොත්තු වන්නේ කුමක්ද සහ අනාගත දැක්ම කුමක්ද යන්න පිළිබඳවද කරුණු ඇතුළත් විය. මුල් ලිපියට පසුව විශේෂාංග ලිපි, පර්යේෂණ ප්‍රගතිය, පුවත්, අලුතින් ප්‍රකාශනය කරන ලද පොත් පිළිබඳ විස්තර ආදී ලිපි මාලාවක් අඩංගු විය. එම ලිපි ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් ප්‍රකාශ කර තිබූ අතර එක් ලිපියක් පමණක් සිංහල මාධ්‍යයෙන් ප්‍රකාශ කර තිබුණි.

මෙම මංගල කලාපයේ සිත්ගන්නාසුළු අංගයක් වූයේ එහි පළමු විශේෂාංග ලිපිය වන 'අපේ ජාතික ජීවිතවල හම්' යන ලිපිය 1971 දී ඉන්දියාවේ විද්‍යාව හා තාක්ෂණයට ඔහු කළ කැපීපෙනෙන දායකත්වය වෙනුවෙන් පද්ම ශ්‍රී සම්මානයෙන් පිදුම් ලැබූ කීර්තිමත් ඉන්දියානු විද්‍යාඥයෙකු සහ හම් කර්මාන්තය පිළිබඳ තාක්ෂණවේදියෙකු වන ආචාර්ය වයි. නායුදම්මා විසින් රචනා කර තිබීමයි. මෙම ලිපියෙන් විද්‍යාව සමාජය සමඟ සම්බන්ධ කිරීම සඳහා ඔහුගේ ජීවිත කාලය පුරාම සිදු කර ඇති කැපවීම පිළිබිඹු වූ අතර විද්‍යාත්මක දැනුම ජාතික සංවර්ධනයට දායක විය හැකි ආකාරය පෙන්වා දෙන ලදී. එදිනෙදා යෙදීම්, කල්පැවැත්ම, ආර්ථික වැදගත්කම සහ හම්වල සංස්කෘතික වැදගත්කම පිළිබඳ ඔහුගේ ලිපිය මගින් සාකච්ඡා කර තිබුණි. ආචාර්ය නායුදම්මා ජීවනෝපායන් වැඩිදියුණු කිරීමේදී සහ රටක කාර්මික සංවර්ධනය සඳහා විද්‍යාවේ සහ තාක්ෂණයේ වැදගත් කාර්යභාරය සඳහන් කළේය. එවැනි කීර්තිමත් ජාත්‍යන්තර විද්‍යාඥයෙකුගේ ලිපියක් පළමු කලාපයටම ඇතුළත් කිරීම මගින් විදුරාව හි මංගල වෙළුමට වටිනාකමක් සහ හොඳ පිළිගැනීමක් එක් කළහ. එලෙසම විදුරාව ප්‍රකාශනයේ එක් අරමුණක් වූ දේශීය හා ජාත්‍යන්තර දෘෂ්ටිකෝණයන් හරහා විද්‍යාත්මක දැනුවත්භාවය ඇති කිරීම යන්න සාක්ෂාත් වූ අතර එය එම දැක්ම තවදුරටත් ශක්තිමත් කළේය. විදුරාව සඟරාවේ මංගල කලාපය 1976 වෙළුම 1 ද්විභාෂා ආකෘතියකින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර, එහි සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි යන භාෂා දෙකෙන්ම ලිපි ඇතුළත් විය. එමගින් ශ්‍රී ලාංකික පාඨක ප්‍රවේශය පුළුල් කිරීම සිදු විය. එහි කැපී පෙනෙන දායකයින් අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛ විද්‍යාඥයෙකු, පර්යේෂකයෙකු සහ විද්‍යා ලේඛකයෙකු වන ආචාර්ය උපාලි එම්. සේනානායක හැඳින්විය හැක. ඔහු රට තුළ විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටු කළ විද්‍යාඥයෙකු වන අතර විදුරාව මංගලකලාපය සඳහා 'විද්‍යාවේ ප්‍රතිලාභ උපරිම කිරීම' යන මාතෘකාව යටතේ රචිත ලිපිය ඉතා වැදගත් ස්ථානයක් ගනී. මෙම ලිපියෙන් ඔහු විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සිදු කිරීමේ වටිනාකම ගැනත්, රටක සංවර්ධනය සඳහා එම දැනුම යොදාගත හැකි අන්දම

අවුරුදු 50 ක විදුරාවේ කර්තෘ මණ්ඩලය

වර්ෂය	දශක පහක කර්තෘ මණ්ඩලය
1976-1992	නිමලා අමරසූරිය මහත්මිය
1993-1996	ඒ.ඩබ්.ජේ. කරුණාසිංහ මහතා සහ අමල් උඩවත්ත මහතා
1997-2000	ඒ.ඩබ්.ජේ කරුණාසිංහ මහතා, අමල් උඩවත්ත මහතා, තක්ෂිලා ද සොයිසා මහත්මිය
2005-2006	ආචාර්ය කුමාර හිරිඹුරේගම, ආචාර්ය එස්.ආර් ක්‍රිෂ්ණරාජා
2007-2012	තුසිත මලලසේකර මහතා, අශෝක ද සිල්වා මහතා, ආචාර්ය ශලිනි රංගනාදන් මහත්මිය, මහාචාර්ය එස් මෝහන්දාස් මහතා, ආචාර්ය කදිරවේටිපිල්ලේ මහතා
2013-2014	තුසිත මලලසේකර මහතා, අශෝක ද සිල්වා මහතා, ආචාර්ය කදිරවේටිපිල්ලේ මහතා
2015-2017	තුසිත මලලසේකර මහතා, අශෝක ද සිල්වා මහතා, ආචාර්ය ආර්. සෙන්තිල්නිති මහත්මිය
2018-2024	තුසිත මලලසේකර මහතා, අශෝක ද සිල්වා මහතා, ආචාර්ය එන්. කාර්තිකේයන්, ආචාර්ය ගෞරි මූර්ති
2025-2026	තුසිත මලලසේකර මහතා, අශෝක ද සිල්වා මහතා, ආචාර්ය ගෞරි මූර්ති, ආචාර්ය සීතා අයි. වික්‍රමසිංහ

ගැනත් සාකච්ඡා කර තිබුණි. මෙම පළමු කලාපයේ 'පර්යේෂණ ප්‍රගතිය' යන අංශය යටතේ පොල් පර්යේෂණ ආයතනය (CRI) සහ තේ පර්යේෂණ ආයතනය (TRI) ඇතුළු ප්‍රධාන ජාතික පර්යේෂණ ආයතන විසින් සිදු කරනු ලබන පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ යාවත්කාලීන කිරීම් සපයා තිබූ අතර, ඒවා ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික හා ආර්ථික සංවර්ධනයට ලබාගත හැකි දායකත්වය ද පෙන්වා දෙන ලදී. ජාත්‍යන්තර තලයේ පුවත් යටතේ මෙම පළමු කලාපයේ 1975 නොබෙල් ත්‍යාගලාභීන් පිළිබඳ තොරතුරු, යුනෙස්කෝ මිනිසා සහ ජෛවගෝල (MAB) වැඩසටහනේ ප්‍රගතිය සහ සිකුරු ග්‍රහලෝකය වෙත සෝවියට් අභ්‍යවකාශ ගවේෂණ මෙහෙයුම් ඇතුළු ගෝලීය වැදගත්කමක් ඇති තොරතුරුද, ජාතික තලයේ විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ සිදුවූ පුවත් පිළිබඳවද විශේෂ අවධානයක් යොමු කර තිබීම අගය කළයුතු එළඹුමක් ලෙස හැඳින්විය හැක.

විද්‍යාත්මක ලිපි, දේශීය පර්යේෂණ ජයග්‍රහණ, විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති, අධ්‍යාපනික ලිපි සහ ජාත්‍යන්තර විද්‍යාත්මක තොරතුරු ආදී පුළුල් පරාසයක් ආවරණය කරමින් ආරම්භ කරන ලද විදුරාව බුලටිනය ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීම, මහජනතාවගේ විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාවය ඉහළ දැමීමටත්, එදිනෙදා භාවිතයට සහ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය විද්‍යාව හා තාක්ෂණය දැනුම ලබා දීමටත් පුළුල් මෙහෙයුමක් අද වනවිටත් නොකඩවා සිදුකරමින් පවතී. මෙම ඇරඹුම විද්‍යාත්මක ප්‍රජාවත් සාමාන්‍ය මහජනතාවත් සම්බන්ධ කරන පාලමකට දැමූ ශක්තිමත් පදනමක් ලෙස හැඳින්විය හැක.පළමු කලාපය ඉංග්‍රීසි සහ සිංහල භාෂාවලින් පමණක් ප්‍රකාශයට පත් වූවද දෙවන කලාපයට CISIR හි ඊ.ඊ. ජෙයරාජ් විසින් රචිත දෙමළ භාෂාවෙන් ලියන ලද ලිපියක් ඇතුළත් වූ අතර, එහි ඔහු ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසර දූෂණය සහ එහි අනාගත ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳ තම අදහස් දක්වා තිබිණි. තවද මෙම කලාපයේ "සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති" යන මාතෘකාව යටතේ NSC හි සභාපති මහාචාර්ය ඔස්මන්ඩ් ජයරත්න සහ මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා අතර පැවැති සාකච්ඡාවක් මත පදනම් වූ සිංහල භාෂාවෙන් ලියවුන ලිපියක් ද ඇතුළත් විය.

විදුරාව හි ලේඛකයින්, සංස්කාරකවරුන්, පරිවර්තකයින්, නිර්මාණකරුවන් සහ යතුරු ලියනය කරන්නන් පසුගිය වසර 50 තුළ මෙම විද්‍යා සඟරාව තිරසාරව පවත්වාගෙන යාමට සහ එහි ගුණාත්මකභාවය පවත්වා ගැනීමට ඉමහත් දායකත්වයක් ලබා දී ඇත.

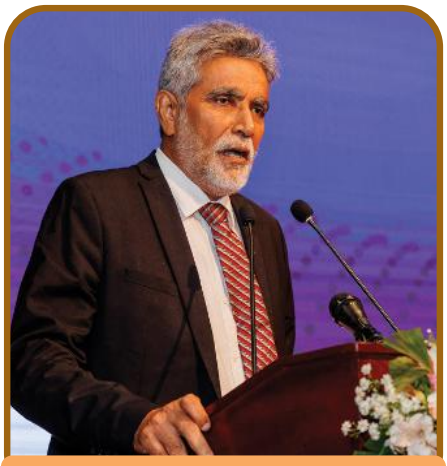
මුල් වසරවල කර්තෘ කමිටුව සහ පසුව, විද්‍යා අධ්‍යාපන කමිටුවත්, අදවනවිට විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමේ ක්‍රියාකාරී කමිටුවත්, වාර්ෂිකව සුදුසු තේමාවන් තෝරා ගැනීමටත්, අදාළ ලිපි ලිවීම සඳහා සුදුසු කතෘවරුන් තෝරා ගැනීමටත් විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමේ අංශයට වටිනා මඟ පෙන්වීමක් ලබා දෙයි.

සංස්කාරකවරුන්ගේ කාර්යභාරය සැලකීමේදී, නිර්මලා අමරසූරිය මහත්මිය 1976 විදුරාව ආරම්භයේ සිට 1992 දක්වා බුලටින් හි සංස්කාරකවරිය ලෙස වසර 16 ක් සේවය කරමින් විද්‍යා සන්නිවේදනය සඳහා ශක්තිමත් පදනමක් සකස් කළාය.

සිංහල සංස්කරණයේ වත්මන් සංස්කාරකධුරය දරන තුසිත මලලසේකර මහතා සහ ඉංග්‍රීසි සංස්කරණයේ සංස්කාරකධුරය දරන අශෝක ද සිල්වා මහතා 2017 සිට සුවිශේෂී කාර්යභාරයක් කරමින් සිටී. ඔවුන් දෙදෙනාම, සංස්කාරක පදවිය දැරීමට පෙර ඔවුන්ගේ විෂයානුබද්ධ විශේෂඥතාව අනුව විදුරාව සඳහා කතෘවරුන් සහ කර්තෘ මණ්ඩලයේ සාමාජිකයින් ලෙසද දායකත්වයක් ලබා දී ඇත.

මහාචාර්ය එම්.ටී.එම්. ජිෆ්රි:
ශ්‍රී ලංකාව තුළ විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා මහාචාර්ය එම්. ටී. එම්. ජිෆ්රි මහතා විශිෂ්ට දායකත්වයක් ලබා දුන් අතර, ඔහු පුළුල් දැක්මකින් සහ කැපවීමකින් යුතුව ජාතික විද්‍යා පදනමෙහි විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමේ ක්‍රියාකාරී කමිටුව මෙහෙයවීය. එතුමාගේ නායකත්වය යටතේ ජාතික විද්‍යා පදනම මහජනතාව අතරට විද්‍යාව ගෙනයාම සඳහා සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් තව දුරටත් පුළුල් වූ අතර, "විදුරාව" Vidurava සඟරාව විවිධ පාඨක පිරිස් වෙත විද්‍යාත්මක තොරතුරු බෙදා හරින ප්‍රබල වේදිකාවක් බවට පත් විය. ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ සභාපතිවරයා ලෙස කටයුතු කළ කාලසීමාව තුළ, ආයතනයේ මහජනතාව අතර විද්‍යා ප්‍රචලිත කිරීමේ වැඩසටහන් වෙනුවෙන් ජාතික මට්ටමේ හා ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ සම්මාන කිහිපයක්ම දිනා ගැනීමට එතුමාට හැකි විය.

ආචාර්ය ජයන්ත වත්තේවිදාන:
මහාචාර්ය ජෙෆ්රි ගේ අභාවයෙන් අනතුරුව, ජාතික විද්‍යා පදනමේ (NSF) විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමේ ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ සභාපති ධුරයට ආචාර්ය ජයන්ත වත්තේවිදාන මහතා පත් වූ අතර, එතැන් සිට අද දක්වාම මහත් කැපවීමකින් එම වගකීම ඉටු කරමින් සිටී. ඔහුගේ දූරදර්ශී නායකත්වය යටතේ කමිටුවේ ප්‍රජා සම්බන්ධතා වැඩසටහන් තවදුරටත් පුළුල් වූ අතර, විද්‍යා සන්නිවේදනයේ ප්‍රමුඛ වේදිකාවක් ලෙස "විදුරාව" සඟරාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ඔහුගේ මඟ පෙන්වීම අගය කළ යුතුය. එමෙන්ම පාසල් මට්ටමින් විද්‍යා අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය සඳහාත් විද්‍යාව ජනතාව අතරට සමීප කිරීමටත් වැදගත් මෙහෙවරක් ඉටු කර ඇත. විද්‍යාත්මක දැනුමෙන් සවිබල ගැන්වුණු විද්‍යා සාක්ෂරතාවයෙන් පිරිපුන් සමාජයක් ගොඩනැඟීම හා රට පුරා විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමේ ජාතික විද්‍යා පදනමේ අරමුණු ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා තවදුරටත් ඔහු ජාතික විද්‍යා පදනමේ විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමේ කමිටුවේ සභාපති ලෙස නායකත්වය සපයමින් අගනා මෙහෙවරක් සිදුකරමින් සිටී.

විදුරාව - විද්‍යාව ප්‍රචලිතකිරීමේ වසර 50 ක ගමන් මග

පසුගිය දශක පහ තුළ, විද්‍යාව හා තාක්ෂණයේ රටේ වෙනස්වන ප්‍රමුඛතා පිළිඹිබු කරමින්, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛතම විද්‍යා සඟරාව බවට විදුරාව පරිණාමය වී ඇත. 1976 දී ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද විද්‍යා බුලටිනයෙහි මුල් කලාප කෘෂිකර්මය, පරිසරය, සෞඛ්‍යය සහ මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය වැනි ජාතික සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වැනි ප්‍රායෝගික තේමාවන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. මෙම පිටපත් ගුරුවරුන් සහ ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් විසින් බහුලව භාවිත කරන ලද අතර, විද්‍යාව එදිනෙදා ජීවිතයට භාවිත කිරීම සඳහා මහජනතාව හුරුකිරීමට මෙය මහත් රුකුලක් වූ බව අද වැඩිහිටියන් වී සිටින බොහෝ දෙනාගේ පිළිගැනීමයි.

1980 දශකයේ අග භාගයේ සිට 2000 දශකය දක්වා, විදුරාව බහුභාෂා සංස්කරණ (සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි) දක්වා ව්‍යාප්ත වූ අතර, පරිගණකකරණය, ජෛව තාක්ෂණය සහ පාරිසරික අභියෝග වැනි නැඟී එන මාතෘකා ආවරණය කළේය. වැදගත් මහජන සෞඛ්‍ය දැනුවත්භාවය ලබා දුන් ඒඩිස් වෛරස 1993 සහ ගැටුම් සහ සංහිඳියාවේ යථාර්ථයන් තුළ විද්‍යාව ස්ථානගත කළ එවකට රට මුහුණදුන් යුද්ධය පිළිබඳ ගැටලු 1994 සාකච්ඡාවට යොදා ගත් කාලීන ගැටලු අතරට ඇතුළත් විය. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ, විදුරාව සඟරාව NSF හි පාසල් විද්‍යා තරග සහ පාසල් විද්‍යා සංගම් සමඟ සමීපව සම්බන්ධ වී, තරුණ කුසලතා පෝෂණය කරමින් සහ විද්‍යා සාක්ෂරතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා දායකත්වයක් සපයන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමේ පුරෝගාමියෙකු වූ මහාචාර්ය නන්දදාස කෝදාගොඩ මහතා, 1990-1997 කාලය තුළ විද්‍යා

විදුරාව දශක පහක නොනිමි ගමනේ විශේෂ සන්ධිස්ථාන

1976 - 1985: මූලික පදනම

- ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලය යටතේ ප්‍රකාශනයක් ලෙස විදුරාව දියත් කිරීම.
- මුල් කාලීන තේමාවන්: විද්‍යාව හා තාක්ෂණය, ආහාර සහ පෝෂණය, මහවැලි සංවර්ධනය.
- විද්‍යාව එදිනෙදා ජීවිතයට යොදා ගැනීම සඳහා පාසල් සහ ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් දැනුවත් කිරීම ප්‍රධාන අරමුණ ලෙස ගෙන ඒ සඳහා අදාළ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.

1986 - 2000: ව්‍යාප්තිය පුළුල් කිරීම

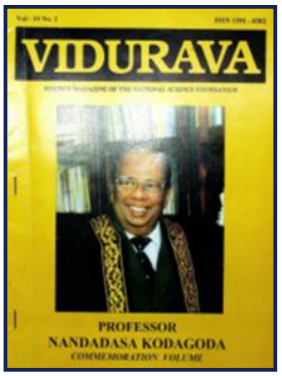
- 1997 දී බුලටින් සිට සම්පූර්ණ විද්‍යා සඟරාව දක්වා සංක්‍රමණය වීම.
- බහුභාෂා සංස්කරණ (සිංහල, දෙමළ, ඉංග්‍රීසි).
- කාලීන ගැටලු සාකච්ඡාවට ගැනීම: ඒඩිස් වෛරස (1993) යුද්ධය සහ සාමය වෙළුම (1994).
- NSF හි පාසල් විද්‍යා සමාජ තරග පෙළගැස්ම.

2001 - 2015: නවීකරණය

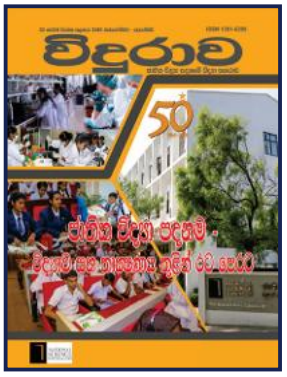
- ගෝලීය අභියෝග කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම: දේශගුණික විපර්යාස, ජෛව විවිධත්වය සහ තිරසාර සංවර්ධනය.
- NSF හි පාසල් විද්‍යා පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති තරගය සමඟ ඒකාබද්ධ වීම.
- STEM අධ්‍යාපනය සහ අනාගත STEM රැකියා වෙළඳපොළ පිළිබඳ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම.

2016 - 2026: ඩිජිටල් යුගයක් සඳහා පරිවර්තනය

- මාර්ගගත සංස්කරණ සඳහා යොමු වීම සහ අන්තර්ක්‍රියාකාරී විශේෂාංග.
- තේමාවන්: කෘතිම බුද්ධිය, නැනෝ තාක්ෂණය, COVID-19, STEAM අධ්‍යාපනය, වෙබ් ප්‍රකාශනය සඳහා යොමුවීම.
- දැනුමේ සහ තාක්ෂණයේ පැහැදිලි පරිවර්තනයක් පෙන්නුම් කිරීම (දෙමාපියන් 1976 ගණන්වල පාංශු සාරවත් බව පිළිබඳ ලිපි සිහිපත් කරන අතර, අද දරුවන් රොබෝ විද්‍යාව සහ AI ගවේෂණය කරයි).

විදුරාව 19 වෙළුම - 2 කලාපය

විදුරාව 35 වෙළුම විශේෂ කලාපය

විදුරාව 41 වෙළුම - 2 කලාපය

අධ්‍යාපන කමිටුවේ සභාපතිවරයා ලෙස ද විදුරාව කර්තෘ මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා ලෙසද මහඟු කාර්යභාරයක් ඉටුකළේය. 1997 දී ඔහුගේ හදිසි අභාවය සිදු වූ අතර රට තුළ විද්‍යාව ප්‍රචලිත කිරීමට ඔහු විසින් සිදුකළ මෙහෙවර ඇගයීම උදෙසා විදුරාව විශේෂ කලාපයක් (වෙළුම 19 අංක 2) ඔහු වෙනුවෙන් කැප කරන ලද අතර එය "මහාචාර්ය නන්දදාස කෝදාගොඩ අනුස්මරණ කලාපය" ලෙස නම් කරන ලදී. 2018 දී, "ජාතික විද්‍යා පදනම: විද්‍යාව හා තාක්ෂණය තුළින් රට ඉදිරියට ගෙන යාම" යන තේමාව යටතේ NSF 50 වන සංවත්සරය සැමරීම සඳහා තවත් විශේෂ කලාපයක් (35 වන වෙළුම විශේෂ කලාපය) ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.ජාතික විද්‍යා පදනමේ විද්‍යාව ප්‍රචලිතකිරීමේ කමිටුවල සභාපතිවරුන් ලෙස කටයුතු කළ මහාචාර්ය එම්. ටී. එම්. ජෙෆ්රි සහ ආචාර්ය ජයන්ත වත්තෙවිදානගේ මහතා විදුරාවේ ප්‍රගමනය සඳහා ඉමහත් ලෙස දායක වුණි.

21 වන සියවසේදී, දේශගුණික විපර්යාස, ජෛව විවිධත්වය, තිරසාර සංවර්ධනය සහ ඩිජිටල් පරිවර්තනය වැනි ගෝලීය තේමාවන් ආමන්ත්‍රණය කරමින්, විදුරාව ප්‍රකාශනය කරන ලදී.
එලෙසම වර්තමාන ලෝකයේ සිදුවන තාක්ෂණික සහ සමාජ පරිවර්තන, උදාහරණ ලෙස කෘත්‍රිම බුද්ධිය, අවමවාදය, STEAM අධ්‍යාපනය වැනි සංකල්ප මහජනතාව අතරට විශේෂයෙන් පාසල් ප්‍රජාව අතරට ගෙන යාම සඳහා කටයුතු කරන ලදී. එලෙසම මහජනතාව මුහුණපාන ආහාර සුරක්ෂිතතාව, (COVID-19) වැනි කාලීන ගැටලුත් තේමාවන් ලෙස ගෙන විදුරාව ප්‍රකාශන නිකුත් කරන ලද අතර දේශීය දැනුම සහ සාම්ප්‍රදායික දැනුමේ භාවිතයන් සඟරාවේ කල් පවතින වටිනාකම, විවිධ වයස් කාණ්ඩ සහ වෘත්තිකයන්ගේ පාඨකයින් සඟරාව වටා එක් වී ඇත්තේ විද්‍යා සාක්ෂරතාව ඉහළ නැංවීමටත්, තරුණ කුසලතා පෝෂණය කිරීමටත්, විද්‍යාඥයින්, අධ්‍යාපනඥයින්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සහ මහජනතාව අතර සංවාදයක් ඇති කිරීමටත් එහි ඇති හැකියාව තුළ ය. විද්‍යාව විවිධ භාෂාවලින් සහ ආකෘතිවලින් ඉදිරිපත් කිරීමෙන්, එය දිවයින පුරා පන්ති කාමර, නිවාස සහ ප්‍රජාවන් වෙත ළඟා වී ඇති අතර, දැනුම රසායනාගාරවලට පමණක් සීමා නොවී එදිනෙදා ජීවිතයේ කොටසක් බවට පත් කිරීමට හැකිවී ඇත.

අද, විදුරාව පරම්පරා යා කරන පාලමක් ලෙස තව දුරටත් ක්‍රියා කරමින් පවතින අතර දෙමව්පියන්ට 1970 ගණන්වල රටේ පාංශු සාරවත් බව ගැන කියවූ ආකාරය මතකයට නඟන විට 2020 ගණන්වලදී ඔවුන්ගේ දරුවන් රොබෝ විද්‍යාව සහ AI තාක්ෂණය සමඟ සම්බන්ධ කිරීමට විදුරාව සමත් වී ඇත. අද වන විට විදුරාව විද්‍යා සඟරාව ලෝකයේ සිදුවන විද්‍යාත්මක පරිවර්තන සමඟ අනුගත වෙමින් ඉදිරිය පිළිබඳ නිවැරදි දැක්මකින් ඒ සඳහා සාර්ථක ලෙස මුහුණ දිය හැකි පරම්පරාවක් ගොඩනැගීමේ විශ්වසනීය හඬක් ලෙස තම මෙහෙවර නොවනස්ව සාර්ථකව ඉදිරියටත් ගෙන යෑමට කටයුතු කරන ජාතියේ ප්‍රමුඛ සඟරාවක් ලෙස එහි කාර්යභාරයේ නොනිමි ගමන තවත් දිගු කාලයක් ගමන් කරනු ඇත.

"විදුරාව" රටේ ජනතාව විද්‍යා දැනුමෙන් පෝෂණය කරමින් චිරාත් කාලයක් පවතීවා කියා ආශිර්වාද කරමු.

ආචාර්ය දිල්රුක්ෂි රණතුංග
අංශ ප්‍රධානී
විද්‍යාව ප්‍රචලිතකිරීමේ අංශය
ජාතික විද්‍යා පදනම

විද්‍යාව සැමදෙනා අතරට ගෙන යාමට ඩිජිටල් මාධ්‍ය භාවිතය

රුචිර නාලිංග විජේසේන

නිරෝගී, ඉදිරිගාමී සමාජයක් සඳහා යහපත් විද්‍යාව (Good science) අත්‍යවශ්‍ය වේ. එය අපගේ සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය, තාක්ෂණය, පරිසරය සහ එදිනෙදා යහපැවැත්ම හැඩගස්වයි. නමුත් ජනතාවට විද්‍යාව තේරුම් ගැනීමට උපකාර කිරීම යනු විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලවල පර්යේෂණ පත්‍රිකා පළකිරීම පමණක් නොවේ. ඒ සඳහා පැහැදිලි ලේඛනය, ආකර්ෂණීය දෘශ්‍ය මාධ්‍ය (visuals) සහ සමාජ මාධ්‍යවල සිදුකරන එදිනෙදා සංවාද හරහා විද්‍යාත්මක තොරතුරු ජීවමාන කරන සැබෑ ප්‍රජා උත්සාහයක් අවශ්‍ය වේ.

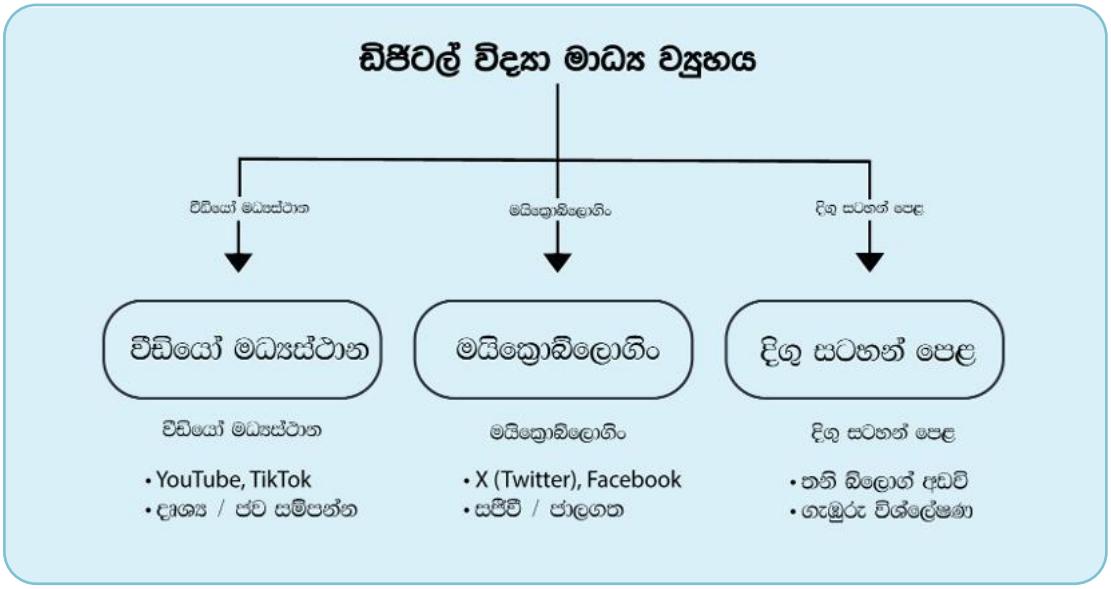
සියවස් ගණනාවක් පුරා, විද්‍යාත්මක සොයාගැනීම් පිළිබඳ කතාව නිහඬ, මන්දගාමී සහ හුදෙකලා එකක් විය. විද්‍යාඥයෙකු මාස ගණනාවක් හෝ වසර ගණනාවක් රසායනාගාරයක වෙහෙස මහන්සි වී වැඩ කර, තාක්ෂණික වචනවලින් පිරුණු සංකීර්ණ ලිපි ලේඛනවල ප්‍රතිඵල ලියා තැබීය. මෙම පත්‍රිකා විශේෂිත සඟරා වෙත යවන ලද අතර, වෙනත් විශේෂඥයින් ඒවා සමාලෝචනය කරන තෙක් මාස ගණනාවක් වසා දැමූ දොරවල් පිටුපස පැවතිණි.

මෙම පැරණි ක්‍රමය මගින් විද්‍යාත්මක කරුණුවල නිවැරදිතාව ආරක්ෂා වන අතරම, එය පර්යේෂකයින් සහ සාමාන්‍ය ජනතාව අතර විශාල පවුරක් ගොඩනඟයි. බොහෝ අධ්‍යයන සඟරා කියවීමට විශාල මුදලක් වැය වන බවයි. නැතහොත් ඒවා පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල දත්ත සමුදායන් තුළ සඟවා ඇත. මෙයින් අදහස් කරන්නේ මෙම සොයාගැනීම්වලින් වැඩිම ප්‍රයෝජන ගත හැකි පුද්ගලයින් වන ගුරුවරුන්, පාසල් සිසුන්, ගොවීන්, දේශීය ව්‍යාපාරිකයින් සහ ප්‍රජා නායකයින්ට ඒවා කියවීමට ලැබෙන්නේ කලාතුරකින් බවයි.

සැබෑ විද්‍යාත්මක තොරතුරු සැඟවී පවතින විට, අවදානම් සහගත පරතරයක් නිර්මාණය වේ. අපගේ නූතන ලෝකයේ, ජනතාව සෞඛ්‍ය ගැටලු, පරිසර ගැටලු සහ නව තාක්ෂණයන් සඳහා ඉක්මන් පිළිතුරු ස්වාභාවිකවම සොයති. පැහැදිලි, විශ්වාසදායක විද්‍යාත්මක පැහැදිලි කිරීම් පහසුවෙන් ලබා ගැනීමට නොමැති නම්, අසත්‍ය කටකතා, මිථ්‍යා විශ්වාස සහ මුළා කරවන ප්‍රකාශ ඉක්මනින් ඒ වෙනුවට ආදේශ වේ.

අද වන විට සමාජ ජාල, වීඩියෝ වේදිකා, බ්ලොග් අඩවි සහ පණිවුඩ හුවමාරු ඇප් වැනි "නව මාධ්‍ය" වල නැඟී සිටීම මගින් තොරතුරු ගලා යන ආකාරය සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කර ඇත. තොරතුරු තවදුරටත් දුරස්ථ බලධාරියෙකුගෙන් නිහඬ ප්‍රේක්ෂකයෙකු වෙත එක් දිශාවකට පමණක් ගලා යන්නේ නැත. ඒ වෙනුවට, අන්තර්ජාලය ඕනෑම කෙනෙකුට ක්ෂණිකව ඉගෙන ගැනීමට, ප්‍රශ්න ඇසීමට සහ අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමට හැකි සක්‍රීය, විවෘත නගර චතුරශ්‍රයක් මෙන් ක්‍රියා කරයි.

විද්‍යාඥයන්ට මෙම ඩිජිටල් ලෝකයට පිවිසීම යනු සංකීර්ණ කරුණු "සරල කර දැමීම" (dumbing down) හෝ බරපතළ පර්යේෂණ ලාභදායී විහිළු බවට පත් කිරීම නොවේ. එය සංකීර්ණ අදහස් සරල, සම්බන්ධ විය හැකි කතා බවට පරිවර්තනය කිරීමයි. නිවැරදිව සිදු කළ විට, මහජන විද්‍යා සන්නිවේදනය රසායනාගාර සොයාගැනීම් එදිනෙදා මිනිස් ජීවිතයට සෘජුවම සම්බන්ධ කරන අතර, සැබෑ සාක්ෂි මත පදනම්ව වඩා හොඳ තීරණ ගැනීමට ජනතාවට උපකාර කරයි.

රූපය 1: ඩිජිටල් විද්‍යා මාධ්‍ය ව්‍යුහය (පර්යේෂකයින්ට වීඩියෝ නිරූපණ, ඉක්මන් පුවත් සටහන් හෝ සවිස්තරාත්මක ලිපි භාවිතා කිරීමට අවශ්‍යද යන්න මත පදනම්ව විවිධ මාධ්‍ය මෙවලම් ගැලපිය හැක්කේ කෙසේදැයි පෙන්වන සරල දළ විශ්ලේෂණයක්)

නිවැරදි මාර්ගගත වේදිකාව (Online Platform) සොයා ගැනීම

අන්තර්ජාලය යනු එකම තනි අවකාශයක් නොවේ; එය වෙනස්ම පරිසරයක්, ප්‍රේක්ෂකයින් සහ නීති සහිත විවිධ වේදිකාවලින් සෑදී ඇති වටපිටාවකි. විද්‍යාත්මක කතාවක් බෙදා ගන්නේ කෙසේදැයි තීරණය කිරීම තරම්ම එය බෙදා ගන්නේ කොතැනදැයි තෝරා ගැනීමද වැදගත් වේ.

වෙහෙසට පත් නොවී පහසුවෙන් දැනුම බෙදා ගැනීම සඳහා, පර්යේෂකයන් කාර්යයට සුදුසු නිවැරදි වේදිකාව තෝරා ගත යුතුය.

වීඩියෝ වේදිකා: YouTube සහ TikTok

සැබෑ පරීක්ෂණ ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය නැරඹීමට ජනතාවට අවස්ථාව සලසා දෙන බැවින් වීඩියෝ යනු විද්‍යාව බෙදා ගැනීමට ඇති වඩාත්ම උද්යෝගිමත් ක්‍රමයකි. එය නැරඹුම්කරුවන් කෙලින්ම රසායනාගාරය තුළට හෝ පර්යේෂණ භූමිය වෙත ගෙන යයි.

- YouTube:මෙය විශාල, නොමිලේ ලබා ගත හැකි වීඩියෝ සෙවුම් පුස්තකාලයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. අද පළකරන පැහැදිලි, උසස් තත්ත්වයේ වීඩියෝවක් වසර ගණනාවක් පුරා සෙවිය හැකි අතර, සිසුන්ට සහ උනන්දුවක් දක්වන නැරඹුම්කරුවන්ට ඕනෑම මාතෘකාවක් සෙවීමේදී උපකාරී වේ. සූර්ය බලශක්තිය පැහැදිලි කරන මිනිත්තු 10 ක වීඩියෝවක්, පියවරෙන් පියවර රසායනික නිරූපණයක් හෝ ජල පිරිපහදු ක්‍රියා කරන ආකාරය පෙන්වන මාර්ගෝපදේශ සංචාරයක් වැනි ගැඹුරු අධ්‍යයනයන් සඳහා YouTube ඉතා සුදුසු ය.

- Facebook Video සහ Reels: ෆේස්බුක් දැන් වීඩියෝ සඳහා විශාල මධ්‍යස්ථානයක් වන අතර, එය කෙටි, සිරස් (vertical Reels) වීඩියෝ සහ දිගු ප්‍රජා වීඩියෝ එකට එකතු කරයි. එය පාසල් ළමුන් සහ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ සිට දෙමාපියන් සහ සීයලා-ආච්චිලා දක්වා සෑම දෙනා අතරටම ළඟා වේ. නව පිරිසක් අතරට ළඟා වීමට ඔබට Reels හරහා තත්පර 30 ක කෙටි විද්‍යාත්මක වීඩියෝ බෙදා ගත හැකිය, නැතහොත් දේශීය ප්‍රජාවන්ට එකට ඉගෙන ගැනීමට උපකාර කිරීම සඳහා ෆේස්බුක් සමූහ (Facebook Groups) තුළ සජීවී ප්‍රශ්නෝත්තර වීඩියෝ ප්‍රවාහය කළ හැකිය.

- TikTok: තත්පර 15 ත් 60 ත් අතර කාලයක් පවතින කෙටි, ජව සම්පන්න, නැවත නැවත වාදනය වන වීඩියෝ මත ක්‍රියා කරයි. ඔබව අනුගමනය කරන්නේ කවුද යන්න මත පදනම් නොවී, නැරඹුම්කරුවන් බලන්නට කැමති දේ මත පදනම්ව TikTok වීඩියෝ නිර්දේශ කරයි. පාසල් ළමුන්, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් සහ නිකරුණේ වීඩියෝ බලන්නන්

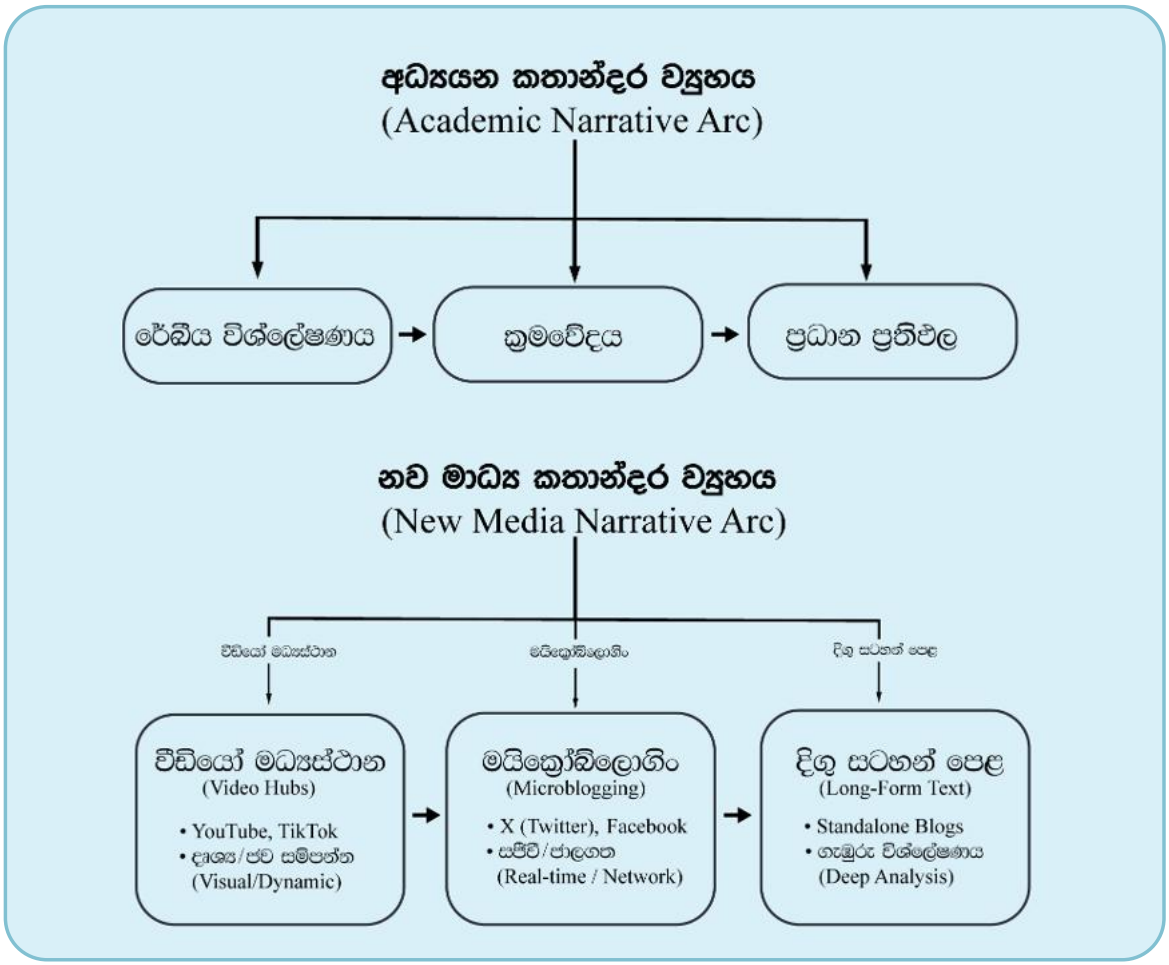
වෙත ළඟා වීමට මෙය විශිෂ්ටයි. නමුත් මෙයින් අදහස් කරන්නේ පළමු තත්පර 3 ඇතුළතම සිත්ගන්නාසුලු කරුණකින් නැරඹුම්කරුගේ අවධානය දිනා ගත යුතු බවයි!

පෙළ සහ ප්‍රජා ජාල: Facebook, X (Twitter) සහ LinkedIn

පෙළ සහ ප්‍රජා අවකාශයන් මිත්‍රශීලී සංවාද ආරම්භ කිරීමට, දේශීය කණ්ඩායම් ගොඩනැගීමට සහ වෘත්තිකයන් සමඟ සම්බන්ධ වීමට ඉතා අගනේය.

- Facebook සියලුම වයස්වල විශාල ප්‍රේක්ෂක පිරිසක් වෙත ළඟා වේ. විද්‍යාඥයින්ට සවිස්තරාත්මක සටහන් ලිවීමට, ඡායාරූප කතා බෙදා ගැනීමට සහ සජීවී වීඩියෝ සාකච්ඡා පැවැත්වීමට එය විශාල ඉඩක් ලබා දෙයි. ෆේස්බුක් සමූහ Facebook Groups සමඟ, පර්යේෂකයන්ට ගෙවතු වගාව, පිරිසිදු ජලය හෝ පාසල් ව්‍යාපෘති වැනි දේශීය ගැටලු කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ සක්‍රීය සබැඳි ප්‍රජාවන් ගොඩනැගිය හැකිය.
- X (Twitter) වේගය සහ කෙටි

වේදිකාව (Platform)	ප්‍රධාන මාධ්‍ය ආකාරය (Primary Modality)	මූලික ශක්තීන් (Core Strengths)	ප්‍රධාන ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතාවය (Key Structural Vulnerability)	නිර්දේශිත වාර ගණන (Recommended Cadence)
බ්ලොග්කරණය (WordPress)	දිගු ලිඛිත පෙළ	සම්පූර්ණ සංස්කරණ පාලනය; ප්‍රබල සෙවුම් යන්ත්‍ර ප්‍රශස්තකරණය (SEO): විග්‍රහාත්මක ගැඹුර.	තාක්ෂණික ආරම්භයක් අවශ්‍ය වේ; ඉතා මන්දගාමී ප්‍රේක්ෂක ආකර්ෂණය.	මසකට සටහන් 2-4 ක්
YouTube	ඉහළ පැහැදිලිතාවයෙන් යුතු HD වීඩියෝ	ගෝලීය සෙවුම් යන්ත්‍ර දෘශ්‍යතාව; දිගුකාලීන ප්‍රේක්ෂක රැඳී සිටීම; මුදල් ඉපැයීමේ මාර්ග.	උපකරණ සහ සංස්කරණ කාලය සඳහා වැඩි ආයෝජනයක්; නිෂ්පාදනය ඉගෙනීමේ දැඩි මාර්ගය.	සතියකට / සති දෙකකට වීඩියෝ 1 ක්
X (Twitter)	කෙටි පෙළ / රූප සටහන්	මාධ්‍යවේදීන් සහ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයේ අයට සෘජු ප්‍රවේශය; සජීවී ප්‍රවත් වේගය.	අන්තර්ගතයේ ආයු කාලය අඩුවීම; ඉහළ මතභේදාත්මක අවදානම; සියුම් බව රැකගැනීමේ අඩු ඉඩකඩ.	දිනකට අන්තර්ක්‍රියා 1-2 ක්
LinkedIn	වෘත්තීය යාවත්කාලීන	ඉහළ වෘත්තීය විශ්වසනීයත්වය; කර්මාන්ත පාර්ශවකරුවන් සහ අරමුදල් සපයන ආයතන ඉලක්ක කිරීම.	ඡන්දප්‍රදාන/තත්වාරක්ෂක රාමුවකට සීමා වීම; සාමාන්‍ය මහජන සංවාද සඳහා අඩු භාවිතය.	සතියකට සටහන් 1-2 ක්
Facebook	බහුමාධ්‍ය / ප්‍රජාව	බහු-පරම්පරා ප්‍රජා විවිධත්වය; කැපවූ සමූහ (Groups).	මුදල් ගෙවා ප්‍රචාරණය නොකර ස්වාභාවිකව හරහා බලවත් කණ්ඩායම් ගොඩනැගීම.	සතියකට සටහන් 3 ක් ළඟා වීම (organic reach) සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවීම
TikTok	ඉතා කෙටි වීඩියෝ	ක්ෂණික ස්වාභාවික සෙවුම් ඇල්ගොරිතම; යෞවන සහ ශිෂ්‍ය කණ්ඩායම් ආකර්ෂණය කර ගැනීම.	අතිශය කෙටි බව නිසා තාක්ෂණික ගැඹුර සීමා වීම; නිරන්තර ප්‍රවණතා (trends) පසුපස යාමට සිදුවීම.	සතියකට වීඩියෝ 2-3 ක්

රූපය 2: අධ්‍යයන එදිරිව ඩිජිටල් කතාන්දර ව්‍යුහය. සාම්ප්‍රදායික විද්‍යාත්මක පත්‍රිකා ප්‍රධාන නිගමනය අවසානයට තබන අතර, මහජන ඩිජිටල් සටහන් කියවන්නාගේ උනන්දුව දිනා ගැනීම සඳහා පළමුව විශාල සොයාගැනීමෙන් ආරම්භ වේ.

පණිවිඩ සඳහා නිර්මාණය කර ඇත. එය සජීවී පුවත් කාමරයක් මෙන් ක්‍රියා කරන අතර, විද්‍යාඥයින්ට තොරතුරු ඉක්මනින් බෙදා ගැනීමට, විද්‍යාත්මක සම්මන්ත්‍රණවල සජීවී තොරතුරු ආවරණය කිරීමට සහ මාධ්‍යවේදීන් හා නායකයින් සමඟ සෘජුවම සාකච්ඡා කිරීමට හැකිය. සටහන් කෙටි බැවින් පණිවිඩයේ පැහැදිලි බව ප්‍රධාන වේ.

- LinkedIn වෘත්තිකයන්, ව්‍යාපාරික නායකයන්, විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සඳහා නිර්මාණය කර ඇති ජාලයකි. මෙහි විලාසය වඩාත් ඡන්දප්‍රදාන/තත්වාරක්ෂක (formal) වේ. පර්යේෂණ සම්මාන, නව පේටන්ට් බලපත්‍ර, ආයතනික පුවත් සහ කර්මාන්ත සහකාරකම් බෙදා ගැනීමට මෙය හොඳම ස්ථානයයි.

මාර්ගගත කියවන්නා සඳහා ලිවීම

තිරයක් මත කියවීම යනු මුද්‍රිත පෙළපොතක් හෝ සඟරා පත්‍රිකාවක් කියවීමට වඩා සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් දෙයකි. ඔන්ලයින් කියවන්නන් මුල සිට අග දක්වා සෑම වචනයක්ම කියවීමට වාඩි වන්නේ නැත; ඔවුන් පිටු ඉක්මනින් පරීක්ෂා කරයි, ශීර්ෂයන් බලයි, සහ යමක් සඳහා කාලය වැය කිරීමට වටිනවාද නැද්ද යන්න තත්පර ගණනකින් තීරණය කරයි.

ප්‍රකාශිත විද්‍යාත්මක පත්‍රිකාවල ලිවීම මන්දගාමී "ආපසු යන" මාර්ගයක් අනුගමනය කරයි: කතුවරුන් ඉතිහාසය සහ පසුබිම පැහැදිලි කිරීමට, සෑම පියවරක්ම විස්තර කිරීමට, විශාල සංඛ්‍යාත්මක වගු පෙන්වීමට පිටු ගණනාවක් වැය කර, අවසානයේදී ඔවුන්ගේ නිගමනය හෙළි කරති. මහජනතාව සඳහා වන ඔන්ලයින් ලිවීම මෙය උඩුයටිකුරු කරන අතර,

මාධ්‍යවේදීන් මෙය පෙරලූ පිරමිඩය (Inverted Pyramid) ලෙස හඳුන්වයි.

මාර්ගගත අවකාශයේදී, විශාල සොයාගැනීම සහ සැබෑ ජීවිතයේදී එය වැදගත් වන්නේ මන්ද යන්න මුලින්ම පැමිණිය යුතුය. ප්‍රධාන අදහස මගින් කියවන්නාගේ කුතුහලය ඇති වූ පසු, ඔබට සරල, මිත්‍රශීලී කොටස් හරහා රසායනාගාර පියවර සහ විද්‍යාත්මක තොරතුරු වෙත ඔවුන්ව පහසුවෙන් යොමු කළ හැකිය.

ඔන්ලයින් විද්‍යා සන්නිවේදනය සඳහා කළ යුතු සහ නොකළ යුතු සරල දේ

පැහැදිලිව සන්නිවේදනය කිරීමට සහ ඔබගේ කියවන්නන් සමඟ සැබෑ විශ්වාසයක් ගොඩනඟා ගැනීමට, මෙම මිත්‍රශීලී පිරික්සුම් ලැයිස්තුව මතක තබා ගන්න:

☑ කළ යුතු දේ (WHAT TO DO)

★ සැබෑ ජීවිතයෙන් ආරම්භ කරන්න. කියවන්නාගේ ප්‍රධාන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දීමෙන් ආරම්භ කරන්න: "මෙය මගේ සෞඛ්‍යයට, මගේ නිවසට හෝ මගේ එදිනෙදා ජීවිතයට වැදගත් වන්නේ ඇයි?"

★ උපකාරී වන දෘශ්‍ය මාධ්‍ය Visuals භාවිතා කරන්න. සංකීර්ණ කරුණු සරල කිරීම සඳහා සරල ප්‍රස්ථාර, රසායනාගාර ඡායාරූප හෝ කෙටි වීඩියෝ ක්ලිප් භාවිතා කරන්න.

★ වීඩියෝ සඳහා උපසිරැසි (Subtitles) එකතු කරන්න. බෝහෝ දෙනෙක් සමාජ මාධ්‍ය නරඹන්නේ ශබ්දය රහිතව බැවින් සෑම විටම වීඩියෝවල පැහැදිලි උපසිරැසි යොදන්න.

★ අදහස් දැක්වීම් Comments තුළ සංවාදයේ යෙදෙන්න. කමෙන්ට් තීරුව මිත්‍රශීලී පන්ති කාමරයක් ලෙස සලකන්න. ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීම විශ්වාසය ගොඩනඟන අතර කුතුහලය පවත්වා ගනී.

☒ නොකළ යුතු දේ (WHAT TO AVOID)

★ විශාල ඡේද එක දිගට ලිවීමෙන් වළකින්න. උපශීර්ෂ නොමැතිව දිගු, නොකැඩුණු තද පෙළ ඡේද කිසිවිටෙකත් පළ නොකරන්න.

★ ක්ලික්බේට් (Clickbait) භාවිතයෙන් වළකින්න. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අතිශෝක්තියට නංවමින් හෝ දත්ත මගින් තහවුරු කළ නොහැකි අසත්‍ය ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් නොකරන්න. සැබෑ ප්‍රගතිය අගය කරන අතරම සීමාවන් පිළිබඳව ද අවංකව කරුණු ඉදිරිපත් කරන්න.

★ අනියමිත ලෙස සටහන් පළ නොකරන්න. කියවන්නන් ඔබගේ යාවත්කාලීන කිරීම් බලාපොරොත්තු වන වේලාවන් දැනගැනීම සඳහා සරල, ස්ථාවර කාලසටහනකට අනුකූල වන්න.

★ අසත්‍ය පුවත් පරීක්ෂා නොකර නොතබන්න. පැහැදිලි, සත්‍ය දත්ත භාවිතයෙන් වැරදි හෝ මුළා කරවන සුළු අදහස් දැක්වීම් කාරුණිකව නිවැරදි කරන්න.

විද්‍යාව අයිති සැමටයි

විද්‍යාව සමාජයට සේවය කරන විට එහි සැබෑ අරමුණ ඉටු වේ. තාක්ෂණික පර්යේෂණ පත්‍රිකා විශේෂඥයින් සඳහා සෑම විටම වැදගත් වන අතර, පර්යේෂකයෙකුගේ සැබෑ බලපෑම ලැබෙන්නේ සත්‍ය තොරතුරු ලෝකය සමඟ විවෘතව බෙදා ගැනීමෙනි.

ඩිජිටල් මාධ්‍ය වේදිකා යනු බරපතල වැඩවලින් අවධානය වෙනතකට යොමු කරන සුළු දේවල් නොවේ. ඒවා රසායනාගාර සොයාගැනීම් පාසල්, නිවෙස් සහ එදිනෙදා තීරණ වෙත සෘජුවම සම්බන්ධ කරන පාලම් වේ. සරල භාෂාව, පැහැදිලි දෘශ්‍ය මාධ්‍ය සහ විවෘත සාකච්ඡා භාවිතා කිරීමෙන්, අපට අසත්‍ය පුවත් පිටුදැකීමට, තරුණ මනස උනන්දු කරවීමට සහ විද්‍යාව සැමදෙනාගේම එදිනෙදා ජීවිතයේ සුහද කොටසක් බවට පත් කළ හැකිය!

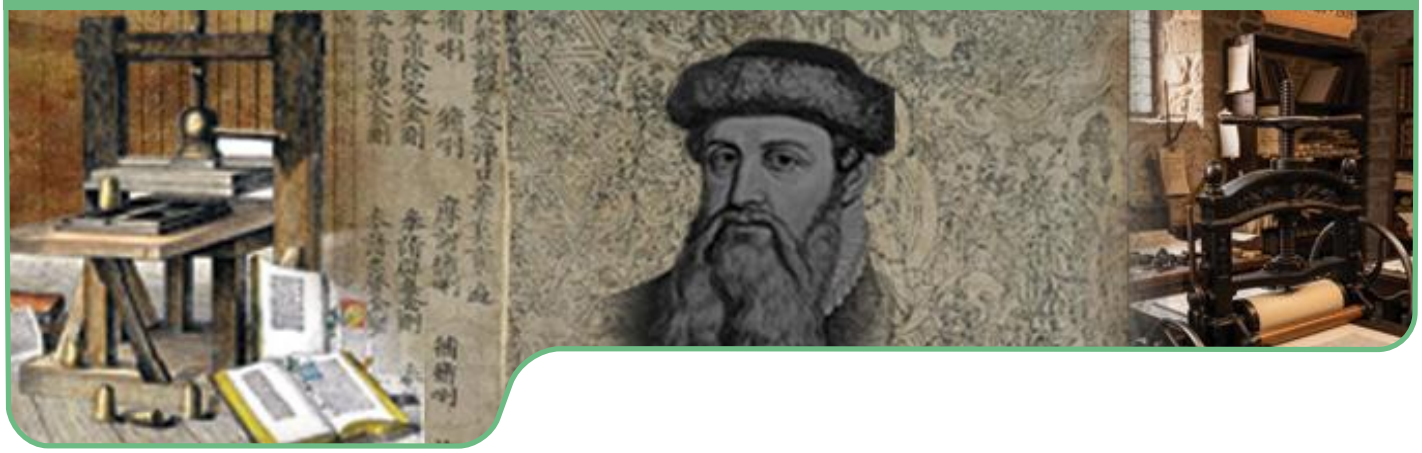

ආචාර්ය රුවිර නාලිංග විජේසේන
තාක්ෂණික පීඨය
මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලය

මුද්‍රණ ශිල්පයේ ඓතිහාසික සංධිස්ථාන

ප්‍රසංග මාබරණ

මුද්‍රණ ශිල්පයේ ඓතිහාසික සංධිස්ථාන හිටපු සහකාර කථිකාචාර්ය ප්‍රසංග මාබරණ සන්නිවේදන ඉතිහාසය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී මුද්‍රිත මාධ්‍යයට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. මානවයාට විවිධ තොරතුරු ඇතුළත් ලිපි ලේඛන ලොව පුරා බෙදාහැරීම සඳහා වේගවත් ක්‍රමවේදයක් අවශ්‍ය විය. ඒ අරමුණින් මුද්‍රණ ශිල්පය මෙන් ම මුද්‍රිත සන්නිවේදන මාධ්‍යයන්ගේ ප්‍රභවය ද සිදුවිය. එමෙන්ම නව දැනුම අනාගත පරපුර වෙනුවෙන් ආරක්ෂා කිරීමට මිනිසාට හැකි වූයේත් මෙම මුද්‍රණ ශිල්පය මඟිනි. එමගින් ශිෂ්ටාචාරයේ දියුණුවත්, අදහස්, අත්දැකීම් අනාගත පරපුර දායාද කිරීමත් සිදුවේ.

මිනිසා අක්ෂර හෝඩිය නිපදවීමට පෙර කථන භාෂාවෙන් අදහස් හුවමාරු කර ගැනීම ආරම්භ කර ඇති බවත් ඔවුන් අංග චලනය, ගුහා බිත්ති මත චිත්‍ර ඇඳීම, ගිනිගොඩවල් ගැසීම, ගස්වල අතු නැමීම වැනි ප්‍රාථමික සන්නිවේදන විධි ක්‍රම භාවිත කරන ලද බවත් පුරාවිද්‍යාඥයන් සහ මානව විද්‍යාඥයින්ගේ මතය යි. බ්‍රිටනිකා විශ්වකෝෂය පෙන්වා දෙන පරිදි අක්ෂර විද්‍යාව ඇති වීමට පෙර යොදා ගන්නා ලද සංඥා "පික්ටොග්‍රාෆ්" (Pictograph), "අයිඩියොග්‍රාෆ්" (Ideograph), සහ "හයිරොග්‍රාෆ්" (Hierograph) වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ (රූපය 1).

රූපය 1: ඊජිප්තුවේ කොම් ඔම්බෝ දේවාලයේ ඇති හයිරොග්ලිෆ්

ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයට අයත් ප්‍රංශයේ ලැස්කෝ (රූපය 2), ස්පාඤ්ඤයේ අල්ටමීරා, දකුණු ඕස්ට්‍රේලියාවේ කුනල්ඩා ගල්ගුහා තුළ ඇති චිත්‍රවලින් ඒ බව හඳුනාගත හැකිය. ඔවුන් එම චිත්‍ර ඇඳීම සඳහා තියුණු ගල් පතුරු, පාට මැටි වර්ග, අළු, පක්ෂි මළ මුත්‍ර ආදිය පාවිච්චි කර ඇත.

දඩයම් දර්ශන, සත්ව රූප හා නාඳුනන සංකේත එහි ඇඳ තිබේ. එය අද මුද්‍රණයේ සහ ප්‍රකාශනය ලෙස අප භාවිත කරයි. නමුත් මෙම දුර්වල සන්නිවේදන ක්‍රමයන්හි අවාසි සහගත තත්ත්වය නිසාවෙන් ලේඛන කලාවක් ආරම්භ කර අක්ෂර හෝඩියක් නිපදවා ගත්තේය. එය මෙසපොතේමියාවෙන් අරම්භ කරන ලද අතර මැටි පුවරු මත ලියූ අක්ෂර කුඤ්ඤාක්ෂර නමින් හඳුන්වා ඇත. පසුකාලීනව මිනිසුන් තම සන්නිවේදන අවශ්‍යතා සඳහා විවිධ අක්ෂර හෝඩි නිපදවා ගන්නා ලදි. ඒ සඳහා,

- ඊජිප්තුවාසීන් - හයිරොග්ලිෆ් අක්ෂර හෝඩිය
- මයිසීනියාවාසීන් - සිලබරි අක්ෂර හෝඩිය
- ලතින් අක්ෂර ක්‍රමය

නිදසුන් වෙයි.

බැබිලෝනියාවේ සහ මැදපෙරදිග වාසීන් බුරුසුවකින් හෝ පන්හිඳකින් පැපිරස් පුස්කොළවල සහ සත්ව සම්වල ලේඛනය සිදු කර ඇති අතර ක්‍රමයෙන් එය ග්‍රීසිය හා රෝමය පුරා ප්‍රචලිත විය. අපරදිග මිනිසා තම ලේඛන කටයුතු සඳහා ඉටි පුවරු, ශිලා පුවරු, ලී පලක මත සිදු කර ඇත. නමුත් චීනයේ ක්‍රි.පූ. 1300 දී පමණ අක්ෂර ක්‍රමයක් බිහිවන්නේ ය. එය රූපාක්ෂර විශේෂයක් වන අතර සත්ව අස්ථි කොටස්, සේද, රෙදි, පෝසිලේන් භාණ්ඩ එම ලේඛන මාධ්‍ය ඒ සඳහා යොදාගෙන ඇත.

රූපය 2: ප්‍රංශයේ ලැස්කෝක්ස්හි ගොනෙකු සහ අශ්වයෙකු නිරූපණය කරන ප්‍රාග් ඓතිහාසික ගුහා සිතුවමක්.

ක්‍රි.පූ. 1500 දී ආර්යයන් විසින් ඉන්දියාවට බ්‍රාහ්මී අක්ෂර දායාද කරන ලද අතර එම අක්ෂර ක්‍රි.පූ. 3 වන සියවසේ දී එනම් අශෝක අධිරාජ්‍යයාගේ සමයේ දී ගල්පුවරු, ගල්කණුවල කොටා සමස්ත ඉන්දියාව පුරා ප්‍රචලිත කරවා ඇත. පසුව මහින්දාගමනයෙන් ලක්දිවට මෙම අක්ෂර මාලාව සම්ප්‍රාප්ත විය. එය දිවයින පුරා ව්‍යාප්තිය සඳහා බුදුදහම දායක වූයේ ය. ඒ අනුව අතීතයේ දී ලාංකිකයන් තම ලේඛන මාධ්‍ය වශයෙන් තල් පුස්කොළ, පොත්, තඹපත්, ශිලා පුවරු, රන්පත්, උපයෝගී කරගෙන ඇති බව තහවුරු වේ.

සත්ව අස්ථි කොටස්, පැපිරස් පොත්, පුස්කොළ පොත්, මැටි පුවරු, ශිලා පුවරු, තඹ පලක, සේද රෙදි යනාදිය අපරදිග මිනිසා ලේඛන කටයුතුවල දී යොදාගෙන ඇතත් ඒවායෙහි කාර්යක්ෂම බව අඩු ය. නව කාර්යක්ෂම මුද්‍රණ ශිල්පයක් සොයා ගැනීමට චීන ජාතිකයින් අතිවිශාල දායකත්වයක් සැපයීය. එහිදී ප්‍රධානම කාරණාව නම් පැරණි චීනය විසින් කඩදාසිය ලෝකයට හඳුන්වාදීමයි. ඒ සඳහා මල් බෙරි, ශාක පත්‍ර, සේද කඩ මාලු, හණ සහ පන් වර්ග යොදාගෙන ඇති අතර එම සොයාගැනීමේ ගෞරවය සායි ලුං නැමැති රාජකීය අන්තඃපුර නිලධාරියාට හිමි වේ. උණ පතුරු හා ජේඩ් ගල්වල සංකේත කොටා එම මුද්‍රා මත වර්ණ ගල්වා ඉන්පසුව කඩදාසි ආදේශක මත එය තබා මුද්‍රණය කිරීම මුල් කාලීනව චීන ජාතිකයින් අනුගමනය කළ ක්‍රමවේදයයි. මෙම ක්‍රමය ද බොහෝ වේලා යන මුද්‍රණ ක්‍රමවේදයක් බැවින් ඒ සඳහා වෙනත් වේගවත් ක්‍රමයක් සොයාගන්නට ඔවුන් නිරන්තරයෙන් පර්යේෂණ කළහ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ක්‍රි.ව. 1075 දී මැටිවලින් අච්චු අකුරු නිපදවා ඒ ආශ්‍රයෙන් පිටපත් රැසක් ලබා ගැනීමට චීන ජාතිකයන්ට හැකියාව ලැබුණි. පසුව මෙම ක්‍රමය වෙනුවට ඔවුන් විසින් ම ක්‍රි.ව. 1200 දී ලී අච්චු මත අක්ෂර කපා මුද්‍රණ කටයුතු සිදු කරන ලදී. එකී තාක්ෂණය ක්‍රි.ව. 1610 දී කොරියාවටත්, ක්‍රි.ව. 1625 දී ජපානයටත් කඩදාසි නිෂ්පාදනයේ තාක්ෂණයත් සමඟ පැතිර ගියේය. ඉන් කාලයකට පසුව පී ෂෙන්ග් නැමැත්තා විසින් දායාද කළ මාරු කළ හැකි මැටි අච්චු අකුරු ක්‍රමය මාරු කළ හැකි ලී අකුරු දක්වා දියුණු කරන්නට සමත් වූයේය. පසුව කොරියානුවන් විසින් ක්‍රි.ව. 1234 දී චලනය කළ හැකි ලෝහමය අක්ෂර ක්‍රමය හඳුන්වා දෙන ලදී.

මහායාන බුදු දහම මුද්‍රණ ශිල්පය පෙරදිග ලෝකයේ ව්‍යාප්තිය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑවේය. බුද්ධාගම ලෝකයට මුද්‍රණ කලාව දායාද කරන ලද අතර ක්‍රිස්තු ධර්මය ලෝකයට ග්‍රන්ථ සම්පාදනය දියුණු කළේය යන්න විද්වත් මතය යි. ඒ අනුව මුල් කාලයේ දී බොහෝ විට මුද්‍රණය කරන ලද්දේ බෞද්ධ සූත්‍රාදී ආගමික කෘතීන්ය. පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ ගවේෂණවලට අනුව ක්‍රි.ව. 600 දී පමණ ලී අච්චු භාවිත කරමින් නිම කරන ලද කොරියන් සූත්‍ර කෙටුම්පතක් දැනට ලොව පැරණිතම කෘතිය ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. එය ක්‍යෝප්‍රෙසුල්ගුක් නම් පැරණි බෞද්ධ විහාරස්ථානයකින් සොයාගෙන ඇති අතර ක්‍රි.ව. 1670 දී ටැන් රාජ්‍ය සමයේ දී මුද්‍රණය කරන ලද පිටු 28කින් සමන්විත පැරණි කවි පොතක් ද චීනයෙන් හමුවී තිබේ. ක්‍රි.ව. 770 දී පමණ ජපානයේ ෂෙතොකු රැජිණ බෞද්ධ ධාරණ පාඨ 1000,000 ක් මුද්‍රණය කොට පින් පිණිස නොමිලේ බෙදාහැර ඇති බව ඉතිහාසය විසින් පෙන්වා දෙන්නේය.

ක්‍රි.ව. 868 දී වොංචි නම් පුද්ගලයා විසින් තම මිය ගිය දෙමාපියන්ට පිං පිණිස වජ්‍ර සූත්‍රය මුද්‍රණය කරන ලද අතර එම කෘතිය ලොව තෙවැනි පැරණිතම කෘතියයි (රූපය 3). මහායාන කෘතියක් වන එය නොමිලේ බෙදාහැර ඇත. මෙම කෘතිය මුද්‍රණය කිරීම සඳහා ලී අච්චු ක්‍රමය උපයෝගී කරගෙන ඇති අතර කලක් ලොව පැරණිතම කෘතිය වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පත්ව තිබුණු වජ්‍ර සූත්‍රය සොයා ගන්නා ලද්දේ ටාවොයිට්ස් නම් සංචාරක භික්ෂුවක විසින් වන අතර ඒ ක්‍රි.ව. 1900 දීය.

රූපය 3: වජ්‍ර සූත්‍රය

ක්‍රි.ව. 9න් පසුව චීනයේ අන්‍යාගමික දර්ශන, දේශපාලනය, සංස්කෘතිය යනාදී විෂය ක්ෂේත්‍රයන්ට අයත් කෘති ද මුද්‍රණය විය. එයට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ද ලැබී තිබේ. ක්‍රි.ව. 1932-1953 දී කොන්ෆියුසියස් ධර්මය පිළිබඳව ද කෘතියක් මුද්‍රණය කර ඇති අතර එහිදී විශේෂයෙන් ම ක්‍රි.ව. 1971-1983 අතර කාලයේ දී චීන රාජකීය විද්‍යා ඇකඩමියේ අධීක්ෂණය සහිතව පරිච්ඡේද 500කින් සහ පිටු 130,000කින් සමන්විත කෘතියක් ද මුද්‍රණය කර ඇත.

කෘති වෙළඳාම ද එකල සිදු වී ඇත. චීනය එය ඉතා සාර්ථක ව සිදු කර ඇති අතර එහිදී මුද්‍රිත කෘති විකුණන වෙළඳසැල් තිබුණු බවට වාර්තා තිබේ. පීකිං අධිරාජ්‍යට අයත් මුද්‍රණාලයක් පිළිබඳව ද වාර්තා තිබේ. එමෙන්ම ක්‍රි.ව. 1157 දී ජපානයේ දී මුද්‍රණය වූ 'වජ්‍ර සූත්‍රය' කෘතියෙන් කොටසක් බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේ සුරක්ෂිතව පවතී. ක්‍රි.ව. 1337 දී පමණ චලනය කළ හැකි ලෝහමය අක්ෂරවලින් මුද්‍රණය කළ චික්චි ස්මිස්ක්‍යුන්ග් නම් බෞද්ධ කෘතියක් කොරියානු පර්යේෂකයන් විසින් සොයාගන්නා ලද අතර ක්‍රි.ව. 1337 දී ඩුන්ග්-ඩොන්ග් ප්‍රාන්තයේ දී රජතුමාගේ මුද්‍රණ මන්දිරයේ දී එය මුද්‍රණය වී ඇත.

ක්‍රි.ව. 07 වන සියවස වන විට මැදපෙරදිගට, ඉන්දියාවට සහ යුරෝපයට කඩදාසි නිෂ්පාදන කලාව රහසක්ව පැවතුණි. සමර්කන්ඩ් බලකොටුවට පහරදීමට පැමිණි චීන සෙබළුන් හරහා අරාබිහු කඩදාසි නිපදවීමේ තාක්ෂණ තොරතුරු හෙළිකර ගන්නා ලදී. ඉන්පසුව අරාබි විද්‍යාඥයින් විසින් ඉන්දියාවට කඩදාසිය හඳුන්වාදෙන ලදී. පැරණි සම්භාව්‍ය ග්‍රීක රෝම කෘති අරාබි බසට පරිවර්තනය කරන ලද අතර එම දැනුම ආශ්‍රයෙන් වෛද්‍ය විද්‍යාව, වීජ ගණිතය, භූගෝල විද්‍යාව වැනි විෂය වෙනුවෙන් උසස් කෘති රචනා කර බෙදාහැරියේ ය. එයට හේතු සාධක වූයේ මැදපෙරදිගට චීන මුද්‍රණ ශිල්පය හඳුන්වාදීම යි. තුර්කිස්ථානයෙන් ක්‍රි.ව. 1500 දී අකුරු අච්චු මුද්‍රණ කලාව පැවති බවට සොයා ගැනීමෙන් තහවුරු වෙයි.

මාර්කෝ පෝලෝ වැනි දේශ ගවේෂකයින් සහ වෙළෙන්දන් විසින් යුරෝපයට මුද්‍රණ ශිල්පය හා කඩදාසිය හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ ක්‍රි.ව. 1200 දීය. මධ්‍යකාලීන යුරෝපයේ සිට ක්‍රි.ව. 1500 දක්වා තවදුරටත් ක්‍රිස්තියානි පල්ලිය තුළ ආගමික කෘති නිර්මාණය වූයේ පන්හිඳකින් පැපිරස් හෝ කඩදාසි මත ලේඛනගත කිරීම මගිනි. නමුත් ක්‍රි.ව. 1300-1400 කාලය තුළ යුරෝපය පුරා කඩදාසිය වේගයෙන් ජනප්‍රිය විය. ඒ බව ක්‍රි.ව. 1276 ඉතාලියට ද, ක්‍රි.ව. 1348 ප්‍රංශයට ද, ක්‍රි.ව. 1390 ජර්මනියට ද, ක්‍රි.ව. 1470 එංගලන්තයට ද, ව්‍යාප්ත වීම හරහා හඳුනාගත හැකිය.

පුනරුදයේ ආරම්භයත් සමඟින් යුරෝපය තුළ සම්භාව්‍ය ග්‍රීක-රෝම කෘති පරිශීලනය ආරම්භ වූ අතර එහි ප්‍රධාන ප්‍රතිඵලය වූයේ පෙට්‍රාක්, ඩාවින්චි, රෆායෙල්, ගැලීලියෝ ගැලීලි ,මැකියාවෙලී වැනි බුද්ධිමතුන් අතින් වැදගත් ක්ෂේත්‍රයන් පිළිබඳ කෘති රචනා ලෝකයට දායාද වීමයි.

පුනරුදය තුළ දී ජර්මානු පූජකවරයෙකු වූ මාර්ටින් ලූතර් විසින් ක්‍රි.ව. 1517 දී ප්‍රොතෙස්තන්ත ආගමික ව්‍යාපාරය ආරම්භ කරන ලදී. එමගින් ක්‍රිස්තියානි පල්ලියේ ගතානුගතිකත්වයට බලපෑමක් විය. ඒ අනුව ක්‍රි.ව. 1500-1600 කාල පරාසය තුළ යුරෝපයේ හටගත් දේශපාලනික, සංස්කෘතික හා සමාජ ආර්ථික වෙනස්කම් මනාව කළමනාකරණය කිරීමට දියුණු ශිල්පයක අවශ්‍යතාවය දැණුනි.

අපරදිග ලෝකය තුළ මුද්‍රණ ශිල්පය ආරම්භ කරන ලද්දේ කවුරුන් විසින් ද ? යන්න පිළිබඳව විවිධ අදහස් ඉදිරිපත්ව තිබේ. කෙසේ නමුත් දියුණු මුද්‍රණ ශිල්පයක් සොයාගැනීම සඳහා නිරන්තරයෙන් ඕලන්දය, ඉතාලිය, ප්‍රංශය, ජර්මනිය යනාදී රටවල් පර්යේෂණ සිදු කරන ලදී. එහිදී ක්‍රි.ව. 1423 දී ලෝරන්ස් කොස්ටර් නැමැති ඕලන්ද ජාතිකයා විසින් මාරු කළ හැකි අච්චු අකුරු ක්‍රමවේදයක්

සොයා ගන්නා ලද අතර ඉතාලි ජාතික පැම්පිලෝ කැස්ටල්ඩි විසින් ද එවැනි ම ක්‍රමවේදයක් සොයා ගත් බවට තොරතුරු තිබේ. මුද්‍රණ ශිල්පයේ තීරණාත්මක සාධකය වන්නේ ජොහැන්ස් ගුටෙන්බර්ග්ගේ ආගමනය යි. එය අවසන් වන්නේ ඔහු නූතන මුද්‍රණ ශිල්පයේ පියා වශයෙන් විරුදාවලී ලැබීමෙනි. එම දායකත්වය අප්‍රමාණය.

ක්‍රි.ව. 1398 දී ජර්මනියේ මේන්ස් නගරයේ උපත ලැබූ ජොහැන්නස් ගුටෙන්බර්ග් පවතින මුද්‍රණ ශිල්පයන්හි අඩුපාඩු අධ්‍යයනය කරමින් නව මුද්‍රණ ශිල්පයක් පිළිබඳ පර්යේෂණ පවත්වන ලදී. ඒ හාන්ස් රිෆි, ඇන්ඩ්‍රියස් හෙයිල්මාන්, ආන්ඩ්‍රියස් ඩ්‍රිට්සිහන් යන පර්යේෂකයන් සමඟ ගිවිසුමකට එළඹෙමිනි. ඒ ක්‍රි.ව. 1438 දී ය. නමුත් ක්‍රි.ව. 1443 දී මෙම ගිවිසුම බිඳ වැටුණි. පසුව ෆ්‍යුස්ට් නැමැති ව්‍යාපාරිකයෙකුගෙන් ණය මුදලක් ගෙන පර්යේෂණ ඉදිරියට ගෙන ගියේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ගුටෙන්බර්ග් ක්‍රි.ව. 1450 දී මිදි හා චීස් නිපදවීමේ දී ඒවා පීඩනයට පත් කිරීම සඳහා පාවිච්චි කරන යන්ත්‍රයක් වැඩි දියුණු කර ප්‍රථම වරට මුද්‍රණ යන්ත්‍රය සොයා ගත්තේය.

රූපය 4: ජොහැන්නස් ගුටෙන්බර්ග්

ගුටෙන්බර්ග් ක්‍රි.ව. 1452 දී පේළි 42 යුත් බයිබලය මුද්‍රණය කිරීම අරඹන ලදී. ඒ ඔහු සොයාගත් නව දිනෙන් දින සමාජයේ ප්‍රසිද්ධ ඔහු ලබාගත් ණය මුදල ආපසු ගෙවීමට ගුටෙන්බර්ග්ට නොහැකි වූ නිසාවෙන් ක්‍රි.ව. 1455 දී ඔහුගේ මුද්‍රණ ව්‍යාපාරය ෆ්‍යුස්ට්ට අයිති විය.

පසුව ඔහු ක්‍රි.ව. 1456 දී පමණ ගුටෙන්බර්ග්ගේ ෆෝමන්වරයෙකුගේ සහායෙන් පේළි 42 සහ පිටු 190 සහිත බයිබලය මුද්‍රණය කොට එළිදක්වන ලදී. ක්‍රි.ව. 1468 දී ගුටෙන්බර්ග් මිය ගියේය. නමුත් ඔහුගේ පර්යේෂණය මගින් හෙළිකර තිබූ මුද්‍රිත ලියකියවිලි වඩාත් පැහැදිලිව, පිරිසිදුව ලබා ගැනීම සඳහා ලෝහමය මුද්‍රණ අකුරු මත තීන්ත ගල්වා පිටපත් ගැනීම ද සිදු කරන ලද අතර ඔහු මුද්‍රණය සඳහා තීන්ත වර්ගයක් ද නිපදවන ලදී. ගුටෙන්බර්ග්ගේ මෙම මුද්‍රණ යන්ත්‍රය දිනෙන් දින සමාජයේ ප්‍රසිද්ධ වන්නට පටන් ගැණිනි.

යුරෝපයේ ක්‍රි.ව. 1500-1600 කාලය තුළ වැඩි වශයෙන් රචනා වූයේ ආගමික පොත්පත් ය. ඒ අතර වැඩි වශයෙන් ක්‍රිස්තියානි පොත්පත්ය. එකී මුද්‍රණ කටයුතු සඳහා මෙම මුද්‍රණ යන්ත්‍රය භාවිත කළ අතර පසුව යුරෝපය තුළ මෙම මුද්‍රණ යන්ත්‍රය ව්‍යාප්ත වූයේ ය. පසුව ක්‍රි.ව. 1464 දී ජර්මානුවරුන් දෙදෙනෙකු විසින් ඉතාලියට මෙම මුද්‍රණ ශිල්පය හඳුන්වා දෙන ලදී. ක්‍රි.ව. 1469 දී

රූපය 5: ජොහැන්නස් ගුටන්බර්ග් විසින් සොයා ගන්නා ලද පළමු මුද්‍රණ යන්ත්‍රය

රූපය 6: ජොහැන්නස් ගුටන්බර්ග් සහ ජොහාන් ෆ්‍යුස්ට් සමඟ

වෙනීසියේ දී ලොව ප්‍රථම වාණිජමය මුද්‍රණාලය බිහි වූ අතර ක්‍රි.ව. 1488 දී හීබෲ බයිබලය නිකුත් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත් ක්‍රි.ව. 1450-1500 කාලයේ දී ඉතාලියෙහි මුද්‍රණාල 417 ක් පමණ බිහි වී ඇති අතර ඒවායින් කෘති 6000ක් මුද්‍රණය කර තිබේ. එමෙන්ම ක්‍රි.ව. 1470 ප්‍රංශයේ දී, 1471 නෙදර්ලන්තයේ දී, ක්‍රි.ව. 1473 ස්විට්සර්ලන්තයේ දී සහ ක්‍රි.ව. 1475 ස්පාඤ්ඤයේ දී ද මුද්‍රණාල ආරම්භ විය.

ක්‍රි.ව. 1476 දී එංගලන්තයේ ප්‍රථම මුද්‍රණාලය විලියම් කැක්ස්ටන් (William Caxton) විසින් ආරම්භ කළ අතර 'Reculee of the History of Troye' කෘතිය ප්‍රථමයෙන් ම එහි මුද්‍රණය කරන ලදී. එමෙන් ම ක්‍රි.ව. 1487 දී කැක්ස්ටන් විසින් ලන්ඩනයේ දී ලොව ප්‍රථම වාණිජමය පොත් සමාගම පිහිටුවන ලදී. ඉතාලි ජාතික ජුවාන් පැබ්ලෝස් විසින් ක්‍රි.ව. 1539 දී උතුරු ඇමරිකාවේ මෙක්සිකෝ නගරයෙහි ප්‍රථම වරට මුද්‍රණාලයක් පිහිටුවන ලද අතර එහි පළමු මුද්‍රිත කෘතිය Brevery Mass Compediosa Doctrina Cristiana නම් ආගමික කෘතියයි. ක්‍රි.ව. 1550 ඉන්දියාවට ද, ක්‍රි.ව. 1590 ජපානයට ද, ක්‍රි.ව. 1644 චීනය යනාදී ආසියාතික රටවල ද ගුටෙන්බර්ග් මුද්‍රණ තාක්ෂණය ව්‍යාප්ත විය. එමෙන්ම ක්‍රි.ව. 1620 දී ඕලන්දයට නවීන මුද්‍රණ ශිල්පය පැමිණියේය.

ක්‍රි.ව. 1639 දී ඇමරිකාවේ ඉංග්‍රීසි ජනපදවලට මුද්‍රණ ශිල්පය ව්‍යාප්ත කරන ලද්දේ ස්ටීවන් ඩේ (Stephen Daye) විසිනි. පසුව බ්‍රිතාන්‍යයන්ගේ අකාර්යක්ෂම පරිපාලනයට සහ අසාධාරණ බදු ප්‍රතිපත්තිවලට එරෙහිව ඇමරිකානු ජනතාව දැනුවත් කිරීම උදෙසා මුද්‍රිත පුවත්පත් මුද්‍රණය කරන ලදී. එමෙන් ම ලෝකයේ ප්‍රථම දිනපතා ඉංග්‍රීසි පුවත්පත වන 'Daily Courant' ක්‍රි.ව. 1702 දී සහ ලොව පැරණිම මාසික වාර ප්‍රකාශනය වන 'Phylosopical Tranaction of the Royal Society' ක්‍රි.ව. 1665 දී ලන්ඩනයේ දී ප්‍රකාශයට පත්කරන ලදී.

ක්‍රි.ව. 1563 දී අයිවන් පියඩොරොප් විසින් රුසියාවේ ප්‍රථම මුද්‍රණාලය ආරම්භ කරන ලද අතර එයින් මුද්‍රණය වූ ප්‍රථම කෘතිය පොස්තල් නම් විය. එංගලන්ත ජාතික බර්තොලොම්ව් ග්‍රීන් (Bartholomew Green) විසින් කැනඩාවට මුද්‍රණ ශිල්පය හඳුන්වාදෙන ලද අතර ක්‍රි.ව. 1751 හලිෆැක්ස්හි දී (Halifax) ඔහු මුද්‍රණාලයක් ආරම්භ කරන ලදී.

කාර්මික විප්ලවයේ බලපෑමෙන් මුද්‍රණ ක්ෂේත්‍රයට දිනෙන් දින නව නිපැයුම් බිහි වූයේ ය. එහිදී ප්‍රාථමික කඩදාසි රෝල් තැනීමේ යන්ත්‍රය ක්‍රි.ව. 1789 දී ප්‍රංශයේ නිපදවන ලද අතර එය නිකලස් ලුවී රොබට් විසින් වැඩි දියුණු කරන ලදී. ඒ අතර තාක්ෂණික බලපෑම හේතුවෙන් ගුටෙන්බර්ග්ගේ මුද්‍රණ යන්ත්‍රය තව තවත් දියුණු විය. ක්‍රි.ව. 1800 දී ලීවර් මුද්‍රණ යන්ත්‍රය Charles Stanhope Earl විසින් නිපදවන ලද අතර ඒ ලී වෙනුවට යතඩ භාවිත කරමිනි. පසුව භ්‍රමණය වන සිලින්ඩරයක් පීඩනයට පත් කර තිරස් සමතල අකුරු අච්චු මත මුද්‍රණය කරවීම මගින් වාෂ්ප බලයෙන් පණගැන්වෙන සිලින්ඩරාකාර මුද්‍රණ යන්ත්‍රයක් (Steam Driven Printing Press) නිපදවීමට ක්‍රි.ව. 1814 දී ෆ්‍රෙඩ්රික් කොයිනිග් සමත් විය. කාර්මික විප්ලවයෙන් පසු නවීන මුද්‍රණ ශිල්පය පිළිබඳව පර්යේෂණ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සහ බ්‍රිතාන්‍යය තුළ ද සිදු කරන ලදී.

ක්‍රි.ව. 1880 දී ඇමරිකාවේ වාසය කළ ජර්මන් ජාතිකයෙකු වන මර්ගන්තාලර් විසින් ලයිනෝටයිප් (Linotype) නම් යන්ත්‍රය නිපදවන ලද අතර එක ම ලෝහමය පතුරක පරිපූර්ණ අකුරු පෙළක් ඇමිණිය හැකි ලෙස එය නිපදවා ඇත. අක්ෂර කොටස් වගන්ති ලෙස සැකසෙන මොනෝටයිප් (Monotype) යන්ත්‍රය ක්‍රි.ව. 1887 දී ලොවට හඳුන්වා දෙන ලදී. ටොල්බෙරි ලැන්ස්ටන් ඒ සඳහා දායකත්වය සපයන ලදී.

ක්‍රි.ව. 1826 දී ඉංග්‍රීසි ජාතික ටැබොටි (Tabbotey) විසින් ඡායාරූප මුද්‍රණය කිරීමේ ශිල්පයක් සොයාගන්නා ලද අතර ක්‍රි.ව. 1855 දී ප්‍රංශ ජාතික ඇල්ෆොන්සෝ ලුවීස් පොයිටිවින් විසින් සමතල මුද්‍රණකරණය (Photolithography) සොයාගන්නා ලදි. පසුව ක්‍රි.ව. 1905 දී ඇමරිකානු ජාතික ඉරා රුබෙල් විසින් ඕෆ්සෙට් මුද්‍රණ ශිල්පය හඳුන්වා දුන්නේ ය. ක්‍රි.ව. 1945 න් පසුව ඇමරිකානුවන් විසින් ඕෆ්සෙට් ලිතෝග්‍රැෆි මුද්‍රණ ශිල්පය සොයා ගන්නා ලද අතර ක්‍රි.ව. 1950 දී ඕෆ්සෙට් ලිතෝග්‍රැෆි තාක්ෂණය වෙනුවට ෆොටෝ ටයිප්සෙටිං යන්ත්‍රය මුද්‍රණ ලෝකයේ ව්‍යාප්ත විය. ක්‍රි.ව. 1950-1980 අතර කාලයේ දී රිලීෆ්, ෆ්ලෙක්සෝග්‍රැෆික්, ග්‍රැවීවර්, ස්ක්‍රීන් ආදිය මුද්‍රණ ලෝකය නව මානයකට රැගෙන යන ලදී. ක්‍රි.ව. 1980 දී ඉලෙක්ට්‍රොෆොටෝග්‍රැෆික් ටයිප් සෙටිං ක්‍රමය බිහි විය.

ක්‍රි.ව. 1980 න් පසුව මුද්‍රණ ශිල්පය විදුලි ඉලෙක්ට්‍රොනික තාක්ෂණය, පරිගණක තාක්ෂණය, ඩිජිටල් තාක්ෂණය සහ ලේසර් තාක්ෂණයෙන් බලගැන්වුණේය. නූතනයේ ඉන්ක්-ජෙට්, මයික්‍රොකැප්සියුල්, පරිගණක ක්‍රියාකාරී, ඩිජිටල් මුද්‍රණ ශිල්ප ලෙසින් අද ලොව පුරා ව්‍යාප්ත වී ඇත්තේ තාක්ෂණික ප්‍රගමනයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.

පරිගණකයේ ආගමනය ද මෙම මුද්‍රණ ක්ෂේත්‍රය දැඩි ලෙස වෙනස් කිරීම සඳහා දායකත්වය ලබාදෙන ලදී. නූතනයේ ස්වයංක්‍රීය මුද්‍රණ යන්ත්‍ර ලොව පුරා ව්‍යාප්ත වූයේ ද එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.

එලෙස චීනයේ මුල් ම අච්චු මුද්‍රණයේ සිට ඇරඹි මුද්‍රණ කලාවේ පරිණාමය 21 වන සියවස වන විට සමස්ත ලෝකය ම ඩිජිටල්කරණයට ලක් කර ඇත. ගුටෙන්බර්ග්ගේ විප්ලවීය මුද්‍රණ යන්ත්‍රයෙන් ඇරඹි දැනුම බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලිය අද වනවිට පරිගණක සහ ඩිජිටල් තාක්ෂණය ඔස්සේ වඩාත් වේගවත් හා කාර්යක්ෂම වී තිබේ. පැරණි සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේදයන් අභිබවා යමින් 21 වන සියවසේ ඩිජිටල් සහ ත්‍රිමාණ මුද්‍රණ තාක්ෂණය මිනිස් ජීවිතයේ සෑම ක්ෂේත්‍රයකටම අත්‍යවශ්‍ය මෙවලමක් බවට පත්ව ඇත. ඉදින් වසර දෙදහසක් පමණ පැරණි මුද්‍රණ ශිල්පයේ ආරම්භය, වර්ධනය සහ ව්‍යාප්තියට අදාළ ඓතිහාසික පසුබිම එලෙසින් හඳුනාගත හැකිය.

ප්‍රසංග මාතරණ
හිටපු සහකාර කථිකාචාර්ය
සන්නිවේදන හා නිර්මාණාත්මක කලා
අධ්‍යයනාංශය
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි විද්‍යාව සහ වාරිමාර්ග පද්ධති

පී.බී. ධර්මසේන

ඵසුගිය වසර මිලියන දෙකක කාලය තුළ භාෂාවේ වර්ධනයට සමාන්තරව විද්‍යාත්මක චින්තනය පරිණාමය වී ඇති අතර, මිනිස් මොළය ප්‍රමාණයෙන් හා සංකීර්ණත්වයෙන් වර්ධනය වෙමින්, දඩයම්කරුවන් සහ එකතු කරන්නන් වූ යුගවල ආදීතමයිනට යහපත් පරිණාමයක් ලබා දුන්නේය. නව ශිලා යුගයේදී ක්‍රි.පූ. 18,000 සිට 5000 දක්වා, කෘෂිකර්මාන්තය සහ සත්ව පාලනය සොයා ගැනීම මානව ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භය මෙන්ම ගණිතයේ සහ තාක්ෂණයේ මතුවීම සහ වේගවත් සංවර්ධනය සනිටුහන් කළේය. කෙසේ වෙතත්, ස්ථිර දැනුමක් ගබඩා කිරීමට මාධ්‍යයන් සැපයුවේ වසර පන්දහසකට පමණ පෙර ලිවීමේ සොයා ගැනීමෙනි.

ලිඛිත දැනුම විද්‍යාවේ දියුණුව සඳහා නිරපේක්ෂ පූර්ව අවශ්‍යතාවයකි. ඒකරාශී වූ දැනුමක් ඇති සංස්කෘතියකට ස්වභාවධර්මය, මූලික විද්‍යාවේ සාරය පැහැදිලි කිරීම සඳහා ස්පර්ශීය හේතු සහ බලපෑම් පිළිබඳ වාර්තා තිබිය හැකි අතර, නූගත් සමාජ අද්භූත පැහැදිලි කිරීම් මත විශ්වාසය තැබීමට නැඹුරු වේ. කෙසේ වෙතත්, හේතුව සහ බලපෑම පිළිබඳ සරල දැනුම අද්භූතවාදය විද්‍යාව බවට පරිවර්තනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවේ. අවශ්‍ය වන්නේ ඇතිවන බලපෑම් පාලනය කොට ඒවායේ හේතු හැසිරවීමෙන් නිර්මාණය කළහැකි බවට පෙන්වාදීමිය. එවිට එම පැහැදිලි කිරීම් ආගමික ක්ෂේත්‍රයෙන් විද්‍යාවේ ක්ෂේත්‍රයට ගමන් කරයි. විස්තරාත්මකව වැඩි කරුණු විද්‍යාත්මකව දන්නා විට සහ පාලිත හේතුකාරක නීතිය වැඩි අවස්ථා ආවරණය කරන විට, අද්භූත අර්ථකථන සෙවීමේ අවශ්‍යතාවය ඒ හා සමානුපාතිකව අඩු වී යයි.

ප්‍රාථමික මානවයින් නව ශිලා යුගයේ දඩයම්කරුවන්ගේ සිට නාගරික වැසියන් දක්වා පරිවර්තනය වීම බටහිර ප්‍රාථමික දේශයන් තුනකින් මතු විය. ඒවා නම් මෙසපොතේමියාව, ඊජිප්තුව සහ ඉන්දු නිම්නයයි. මෙම විප්ලවයේ වැදගත් ලක්ෂණයන් වූයේ ගණිතය (අංක ගණිතය හා ජ්‍යාමිතිය) සහ ප්‍රාථමික තාරකා විද්‍යාව නිර්මාණය වීමයි. මෙයින් ස්වාභාවික විද්‍යාව සම්පූර්ණයෙන්ම අතුරුදන් විය. ජ්‍යාමිතිය, එහි නම (වචනාර්ථයෙන් "පෘථිවි මිනුම") පෙන්නුම් කරන පරිදි, භූමි මිනුම් සමඟ ආරම්භ විය. තාරකා විද්‍යාව ආරම්භ වූයේ සිටුවීමට සහ අස්වැන්න නෙළීමට ප්‍රශස්ත කාලය තීරණය කිරීම සඳහා තාරකා නිරීක්ෂණය කිරීමෙනි. එසේ වුවද අනාගතය පුරෝකථනය කිරීම පිළිබඳ චින්තනයක් හරහා තාරකා විද්‍යාව ජ්‍යොතිෂයට සම්මිශ්‍රණයක් එක් කළේය.

අංක ගණිතය, ජ්‍යාමිතිය සහ මූල-තාරකා විද්‍යාව ආරම්භක පුරවරයන්ගේ පරිණාමය වූයේ ඒවා නාගරික විප්ලවයේම වර්ධනයට අත්‍යවශ්‍ය වූ බැවිනි. නගර පාලනය කළ පූජකවරුන්ගේ භාරකාරත්වය යටතේ වෙළඳුන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ භාණ්ඩ ලේඛන සහ ගිණුම් පොත් තබා ගැනීමට අංක ගණිතය අත්‍යවශ්‍ය විය. මෙම ශිෂ්ටාචාරයන්ගේ විවිධ ඉදිකිරීම් සහ ස්මාරක ව්‍යුහයන් ඉදිකිරීම සඳහා ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පීන්ට සහ ඉංජිනේරුවන්ට ජ්‍යාමිතිය අවශ්‍ය විය. කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා නිවැරදි දින දර්ශනයක් පිළිවෙල කිරීම සඳහා තාරකා විද්‍යාත්මක නිරීක්ෂණ අත්‍යවශ්‍ය විය. එසේ නොවුනා නම් ප්‍රමාණවත් ආහාර නොමැතිව වර්ධනය වන නගර රාජ්‍යයන් බිඳ වැටෙනු ඇත. නිල වශයෙන් පිළිගත් විශ්වාසයන්ගේ පැවැත්ම තහවුරු කිරීමට අවැසි පහසුකම්ද මෙම විද්‍යාවන්ගේ සහායෙන්ම සිදුවිය. තාරකා විද්‍යාත්මක හා ගණිතමය දැනුම පිළිබඳ ඔවුන්ගේ

ඒකාධිකාරය මගින් බලය පවත්වා ගෙන ගිය පූජකවරුන්ට නගර වැසියන් කැමැත්තෙන්ම යටත් විය. සරල අංක ගණිතය භාවිතය ආගමික චාරිත්‍රානුකූල ක්‍රියාවක් වූ අතර, පූජකයන්ට පමණක් තේරුම් ගත හැකි අද්භූත රූපාක්ෂර ලෙස ජ්‍යාමිතික රූප සටහන් දිස් විය. තාරකා විද්‍යාව ආගම තුළට බද්ධ වී පූජකයන්ගේ එකම විෂය පථය වූ තාක් කල්, එය කිසි විටෙකත් මූල විද්‍යාවේ ක්ෂේත්‍රයෙන් තාර්කික විමර්ශනයක් මත පදනම් වූ ස්වාභාවික විද්‍යාවකට පරිවර්තනය වීමක් සිදුනොවීය.

ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිත වූ සංඛ්‍යා පද්ධති

පුරාණ විද්‍යාව සඳහා පදනම පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි, භෞතික ව්‍යුහයන්ගේ නටබුන් සහ පුරාණ තල් කොළ අත්පිටපත්වල ඇති ලිඛිත වාර්තාවලින් සොයාගත හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ සිංහල ඉලක්කම්, ලිත් ඉලක්කම්, පන්සල් හෝඩිය වැනි පුරාණ විද්‍යාව තුළ ඇති සංඛ්‍යා පද්ධති කිහිපයක් භාවිතා කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාත්මිකත්වය, චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර, ඉතිහාසය, සංස්කෘතිය, වෛද්‍ය විද්‍යාව සහ ජනප්‍රවාද පිළිබඳ සාහිත්‍ය ඇතුළු බොහෝ පුරාණ අත්පිටපත්වල භාරකරුවන් වී ඇත්තේ බෞද්ධ ආරාම සහ පන්සල්ය. මෙම අත්පිටපත් තල් කොළ මිටි ලෙස ලබා ගත හැකි වූ අතර, දිවයිනේ වෙනස්වන පාලනයට අනුරූපව විවිධ සංඛ්‍යා පද්ධති වාර්තා කර ඇත. සංඛ්‍යා පද්ධති විවිධ දේශයන්ගේ භාෂාමය සහ සමාජ-සංස්කෘතික පරිවර්තනය පිළිබිඹු කළේය. ක්‍රි.ව. 1754-1825 කාලය තුළ තල්කොළ ලේඛනවල දක්නට ලැබුණු පැරණිතම සංඛ්‍යා පද්ධතිය සිංහල ඉලක්කම් යැයි කියනු ලැබේ. එය විශේෂයෙන් පාලි සහ සාහිත්‍ය අන්තර්ගතයන් සඳහා භාවිතා කරන ලදී. ලිත් ඉලක්කම් සිංහල ඉලක්කම්වලට යාබදව තිබූ අතර තල් කොළ අත්පිටපත්වල ජ්‍යොතිෂය හා දේශීය ඖෂධ දැනුම ඇතුලත්කොට භාවිතා කරන ලදී. වඩාත්ම කැපී පෙනෙන සංඛ්‍යා ක්‍රමය වූයේ පන්සල් හෝඩියවන අතර එය පසුව ඉන්දු-අරාබි සංඛ්‍යා ක්‍රමය මගින් ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලද අතර එය 16 වන සියවසේ සිට ක්‍රමයෙන් සිදුවිය.

භාෂා සංවර්ධනය

ශ්‍රී ලංකාවේ, අනුරාධපුර යුගයේදී ලිවීමේ සහ අංකනය කිරීමේ ක්‍රම සමගාමීව වර්ධනය වී ඇති බව විශ්වාස කෙරේ. මහාවංශය (මහා වංශකථාව) සහ දීපවංශය (දිවයිනේ ඉතිහාසය) වැනි පාලි වංශකථා ඇතුළු පුරාණ වාර්තාවලින් පෙනී යන්නේ, ඉන්දියාවේ සිට විජය කුමරුගේ පැමිණීමෙන් පසු, ක්‍රි.පූ. 5 වන සියවසේදී කථන සහ ලිඛිත භාෂා දෙකම ස්ථාපිත වූ බවයි. ඓතිහාසික සාක්ෂිවලින් පෙනී යන්නේ මේ කාලයේදී සිංහල ජනතාව ලිවීමේ ද්‍රව්‍ය ලෙස ශාක පත්‍ර භාවිතා කිරීමට පටන් ගත් බවයි. මෙම පිළිවෙත්වල පරිණාමය සැලකිය යුතු ලෙස බලපෑවේ ශ්‍රී ලංකාවට බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව හඳුන්වා දුන් සහ සාක්ෂරතාවය සහ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ව්‍යාප්ත කිරීම තවදුරටත් ප්‍රවර්ධනය කළ පූජ්‍ය මහින්ද හිමියන් විසිනි. ශ්‍රී ලංකාවේ ලේඛන මාධ්‍යයක් ලෙස තල් කොළ භාවිතා කිරීම ප්‍රථම වරට සිදු වූයේ ක්‍රි.පූ. 1 වන සියවසේදීය. මාතලේ, අලුවිහාරේ ආලෝක විහාරයේ තල් ගස්වල (*Corypha umbraculifera*) පත්‍රවල පාලි භාෂාවෙන් ත්‍රිපිටකය (බුදුන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම්) ලියා තැබීමේ අතිවිශිෂ්ට කාර්යය භික්ෂූන් වහන්සේලා පන්සියයක් විසින් සිදු කරන ලදී. මෙතරම් විශාල සාහිත්‍යමය කාර්යයකදී, එම තල් කොළ අත්පිටපත් අතර අනුපිළිවෙල සහ සම්බන්ධතාවය සහතික කරන අංකනය සහ සුචිගත කිරීමේ පද්ධති තිබීම අත්‍යවශ්‍ය වන්නට ඇත.

ජල පෝෂක ප්‍රදේශ පාදක කරගත් පාලනය

මේ සියල්ලටම වඩා, පුරාණ ශ්‍රී ලාංකිකයන් තම දේශය රකුන්ගිරි, උපුල්වන්ගිරි, කවස්තලාභ, නීලගිරි, කේවේසස්ථ, චාලක, ධූමක කද්දිර, මහාගිරි, අග්නි සහ ඉන්ද්‍ර යන පරිපාලන කොට්ඨාශ 10 කට බෙදා තිබීම කුතුහලය දනවන කරුණකි. ගිරි යන සංස්කෘත වචනයේ තේරුම කන්දය. මෙම කඳුකරයේ වාසය කිරීමේ ඉතිහාසය පූර්ව හා ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයන් දක්වා දිව යයි. මෙම පුරාණ පරිපාලන ස්ථාන 10 ශ්‍රී ලංකාවේ ජල පෝෂක සිතියමක තැබූ විට, මෙම සියලු කරුණු ශ්‍රී ලංකාවේ ගංගා ද්‍රෝණිවල ඉහළම ගිරි ශිඛරවල දක්නට ලැබේ.

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ යකඩ තාක්ෂණය

1847 දී, බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයින් ශ්‍රී ලංකාවේ විශාල නිධි සහ ඉරිතැලීම්වල යකඩ ලෝපස් ඇති බව නිරීක්ෂණය කළහ. මෑතකදී මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ බුත්තල ප්‍රදේශයෙන් අමතර යකඩ ලෝපස් නිධියක් සොයාගෙන ඇති අතර එය හයිලන්ඩ් සංකීර්ණය සහ විජයන් සංකීර්ණය අතර ලිතෝටෙක්ටොනික් මායිමට ආසන්නව පිහිටා ඇත. බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයින් සඳහන් කළේ මේවායේ ගුණාත්මකභාවය තනිකරම සියුම් බවත්, එය පහසුවෙන් උණු කළ හැකි බවත්, රිදී වලට සමාන වන පරිදි සකස් කළ විට ඉතා පිරිසිදු බවත්ය. වානේ බවට පරිවර්තනය කරන ලද එය දියමන්ති මෙන් මුවහත්ය. ලන්ඩනයට යවන ලද සාම්පලවල ෆෙරික් ඔක්සයිඩ් 68.7% සහ 79.5% ක් තිබූ අතර ඒවා ලෝහමය යකඩ 48% සහ 55% ට සමාන විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ යකඩ කර්මාන්තය ක්‍රි.පූ. 2 වන සියවසේ පමණ සිට පැවත එන්නකි. මෙම පරිමාණයෙන් සහ ගුණාත්මක භාවයෙන් යුත් යකඩ නිෂ්පාදනය සඳහා මෙය විශේෂයෙන් මුල් අවධියකි. සීගිරියෙන් සොයාගත් යකඩ උණු කිරීමේ 'කර්මාන්තශාලා' මගින් සීගිරි-දඹුල්ල, කලාපයෙන් ඔබ්බට භාවිතය සඳහා කාර්මික මට්ටමේ නිෂ්පාදනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. පුරාණ මෙගලිතික සම්ප්‍රදායේ පදිංචිකරුවන්ට අයත් ඉබ්බන්කටුව සුසාන භූමියේ කැණීම්වලින් සොයාගත් ජනාවාස තුළ තාක්ෂණික-සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම්වල නටබුන්ද, කෘෂි-ආර්ථික සංස්කෘතිය සහ හොඳින් සංවිධානය වූ සමාජ ක්‍රමයද අනුව යන්නෙකුට ඔවුන්ගේ යකඩ පිළිබඳ පැහැදිලි චිත්‍රයක් මතු කරගත හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ හොඳ යකඩ සඳහා අවශ්‍ය හෙමටයිට්, ලිමොනයිට් සහ 'මැග්නටයිට්' අමුද්‍රව්‍ය තිබුණි. එහෙත් මෙම යුගයේ උදුන් මැග්නටයිට් භාවිතා නොකළේ එය සැකසීමට අපහසු වූ බැවිනි. නමුත් සීගිරි උදුන් මැග්නටයිට් භාවිතා කර තිබුණි. මෙම අඟුරු-දැවෙන උදුන් ඉදිකර ඇත්තේ උෂ්ණත්වය පාලනය කළ හැකි වන පරිදි ය. සමහර උඳුන්වල කුහර හතරක් හෝ වැඩි ගණනක් සහ වාතය යැවීම සඳහා තුණ්ඩ අටක් තිබුණි. සත්ව සමෙන් ආවරණය කරන ලද විශාල ප්‍රතිලෝම ටෙරකොටා භාජන දෙකකින් කුහර සාදන ලදී.

බටහිර රටවල නිෂ්පාදනය කිරීමට සියවස් කිහිපයකට පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ කෝව වාත්තු වානේ නිෂ්පාදනය කර තිබුණි. සමනලවැව අසල, පර්යේෂකයන් ලොව ප්‍රථම වතාවට මහා පරිමාණ නිෂ්පාදනය සඳහා උසස් තත්ත්වයේ වානේ නිෂ්පාදනය කළ හැකි අද්විතීය සුළං බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන යකඩ උණු කිරීමේ උදුන් සොයා ගත්හ. එහි වානේ උණු කිරීමේ සහ පරිවර්තනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පුරාණ උදුන් සඳහා වාර්තා කර ඇති වෙනත් ඕනෑම එකකට වඩා වේගවත් විය. මෙම උදුන් ඉහළ කාබන් වානේ නිෂ්පාදනය කිරීමට සමත් විය.

පුරාණ මැටි කර්මාන්තය

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ගංගාවල පහත් තැනිතලා, පැරණි ගංගා ඇළ මාර්ග, ඕවිට, වැව් පත්ල සහ ස්ඵටිකරූපී පාෂාණවල ගැඹුරු දිරුම් කලාපවල පුළුල් මැටි නිධි තිබුණි. මෙම තැන්පතු පුරාණ කාලයේ දී මැටි කර්මාන්තයට භාවිත කරන ලදී. ඔවුන් විවිධ මැටි ප්‍රභේදවල ලක්ෂණ දැන සිටි බැවින් ඒවා විවිධ අරමුණු සඳහා තෝරා බේරා භාවිතා කරන ලදී. සීගිරියේ යකඩ උඳුන්වල තුණ්ඩ උඳුන බිත්ති සඳහා භාවිතා කරන මැටිවලට වඩා ඉහළ උෂ්ණත්වයකට ඔරොත්තු දිය හැකි මැටි වලින් සාදා ඇත. ජේතවන, අභයගිරි සහ රුවන්වලිසෑය වැනි ස්තූපවල බන්ධන ද්‍රව්‍යයක් ලෙස මැටි භාවිතා කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික ගොඩනැගිලි සහ ව්‍යුහයන්හි භාවිතා කරන වඩාත් සුලබ ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය වන්නේ මැටි ගඩොල් ය.
ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ රාජධානිවල ඉදිකරන ලද ගොඩනැගිලිවල විවිධ ප්‍රමාණයේ මැටි ගඩොල් භාවිතා කරන ලදී. ගඩොල් එකිනෙක ඇලවීම සඳහා තුනී මැටි දියර භාවිතා කරන ලද අතර ස්වාභාවික මූලද්‍රව්‍යවලින් මැටි ව්‍යුහයන් ආරක්ෂා කරන ඝන හුණු බදාම වලින් ස්තූපය සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය කර තිබුණි.

සොරොව්වල සහ සමහර විට බෝක්කු වටා ද මැටි භාවිතා කරන ලදී. ජල පීඩනයට යටත් වන බදාම ව්‍යුහයන් වලට විශිෂ්ට තත්ත්වයේ හොඳින් පදම් කළ මැටි (කිරි මැටි) තබා ඇත. මැටි සමහර විට බදාම සඳහා ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍ය ලෙස භාවිතා කරන ලද අතර, වැලි, ගෙන්දගම්, හුණු, දුම්මල, මැලියම්, සහ තන්තු වැනි තවත් බොහෝ ද්‍රව්‍ය සමඟ ප්‍රවේශමෙන් මිශ්‍ර කරන ලදී. සීගිරියේ කැටපත් පවුර, හොඳ තත්ත්වයේ මැටි, බදාම සඳහා කදිම උදාහරණයකි. කුදිරමලේ, ක්‍රි.ව. 11 වන සියවසට අයත් ළිඳක් තිබූ අතර, එය ස්ථිරීකරණය කරන ලද ආකාරයෙන් එකකට එකක් ඉහළින් තබා ඇති පුළුස්සන ලද මැටි වලින් සාදන ලද පරිපූර්ණ රවුම් සිලින්ඩර වලින් පෙළගැසී ඇත. සීගිරිය පර්වතය මත ඉදිකරන ලද ගඩොල් රැඳවුම් බිත්ති තිබුණි. පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ තාක්ෂණික දියුණුවේ උච්චතම ස්ථානයක් ලෙස සීගිරි රාජධානියේ ප්‍රමුඛව එහි ශිල්පීන් විසින් භාවිතා කරන ලද ආලේපන තාක්ෂණය සාක්ෂි දරයි. පෙර සිටි විද්වතුන් සීගිරි සිතුවම්වල සංඝටක ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව විමසීම් ආරම්භ කර ඇති අතර, එමඟින් ව්‍යවහාරික ආලේපන ශිල්පීය ක්‍රම පිළිබඳ විද්වත් කතිකාවක් මතුකරයි.

පුරාණ ගඩොල් කර්මාන්තය

පුරාණ සිංහලයන් විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද ගඩොල් විශේෂයන් ලොව ප්‍රශංසාවට ලක්ව ඇත. පුරාණ ගඩොල්වල දරා ගැනීමේ ශක්තිය වර්තමාන යන්ත්‍රෝපකරණවලින් සාදන ලද ගඩොල්වලට වඩා වැඩිය.

ක්‍රි.ව. හයවන සියවසට අයත් මාදුරු ඔය සොරොව්ව සඳහා භාවිතා කරන ලද ගඩොල් අතිශයින් ශක්තිමත් ය. ඒවාට වර්ග අඟලකට රාත්තල් 2077 ක් හෝ වර්ග සෙන්ටිමීටරයකට කිලෝග්‍රෑම් 385 ක් වැනි ඉහළ බරක් දරාගත හැකිය. එය සාමාන්‍ය මැටි වර්ගයක් නොවූ අතර ගඩොල් අතිශයින් ඉහළ උෂ්ණත්වවලදී පුළුස්සා ඇති බව පෙනේ. මෙම යුගයේ එවැනි පෝරණු සුලබ නොවීය. ජේතවන ස්තූපය සඳහා

භාවිතා කරන ලද ගඩොල් 60% ක් රොන්මඩ වැලි සහ 40% ක් මැටි වලින් සමන්විත විය. ඒවා ඉතා හොඳින් පුළුස්සා ඇති අතර ඉතා ඉහළ තාපයකට ඔරොත්තු දිය හැකිය. ගඩොල් සඳහා බන්ධන ද්‍රව්‍ය විශිෂ්ට නිමැයුමකි.

ගඩොල් දෙකක් අතර පැන් පිහියක තුඩ පවා ඇතුළු කළ නොහැක. බදාම තට්ටුවක කුහර සන්ධියක් නොමැත, එබැවින් ගඩොල් හැඩය එලෙසම පවතී. අද පවා එම බදාම පරිපූර්ණ තත්ත්වයේ පවතී. මෙම කුසලතාව දැන් නැති වී ගොස් ඇත.

හුණු, බදාම සඳහා දෘඩකාරකයක් ලෙස භාවිතා කරන ලදී. හුණු පුළුස්සා දැමීම සඳහා බෙලි කටු, කොරල් සහ ඩොලමයිට් හුණුගල් භාවිතා කර ඇත. පොළොන්නරු යුගයේදී, තවාගත් හුණු දැඩි කිරීම සඳහා ඔවුන්ට ක්‍රම තුනක් තිබුණි. වායුගෝලයට නිරාවරණය කිරීමෙන්, (කැල්සියම් කාබනේට්) පිළිස්සුණු ගඩොල් කුඩු සමඟ මිශ්‍ර කිරීමෙන්, (කාබන් සිලිකේට්) සහ කිරි සමඟ මිශ්‍ර කිරීමෙන් (කැල්සියම් කාබනේට්). අමුණුවල භාවිතා කරන ලද හුණු කොන්ක්‍රීට් 1898 දී බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් විශ්ලේෂණය කරන ලදී. සිමෙන්ති උසස් තත්ත්වයේ විය. එහි 7.1% හුණු සිලිකේට් අඩංගු වූ අතර, 3 වන සියවසේ රෝම බදාම සාම්පලයකින් ලබා දුන්නේ 2.5% ක් පමණි. බදාම වල සිලිකා වල ඉහළ අන්තර්ගතයෙන් පෙන්නුම් කළේ හුණු වලට සිලිකා එකතු කිරීමෙන් ජලයේ ක්‍රියාකාරිත්වයට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ලැබෙන බව පැරැන්නන් දැන සිටි බවයි.

පාෂාණ තාක්ෂණය

පාෂාණ (ගල්) වැදගත් ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍යයක් විය. ගල් කඳු කැණීම් කර, සකස් කර, ප්‍රවාහනය කර, සකස් කිරීමට සිදු විය. ඒවා කුඤ්ඤ මගින් කපා ඉවත් කර, පසුව තීරු ලෙස කපා ඇත. පස්වන සියවසේ ඉදිකරන ලද හොඳින් ඇසුරුම් කර, සකස් කරන ලද සුන්බුන් රැඳවුම් බිත්ති තවමත් සීගිරියේ පස් බැමි රඳවා තබා ගනී. ලෝවාමහාපායේ බහු මහල් දැව ගොඩනැගිල්ලකට ආධාරක වන ගල් කුළුණු 1600 ක් තිබුණි. මෙම පුරාණ ගොඩනැගිලි (හෝ ව්‍යුහයන්) අද පවතින නවීන යන්ත්‍රෝපකරණ නොමැතිව ඉදිකර ඇති අතර ඒවා මානයන්ගෙන් සහ ව්‍යුහාත්මකව පරිපූර්ණය.
ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ ඉදිකිරීම්කරුවන් ස්ථාන, ජ්‍යාමිතිය, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය, ව්‍යුහාත්මක ස්ථාවරත්වය, ද්‍රව්‍ය, සැකසුම්, ඉදිකිරීම් අධීක්ෂණය සහ කළමනාකරණය සහ පුරාණ ව්‍යුහයන් සැලසුම් කිරීමේදී සහ ඉදිකිරීමේදී තිරසරභාවය තෝරා ගැනීමේදී දැඩි සැලකිල්ලක් දක්වා ඇත. 19 වන සියවසේදී බ්‍රිතාන්‍යයට හඳුන්වා දුන් විශාල ග්‍රැනයිට් කුළුණු හැඩගැස්වීමේ තාක්ෂණය ඊට බොහෝ කලකට පෙර ලංකාවේ දැන සිටි බව බ්‍රිතාන්‍යයෝ ප්‍රකාශ කළහ.

1826 දී කලා ඔය අසලින් හමු වූ ගල් පාලමක් අඩි 8 සිට 14 දක්වා දිග ගල් වලින් ඉදිකර ඇති අතර, ඒවා සෘජුකෝණාස්‍රාකාර රේඛා වලින් සවි කර ඇති අතර, සමහරක් එකිනෙකට සම්බන්ධ වී ඇති අතර, එක් එක් මාර්ගය යටින් ඇති එකිනෙකට පුරුද්දන ලද ගල්වලින් පාලමට අමතර ශක්තියක් ලබා දෙයි. ඇත් පොකුණ ඉදිකර ඇත්තේ විශාල ගල් කුට්ටි වලිනි (රූපය 1). මෙම යෝධ පොකුණ ඇත්ත වශයෙන්ම මිනිසා විසින් සාදන ලද අතර එහි ප්‍රමාණය මීටර් 160 කට ආසන්නය. පස්වන සියවස දක්වා දිවෙන මෙම තටාකයේ ඇළ පද්ධතියක් ඇති අතර එය අසල ඇති වැවකින් (පෙරිමියන් කුලම) ජලය ගලාවිත් එය පුරවයි. එහි හොඳම තත්ත්වය නම් ඇළ පද්ධතිය තවමත් ක්‍රියාත්මක වීමයි. වැසි සමයේදී, පොකුණ තවමත් එම

රූපය 1: අනුරාධපුරයේ ඇත් පොකුණ

වැවෙන්ම ජලයෙන් පිරී යයි. කලාවැව වාන සාදා ඇත්තේ කුළුගෙඩියෙන් තැලූ කළුගල් වලිනි. කාලිංගයේ මහවැලිය හරහා ඇති අමුණට ටොන් දෙකක් හෝ තුනක් බරැති දැවැන්ත, හතරැස් කැපූ ගල් කුට්ටි භාවිතා කරන ලදී. පළමුවන පරාක්‍රමබාහු විසින් ඉදිකරන ලද දැදුරු ඔයේ රිදීබැඳි ඇල වේල්ලේ පිටත බිත්තිය, සන්ධි අඟල් හතරෙන් එකක් පමණක් පළල් වන පරිදි ඉතා සංකීර්ණ ලෙස සවි කර ඇති ගල්කුට්ටි වලින් ඉදිකර ඇති අතර, එහි අභ්‍යන්තර හරය හුණු කොන්ක්‍රීට්වල දමා ඇති නොකැඩූ සුන්බුන්වලින් සෑදී ඇත. සොරොව් සෑම විටම හතරැස් කැපූ ගල්වලින් විය. සොරබොර වැවේදී, සොරොව් දෙක නිර්මාණය කිරීම සඳහා ඔවුන් මෘදු පාෂාණ භාවිතා කළහ.

විශාල ජලාශ ඉදිකිරීම සඳහා ටොන් දහයක් දක්වා බරැති දැවැන්ත ගල් කුට්ටි හැසිරවීමට අවශ්‍ය විය. රිදියගම අසල උෆරැසිටා වැවේදී, අඹරන ලද ගල් කුට්ටි කොතරම් විශාලද යත්, කිසිදු නවීන උපකරණයකට ඒවා එසවිය නොහැකි විය. පදවිය බැම්ම සඳහා, ඉදිකිරීම් ස්ථානයට පස් ඝන යාර 600,000 ක් පමණ ගෙනැවිත් තිබුණි. මෙතරම් විශාල පස් ප්‍රමාණයක් සැලකිය යුතු දුරක් ඔස්සේ ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ධාරිතාවයකින් යුත් පස් කැණීමේ හා ප්‍රවාහනය කිරීමේ යන්ත්‍රෝපකරණ සංවර්ධනය කිරීම අවශ්‍ය වන්නට ඇත. එම යන්ත්‍රෝපකරණ බොහෝ විට අලි

ඇතුන්ගේ බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වූවා විය හැකිය.

අපේ පස ලෝකයේ ඇති තදම පසකි. අපේ ග්‍රැනයිට් විශේෂයෙන් නයිස් ද දැඩි හා තදය. අපගේ දැව පවා දැඩි ය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, බටහිරට වඩා වසර දහසකට පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ යකඩ සහ වානේ මෙවලම් සංවර්ධනය කරන ලදී. ගුහාවල ඇති කටාරං සහ සෙල්ලිපි මගින් සනාථ වන්නේ පුරාණ ඉංජිනේරුවන්ට උසස් වානේ මෙවලම් තිබූ බවයි. ක්‍රි.පූ. 3 වන සියවස වන විට, සිංහලයන් ස්ථාවර විදුම් මෙවලම් සහ පට්ටල ද භාවිතා කරමින් සිටියහ. කෙසේ වුවද පුරාණ තාක්ෂණයන් ශ්‍රමයෙන් අධික විය.

ජල ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භය

පුරාණ නාවිකයින් ඊසානදිග මෝසම් කාලයේදී දිවයින හරහා ගමන් කර භාණ්ඩ හුවමාරු කර ගැනීමේ සම්ප්‍රදායක් තිබුණි. ඔවුන් අරිප්පු ප්‍රදේශයේ 'අල්ලි රාණි' ලෙස හැඳින්වෙන ස්වාභාවික වරායෙන් දිවයිනට ඇතුළු වී අනුරාධපුර වෙළඳ මධ්‍යස්ථානයට ගමන් කළහ. ඔවුන් කරත්ත කුලියට ගෙන අරිප්පුවෙන් ආහාර මිලදී ගත්හ. වරාය වටා වී වගාවට වාරි ජලය සැපයීම සඳහා කුඩා වැව් රාශියක් ඉදිකරන ලදී. වැව් පතුල සහ කුඹුරු ඉඩම් ජල ලබා ගැනීමේ හැකියාව අනුව සමතලා කර ඇති අතර මෙම ප්‍රදේශයේ 'තාවුලු ගොවිතැන' (වැව් පතුල වගාව) පරිණාමය වී ඇති බව අනුමාන කළ හැකිය. කෙසේ වෙතත්, ජල හිඟය හේතුවෙන්, පහළ කුඩා වැව්වලට ජලය සැපයීම සඳහා ඔවුන්ට ඉහත්තාවේ විශාල ජල ගබඩාවක් ඉදිකිරීමට සිදු විය. මෙයින් හෙළි වන්නේ යෝධ වැව ඉදිකිරීම ක්‍රි.පූ. 600 දක්වා දිවෙන බවයි. මෙය මහාවංශයේ සඳහන් පුරාණ මානමත්ත වැව බව විශ්වාස කෙරේ. අල්ලී රාණි වරායෙන් රටට පැමිණෙන නාවිකයින්ට ආහාර සැපයීම සඳහා 'නාග' ගෝත්‍රිකයින් මුලින්ම යෝධ වැව ඉදිකරන ලද බව කියැවේ. ජලාශයේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශය (කිලෝමීටර 42) ජලාශය පිරවීමට ප්‍රමාණවත් නොවූ බැවින්, ධාතුසේන රජු (ක්‍රි.ව. 459-477) මල්වතු ඔය හෙවත් අරුවි ආරු හරහා වේල්ලක් (ටෙක්කම් අමුණ) ඉදි කළේය. පසුව, පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජු (ක්‍රි.ව. 1153-1186) මෙම ජලාශය ප්‍රතිසංස්කරණය කර එහි ජලය ගබඩා කිරීම වැඩි දියුණු කළේය. වර්තමානයේ පවා, ගොවීන් නීත්‍යානුකූලව අවසර දී නොමැති වුවද, වැව් 162 ක් භාවිතා කරමින් තාවුළු ගොවිතැන්හි නියැලෙති.

ජල කළමනාකරණ මහා සැලැස්ම

පුරාණ ජල කළමනාකරණ ප්‍රධාන සැලැස්ම පහත දක්වා ඇති පරිදි රට මට්ටමේ සිට ක්ෂේත්‍ර මට්ටම දක්වා සියලු මට්ටම්වල ක්‍රියාත්මක විය.

i. රට මට්ටම - ගංගා ද්‍රෝණිය පදනම් කරගත් පාලනය (ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි)

ii. අන්තර් ගංගා ද්‍රෝණි මට්ටම - උදාහරණ:
- දඹුලු ඔය - මල්වතු ඔය හැරවුම් ඇළ (ක්‍රි.ව. 860)
- මල්වතු ඔය - කනදරා ඔය හැරවුම් ඇළ (ක්‍රි.ව. 860)
- යෝධ ඇළ - නාච්චදූව පෝෂක ඇළ (ක්‍රි.ව. 540)

iii. අන්තර් ජලාශ මට්ටම - උදාහරණ:
- කලා වැව - තිසාවැව යෝධ ඇළ (ක්‍රි.ව. 470)
- නච්චදූව - නුවරවැව පෝෂක ඇළ (ක්‍රි.ව. 290)
- බලලුවැව - සියඹලන්ගමුව පෝෂක ඇළ (ක්‍රි.ව. 290)
- බසවක්කුලම - මහ විලච්චිය පෝෂක ඇළ (ක්‍රි.ව. 470)

iv. උප ජල පෝෂක හෝ වැව් එල්ලංගා මට්ටම
උප ජල පෝෂක ප්‍රදේශ පරිසරයට හානියක් නොවන පරිදි භාවිතා කරන ලද අතර වැසි කුණාටු අවශෝෂණය කිරීම සඳහා ව්‍යුහයන් (වැව්, විල්, අමුණු ආදිය) ඉදිකරන ලදී. ඔවුන් ඉහළ වැවේ ජලය නැවත භාවිතා කළේ පහළ වැව්වල ජලය ගබඩා කිරීමට සහ ඒ අතර වී වගාව සඳහා ජලය භාවිතා කිරීමට ය. මෙම වැව් සැකසීම සමහර ප්‍රදේශවල වැව් එල්ලංගා පද්ධති සෑදීමට හේතු විය.

v. ගම් මට්ටම
ගමක ඉඩම් භාවිතය ගම්මාන, කුඹුරු, වනාන්තර සහ හේන් ගොවිතැන සඳහා ඥානවන්තව භාවිතා කරන ලද අතර පාරිසරික හා සංරක්ෂණ අරමුණු සඳහා විවිධ ක්ෂුද්‍ර ඉඩම් භාවිතයන් තබා ගන්නා ලදී.

vi. ක්ෂේත්‍ර මට්ටම
වර්ෂාපතනය, වැව් ජලය සහ භූගත ජලය සමඟ ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක්. ජල හිඟ වසර වලදී ඔවුන් අනුගමනය කළහ. නියඟයේ බලපෑම අවම කිරීම සඳහා බෙත්ම, කැකුලම, තාවුළු ගොවිතැන්, එල්ලංගා වගාව ආදිය උපයෝගී කරගත්හ.

යෝධ ඇළ මාර්ග

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ජල කළමනාකරණය බහුවිධ සහ බහුකාර්ය විය. එය වාරිමාර්ග සහ ජල කළමනාකරණය හරහා ආහාර නිෂ්පාදනය සඳහා පමණක් අදහස් කළේ නැත. ජනාවාස, පානීය ජලය, ස්නානය, විනෝදාස්වාදය සහ අනෙකුත් ගෘහ අවශ්‍යතා වැනි බොහෝ මානව අවශ්‍යතා සඳහා ඔවුන් ජල සම්පත් කළමනාකරණය කළහ. නගර සහ කෘෂිකර්මාන්තයේ

අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා වැසි ජල රැස් කිරීමේ පද්ධති සැලසුම් කර ඉදිකරන ලදී. වඩාත්ම වැදගත් දෙය නම්, අපගේ මුතුන් මිත්තන් පරිසරයේ (වෘක්ෂලතා, සත්ත්ව හා අවට පරිසරය) පැවැත්ම අවංකවම සහතික කිරීමයි. ඓතිහාසික සාක්ෂිවලින් පෙනී යන්නේ මුල් ජල කළමනාකරණ සැලසුම්කරුවන් ජලය මත පදනම්ව අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, සීගිරිය වැනි නගර සැලසුම් කිරීමට සිතූ බවයි. ඔවුන් මිනිස් ආකර්ෂණය සඳහා ජල උල්පත් සහ පොකුණු සහිත උද්‍යාන සහ භූ දර්ශන සංවර්ධනය කළහ. ගංවතුර, නියඟය, සුළං කුණාටු, වසංගත වැනි ජලය ආශ්‍රිත ස්වාභාවික විපත් ජලය සහ පරිසරය නිසි ලෙස කළමනාකරණය කිරීම තුළින් අවම කර ගත්හ.

පුරාණ ඉංජිනේරුවන් දිවයිනේ භූ විෂමතාව, භූ රටා සහ පාංශු ගුණාංග දැන සිටියහ. උස හා දුර මැනීමේ ක්‍රමයක් ද තිබෙන්නට ඇත. ජය ගඟ සැලසුම් කරන ලද්දේ පුරාණ ඉංජිනේරුවන් කලාවැවේ සහ අනුරාධපුරයේ මට්ටම් මොනවාද යන්න සහ කලා ඔයෙන් ජලය අනුරාධපුරයට හරවා යැවීමට ශක්‍යතාවක් ඇති බව දැන සිටි බැවිනි. මිනිපේ ඇළ මහවැලියේ ජලය ගඟේ වංගුවකදී හරවන ලද අතර එහිදී ජලය පටු ඇළමගකට ඇතුළු විය.

මිනින්දෝරුවරයෙකු වූ බ්‍රෝහියර් ප්‍රකාශ කළේ පුරාණ ඉංජිනේරුවන් මැනුම් කටයුතුවල ඉතා දක්ෂ බවයි. ඔවුන්ට උස හා දුර නිවැරදිව ගණනය කිරීමට හැකි වූ අතර උන්නතාංශයේ කුඩා වෙනස්කම් පවා තීරණය කිරීමට හැකි විය. ඔවුන් මට්ටම් කිරීම ද දැන සිටියහ. එක් ක්‍රමයක් වන්නට ඇත්තේ දණ්ඩකින් වෙන් කරන ලද මැටි භාජන දෙකක් භාවිතා කිරීමයි. මෙය ජලයෙන් පුරවා මට්ටම් මතුපිට සොයා ගන්නා ලදී. ශිලා ලේඛනවලින් පෙනී යන්නේ යම් ආකාරයක මැනුම් සංවිධානයක් තිබූ බවයි.

පුරාණ වාරිමාර්ග ඉංජිනේරුවන් සැලසුමට අනුව වැඩ කළ බව බ්‍රෝහියර් නිශ්චිතවම පවසයි. ඔහු පැවසුවේ "ඔවුන් කලින් සැලසුම් කළා. උස හා දුර තීරණය කිරීමට පෙර වැඩ ආරම්භ කර ඇති බව සිතිය නොහැක. මහාවංශයේ ලෝවාමහාපාය ඉදිකිරීම පිළිබඳ වාර්තාවෙන් විනිශ්චය කිරීමේදී, ක්‍රි.පූ. දෙවන සියවස වන විට සැලසුම් ඇඳීම සිදු කරන ලදී."

ශ්‍රී ලංකා වාරිමාර්ග කර්මාන්තයේ හඳුනාගත් ඇළ මාර්ග අතර, අනුරාධපුරයේ පුරාණ "යෝධ ඇළ" (කලාවැව සිට තිසාවැව දක්වා) විශේෂ වාරිමාර්ග සැලසුමක් ලෙස සැලකේ. මිනිපේ, කාලිංග සහ ඇලහැර හැර අනෙකුත් සියලුම ඇළ මාර්ග තීරණාත්මක වන්නේ ඒවා කළමනාකරණය කළ චර්යාවකට ජලය බෙදා හැරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති බැවිනි. උදාහරණයක් ලෙස, මිනිපේ ඇළේ ආරම්භක ස්ථානය සම්බන්ධයෙන් බ්‍රෝහියර් අවධාරණය කළේ, මහවැලි ගඟේ වංගුවක ඉවුරේ මායිමේ දූපතකින් පටු ඇළක් සෑදී ඇත. ගඟෙන් ඇළට විශාල ජල කඳක් ඇද ගන්නා ලද අතර, ඇළේ අනෙක් කෙළවරේ ගල් දෙකක් ඇත. ඇළේ ජලය මෙම ගල් දෙකෙන් ආපසු වැටෙන බැවින් ජලය එහි තරමක් සිරවී ඇත; මෙම ගල් දෙක වේල්ලකින් සම්බන්ධ වේ. යෝධ ඇළ කලා වැවේ ඉහළ උන්නතාංශයක පිහිටා ඇති සොරොව්වකින් ආරම්භ වන අතර අන්තර් කලාපය ජනාවාස කිරීම සඳහා ඉතා වැදගත් වන කලා ඔයේ ඉහළ නිම්නය හරහා ගමන් කරයි. එබැවින්, යෝධ ඇළ යනු අගනුවර ජල අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති ජල ප්‍රවාහන මාධ්‍යයක් පමණක් නොව, අන්තර් කලාපයේ ජනාවාසවලට ජලය සැපයීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති වාරිමාර්ග කර්මාන්තයක් බවද පැහැදිලිය.

යෝධ ඇළ යනු කලාවැවේ සිට අනුරාධපුර නගරයේ තිසාවැව වැව දක්වා කිලෝමීටර් 54 ක් පමණ දිග දිගු ඇළ මාර්ගයකි. ඉතිහාසඥයින් විශ්වාස කරන්නේ මෙම ඇළ මාර්ගය අනුරාධපුර නගරයට අවශ්‍ය ජලය සැපයීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති බවයි. කෙසේ වෙතත්, බොහෝ පර්යේෂණවලින් පෙනී ගොස් ඇත්තේ වෙනත් ජල ප්‍රභවයන් නොතිබූ විශාල වාරිමාර්ග ප්‍රදේශයකට වාරිමාර්ග ජල සැපයුම විය හැකි බවයි. සමකාලීන වාරිමාර්ග කටයුතු සහ අවකාශීය ව්‍යාප්තියට අනුව, යෝධ ඇළ 3 වන සියවසේදී අනුරාධපුර රාජධානියේ කාලය තුළ ඉදිකර ඇත (රූපය 2). ඇළ මාර්ගය ආරම්භ වූයේ වැවෙන් ජලය මුදා හරින සොරොව්ව ස්ථානයෙන් ය. ආරම්භයේ දී කලාවැව කුඩා වැවක් වූ නමුත් කාලය ගෙවී යත්ම කලා ඔයේ සැලකිය යුතු ජල ප්‍රමාණයක් රඳවා ගත හැකි බව ඔවුන්ට වැටහුණි. මේ අනුව, ඉතිහාසයේ කිහිප අවස්ථාවකදීම ධාතුසේන රජුගේ (459-477) අනුග්‍රහය යටතේ කලාවැව පුළුල් කර ඇති බව පැහැදිලි වේ. නූතන කාලයේ 1977 දී මෙම ප්‍රදේශයේ මහවැලි සංවර්ධන වැඩසටහනේ පළමු අදියර ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර යෝධ ඇළ වෙනුවට කලාවැවෙන් නව සොරොව්වකින්

රූපය 2. කලාවැව පැරණි සොරොව්ව

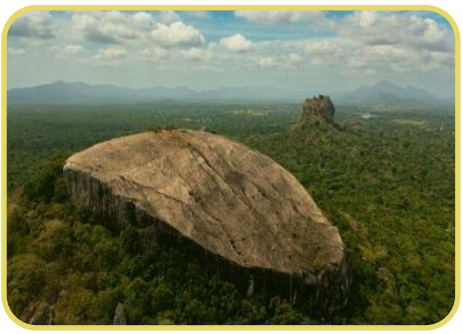
ආරම්භ වී නව ඇළක් (ජය ගඟ) ඉදිකරන ලදී. පැරණි යෝධ ඇළ සමහර ස්ථානවල හානි වී ඇති අතර සමහර ස්ථානවල ජය ගඟ යෝධ ඇළට සම්බන්ධ වේ. කෙසේ වෙතත්, ඓතිහාසික, පුරාවිද්‍යාත්මක සහ ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණවලින් පෙනී යන්නේ යෝධ ඇළ මත පදනම් වූ අපූරු ජල කළමනාකරණ පද්ධතියක් පැවති බවයි.

පුරාණ වැසි ජලය රැස් කිරීම

අතීතයේ සිටම ගුණාත්මක ජල සම්පතේ හිඟය මිනිසාට ගැටලුවක් වී ඇති අතර මුතුන් මිත්තන් සෑම කාර්යයක් සඳහාම පාහේ ජලය භාවිත කිරීමට සෑම උත්සාහයක්ම ගත් බැවින්, වැසි ජලය රැස් කිරීම සඳහා සෑම පරිමාණයකින්ම ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දී තිබෙන්නට ඇත.

පිදුරංගල යනු ශ්‍රී ලංකාවේ සීගිරියට කිලෝමීටර කිහිපයක් උතුරින් පිහිටි දැවැන්ත පාෂාණ නිර්මාණයකි. එයට සීගිරිය පාෂාණ බලකොටුවේ ඉතිහාසයට සමීපව සම්බන්ධ රසවත් ඉතිහාසයක් ඇත. සීගිරිය සහ පිදුරංගල පාෂාණ දෙකම ගිනිකඳු ක්‍රියාකාරකම් මගින් සෑදී ඇත. පිදුරංගල සීගිරියට වඩා විශාල ලෙස පෙනුනද; එහි ඉහළ මතුපිට බෑවුම් සහිත වන අතර ඝන පාෂාණ වලින් සමන්විත වේ. පිදුරංගල පර්වතය වටා පිහිටි නිරාවරණය වූ පාෂාණමය කොටස් නිරීක්ෂණය කිරීමෙන්, වැසි ජලය එක්රැස් වී පර්වතයේ පහළම ස්ථානයේ එක් ස්ථානයකට ගලා ඒමට හැකි වන පරිදි එහි මතුපිට හැඩගස්වා තිබූ ආකාරය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාගත හැකිය. (රූපය 3).

සීගිරිය වටා දෘඩ ජලය පැවතීම නිසා ඔවුන්ට පිරිසිදු පානීය ජලය අවශ්‍ය වී ඇති බව පැහැදිලිය. රාජධානිය ස්ථාපිත වූ පසු ජල අවශ්‍යතාවය

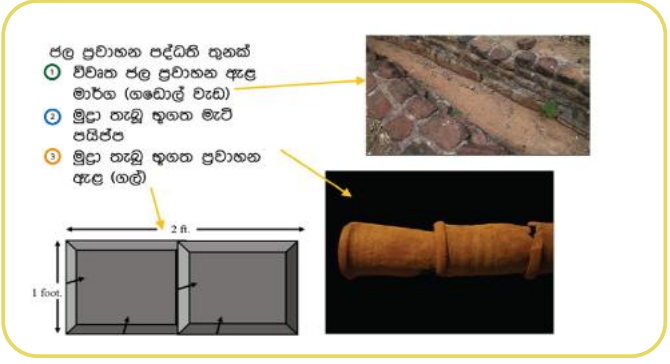
රූපය 3: පිදුරංගල පර්වතයේ මතුපිට වින්‍යාසය

සපුරාලීමට ක්‍රම දෙකක් ඇති බව ඔවුන් සිතූහ. එකක් සීගිරි පර්වතයේ මුදුනේ ඉදිකරන ලද වැසි ජලය රැස් කිරීමේ පොකුණු ය. අනෙක් විකල්පය වූයේ පිදුරංගල (324 m amsl) සිට අෂ්ටාස්‍ර හෙවත් අටපට්ටම් පොකුණ (212 m amsl) දක්වා ජලය ගෙන යාමයි. උන්නතාංශ වෙනස මීටර් 112 කි. සාක්ෂිවලින් පෙනී යන්නේ ඔවුන් යෝග්‍යතාවය අනුව තෝරා ගැනීමේ විවිධ සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රම තුනක් භාවිතා කර ඇති බවයි (රූපය 4).

වාරිමාර්ග ආශ්චර්යයන්ගේ නිරවද්‍යතාවය

පුරාණ වාරිමාර්ග ඉංජිනේරුවන් විසින් කරන ලද ගණනය කිරීම් නවීන ගණනය කිරීම් වලට ගැලපෙන බව සොයා ගන්නා ලදී. කලාවැව වාන් දොරටුව සෑම අතින්ම වාන් දොරටුවක් සඳහා නවීන නිර්ණායක සපුරාලයි. කන්තලේ සොරොව් බැරලය ඉහත්තා කෙළවරේ (ජලය අතුළුවන) සිට ජලය පිටවන කෙළවර දක්වා කවය හත් ගුණයකින් වැඩි විය. මෙය නවීන නිර්ණායක සමඟ හරියටම එකඟ විය. නූතන සොරොව් සහ අමුණු හරියටම පුරාණ සොරොව් සහ අමුණු තිබූ ස්ථානවලම පැවැතිනි. මෙය 1960 ගණන්වල රිදියගම අසල උඟුරැසිටා වැවේ සොරොව්වේදී ද 1970 ගණන්වල මාදුරු ඔයේ සොරොව්වේදී ද දක්නට ලැබිණි. උඟුරැසිටා සහ මාදුරු සොරොව් පිළිවෙලින් 5 වන සහ 6 වන සියවස්වලට අයත් විය. නවීන අමුණු සහ ප්‍රධාන ජල පාලන ව්‍යුහයන් මඟින් ද ජලය ගෙන යනු ලබන්නේ පුරාණයේ ඉදිකරන ලද එම ඇළ මාර්ග ඔස්සේමය. නවීන ඉංජිනේරුවන් පුරාණ තාක්ෂණික තීරණ සමඟ එකඟවී ඇත. කිරිදි ඔය වේල්ල ඉදිකර ඇත්තේ කෙටිම මාර්ගයෙන් එගොඩට යාම වෙනුවට අංශක 45කට ආසන්න ආනත කෝණයකිනි. මෙය විසර්ජන බලය සහ කම්පන ලබා ගැනීමේ හැකියාව බෙහෙවින් වැඩි කළ බව දැන් සොයාගෙන ඇත.

සමහර බ්‍රිතාන්‍ය ඉංජිනේරුවන් පුරාණ වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම ගැන මවිතයට පත් වූහ. සොරොව් තවමත් භාවිතා කළ හැකි බව පවසමින් ඔවුන් සවිස්තරාත්මක චිත්‍ර ඇඳ ඇත.

රූපය 4: ජල ප්‍රවාහන පද්ධති තුනක් (පිදුරංගල - සීගිරිය)

නමුත් නිල ආකල්පය ප්‍රශංසනීය නොවීය. පුරාණ ඉංජිනේරු ජයග්‍රහණ බුද්ධිමය හෝ ප්‍රායෝගික චින්තනය මත පදනම් වූ බවට බ්‍රිතාන්‍යයන් ප්‍රකාශ කළහ.

පුරාණ ලෝකයේ විද්‍යාත්මක දැනුම සහ 16 වන සියවසේ යුරෝපයේ 'පරිණත විද්‍යාව' අතර වෙනසක් ඇති බව ප්‍රකාශ වෙතත් එය ව්‍යාජ වෙනසකි. මිනිසා තම පරිසරය පාලනය කිරීමට තීරණය කළ විට විද්‍යාව හා තාක්ෂණය ආරම්භ විය. ඉන්පසු සෑම ශිෂ්ටාචාරයක්ම යම් ආකාරයක විද්‍යාවක් වර්ධනය කළේය. මෙසපොතේමියාවේ ගණිතය, ඊජිප්තුවේ වාරිමාර්ග කෘෂිකර්මාන්තය සහ ඉන්දියාවේ සහ චීනයේ වෛද්‍ය ක්‍රම ඒවායින් ප්‍රධානය. පයිතගරස් ඉපදීමට පෙර සිටම පයිතගරස් ප්‍රමේයය ගැන දැන සිටියේය. ක්‍රි.ව. හත්වන සියවසේ ඉස්ලාමීය ශිෂ්ටාචාරය විසින් ඒවා ලබාගෙන එතැනින් යුරෝපයට මාරු කරන තෙක් විද්‍යාත්මක අදහස් ප්‍රජාවෙන් ප්‍රජාවට සම්ප්‍රේෂණය විය. නිවර්තන තත්වයන්ට අදාළ දැනුම මඟදී අතහැර දමා මධ්‍යධරණී සහ සෞම්‍ය දේශගුණික තත්වයන්ට අදාළ ඒවා රඳවා ගනු ලැබීය. විද්‍යාත්මක ඉදිරි දර්ශනයක් වර්ධනය කළ පළමුවැන්න යුරෝපය නොවේ. එය අවසාන එක විය.
පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාත්මක ජයග්‍රහණ 'ජනවාර්ගික විද්‍යාව' ලෙස ලේබල් කර ඇත. එහි ඇත්තෙන්ම 'ජනවාර්ගික' කිසිවක් නැත. එය නූතන, වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම විද්‍යාවයි. පුරාණ ඉංජිනේරුවන්ට ඔවුන් කටයුතු කරන සංසිද්ධි පිළිබඳ න්‍යායාත්මක දැනුමක් තිබුණි.

පුරාණ විද්‍යාව අහම්බයක් හෝ බුද්ධිමය දෙයක් නොව, අත්හදා බැලීම්වල ප්‍රතිඵලයක් විය. ඔවුන් ඔවුන්ගේ අදහස් පරීක්ෂා කළ අතර, ක්‍රම සහ ප්‍රමිතීන් වර්ධනය කළහ. ඉතිහාසඥයන් පවසන්නේ ක්‍රි.ව. 3-7 සියවස් අතර කාලයේ පුරාණ ඉංජිනේරුවන් ජලාශවල ප්‍රමාණය, අනුක්‍රමණය සහ පිටවන නල වල පටු වීම සම්බන්ධයෙන් සොරොව් නිර්මාණය කිරීම පිළිබඳව අත්හදා බැලීම් කළ බවයි. ජලය මුදා හැරීමේදී 'මොට කෝණික වැලමිට' ක්‍රමය භාවිතා කිරීම පිළිබඳ අත්හදා බැලීම් තිබේ. පාවත්කුලම්, පෙරියන්කුලම් සහ මාදුරු ඔය ජලාශ මගින් එවැනි වෙනස්කම් සිදු කිරීමට ගත් උත්සාහයන් නිරීක්ෂණය විය. දේශීය රුවල් යාත්‍රා සංවර්ධනය කරන ලද්දේ භාවිතය සහ අත්හදා බැලීම් මගිනි.

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ වීදුරු උණු කිරීම සහ පබළු නිෂ්පාදනය වැනි කර්මාන්ත සඳහා ද විද්‍යාව හා තාක්ෂණය භාවිත කර තිබේ. පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථානවලින් හමුවන කානේලියන් (Carnelian) මීට පෙර විශ්වාස කළ පරිදි ඉන්දියාවේ ගුජරාට් ප්‍රදේශයෙන් ආනයනය කරන ලද ඒවා නොව, මෙරටදීම නිෂ්පාදනය කරන ලද ඒවා බවට මේ වන විට මතයක් ඉදිරිපත් වී ඇත. රත්නපුර, නිවිතිගල, කහවත්ත සහ පැල්මඩුල්ල යන ප්‍රදේශවලින් සෙව්වන්දි (Chalcedony) පහසුවෙන් සොයාගත හැකිය. එම සෙව්වන්දි ගල් තාපයට ලක් කිරීමෙන් පහසුවෙන් කානේලියන් බවට පරිවර්තනය කළ හැකිය.

ආචාර්ය කේ.කී. ධර්මසේන
ස්වාධීන උපදේශක/ කෘෂිකර්ම හා ජල කළමනාකරණය

විද්‍යා සන්නිවේදනය සහ මානුෂීයත්ව පිළිබඳ මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා ලකුණ සිහිපත් කිරීම

ජයන්ත වත්තවිදානගේ

ශ්‍රී ලාංකීය බුද්ධිමතුන්ගේ ඉතිහාසය දෙස හැරී බලන විට, තමන්ට උරුම වූ විෂය පථයන්ගෙන් ඔබ්බට ගොස් ජාතික සම්පත් බවට පත් වූ සුවිශේෂී චරිත හමුවන්නේ අල්ප වශයෙනි. 2019 සැප්තැම්බර් මාසයේදී සිය ජීවිත ගමන නිමා කරන විට අසූහයවන වියෙහි පසුවූ මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා යනු හරියටම එවැනි සුවිශේෂී චරිතයකි. ඔහුගේ සිසුන්ට ඔහු දේශන ශාලාවේ සිටින මායාකාරයෙක් බඳු විය. පොදු මහජනතාවට ඔහු විදු ඇසින් බලා මිනිස් සිරුරේ අබිරහස් ලිහා දුන් විශ්වසනීය හඬ විය.

මුළු මහත් දේශයටම ඔහු හෘද සාක්ෂියක් බඳු විය. ඔහු හොර වෙදකමට, අසාධාරණයට සහ බුද්ධිමය වංකකමට එරෙහිව නොබියව නැඟී සිටි විවේචකයෙක් විය. එහෙත්, ඔහුගේ ජීවන මෙහෙවර නිවැරදිව වටහාගත් අයට අනුව, මහාචාර්ය ෆොන්සේකා යනු

ශ්‍රී ලංකාවේ බිහිවූ අසමසම විද්‍යා සන්නිවේදකයාය. ඔහු ශ්‍රී ලාංකීය සමාජයේ මතිමතාන්තර තුළට විද්‍යාත්මක සංස්කෘතියක් කාන්දු කිරීම වෙනුවෙන් දශක ගණනාවක් කැප කළ මිනිසෙකි.

විද්‍යා සන්නිවේදන ඌනතාව සහ මහැදුරු ෆොන්සේකාගේ මැදිහත්වීම

ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල විද්‍යාත්මක දැනුම සහ මහජන අවබෝධය අතර පවතින පරතරය අන්තරායකර ලෙස පුළුල්ය. විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාව දුර්වල තැන්හි ව්‍යාජ විද්‍යාව, මිථ්‍යා විශ්වාස සහ බුද්ධි විරෝධී ආකල්ප හිස ඔසවයි. හොර වෙදකම් සාරවත්ව වැඩෙයි. එන්නත් කෙරෙහි ඇති බිය සහ මැලිකම පැතිරෙයි. ජ්‍යොතිෂය සහ මිථ්‍යාවන් ජීවිතයේ වැදගත් තීරණ කෙරෙහි බලපෑම් කරයි. පුරවැසියන්ට සාක්ෂි සහ ප්‍රකාශයන් (assertions) අතර වෙනස හඳුනාගත නොහැකි වූ විට සමස්ත ජාතික ප්‍රතිපත්ති පවා පිරිහෙයි.

මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා සිය අසිරිමත් ශක්තිය හා අරමුණ පෙරදැරි කරගෙන මැදිහත් වූයේ මෙම හිස්තැන පිරවීමටය. වර්තමානයේ දකින්නට ලැබෙන සමාජ මාධ්‍ය ක්‍රියාකාරීන් (influencers) හෝ ටෙඩ් ටෝක්ස් (TED Talks) කරළියට පැමිණීමට බොහෝ කලකට පෙර, විද්‍යා සන්නිවේදනය යනු විද්වතුන්ගේ අතිරේක බාහිර කාර්යයක් නොව, ඔවුන්ගේ මූලික වගකීමක් බව ඔහු වටහාගෙන සිටියේය. වෛද්‍ය පීඨයේ දේශන ශාලාවට පමණක් තම ඉගැන්වීම් සීමා කරන කායික විද්‍යාව (Physiology) පිළිබඳ මහාචාර්යවරයෙකු තම වගකීමෙන් අඩක් පැහැර හරින බව ඔහු තේරුම් ගත්තේය. අනෙක් අඩ-එනම් පොදු මහජනතාව වෙනුවෙන් වූ වගකීම ඉටු කිරීම සඳහා විද්‍යාව සාලයට, පොළට, සහ ගමේ හන්දියට රැගෙන යා යුතු බව ඔහු දැන සිටියේය.

වඩාත්ම සංකීර්ණ කායික විද්‍යාත්මක සංකල්ප සාමාන්‍ය ගැමියෙකුට පවා තේරුම් ගත හැකි අයුරින් සන්නිවේදනය කිරීම ඔහුගේ සුවිශේෂී ප්‍රතිභාව විය. බොහෝ විද්වතුන් තමන්ගේ අධිකාරීත්වය තහවුරු කරගැනීමට සංකීර්ණ වචන පිටුපස සැඟවෙද්දී, කාලෝ කළේ එම සංකීර්ණත්වය ඉවත් කර එහි ඇති විද්‍යාත්මක ආශ්චර්යය හෙළිදරව් කිරීමයි. මිනිස් සිරුරේ සිදුවන සංකීර්ණ විද්‍යුත් හා රසායනික

ක්‍රියාවලීන් පැහැදිලි කිරීමට ඔහු සාමාන්‍ය ශ්‍රී ලාංකීය ගැමි ජීවිතයෙන් උදාහරණ ගත්තේය. හොද්දක සැර, දවසක් වෙහෙස මහන්සි වීමෙන් පසු දැනෙන විඩාව හෝ ගමේ බෙර හඬ මීට උදාහරණ විය. විද්‍යාව යනු පාසලේ තවත් එක් විෂයයක් නොව, ලෝකය දෙස විවේචනාත්මකව සහ තාර්කිකව බැලීමේ ක්‍රමයක් බව ඔහු තේරුම් කර දුන්නේය.

විද්‍යාව විකාශනය කිරීම: ගුවන්විදුලි සහ රූපවාහිනී මාධ්‍යයන් භාවිතය

ගුවන්විදුලි තරංගවල පවතින අතිමහත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බලය මහාචාර්ය ෆොන්සේකා හඳුනාගත්තේය. රටේ සාක්ෂරතා අනුපාතය යහපත් මට්ටමක පැවතුණද, විද්‍යාත්මක සාහිත්‍යය පරිශීලනය කිරීමට සැමට අවස්ථාව නොතිබූ වටපිටාවක, ගුවන්විදුලිය සහ රූපවාහිනිය මඟින් මිලියන සංඛ්‍යාත නිවාස වෙත සෘජුවම ළඟා විය හැකි බව ඔහු දුටුවේය. ජාතික ගුවන්විදුලිය සහ රූපවාහිනිය භාවිත කරමින් විද්‍යාව සාමාන්‍ය ජනතාව වෙත ගෙනයාමේ පුරෝගාමියෙකු බවට ඔහු පත් විය.

ඔහුගේ සුප්‍රසිද්ධ විකාශන ඔස්සේ, ඒ සුවිශේෂී සහ සහනදායී කටහඬ ශ්‍රී ලාංකීය නිවාස දහස් ගණනකට ඇතුළු විය. ඔහු සිංහල භාෂාව හැසිරවූයේ ඉංග්‍රීසි විද්‍යාව සිංහලට පරිවර්තනය කරන පරිවර්තකයෙකු ලෙස නොව, සිංහලෙන් විද්‍යාත්මකව සිතන චින්තකයෙකු ලෙසය. මෙය සුළුපටු ජයග්‍රහණයක් නොවේ. නවීන විද්‍යාවේ පාරිභාෂිතය ගොඩනැඟුණේ යුරෝපීය භාෂාවලිනි. බොහෝ විද්වතුන් තාක්ෂණික සංකල්ප දේශීය භාෂාවෙන් අර්ථකථනය කිරීමට යාමේදී එක්කෝ එහි අර්ථය විකෘති කරති, නැතහොත් අස්වාභාවික ලෙස වචන ගළපති. නමුත් ෆොන්සේකා ශූරීන්ට එය මැනැවින් සහජයෙන්ම කළ හැකි විය. ඔහු නිවැරදි අර්ථය දෙන, එහෙත් කාටත් තේරුම් ගත හැකි සිංහල වචන සහ උපමා සොයා ගත්තේය.

රූපවාහිනිය තුළ ඔහු දෘශ්‍යමය කතන්දරකරුවෙකු (visual storyteller) විය. ඔහු වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක සහ ව්‍යුහ විද්‍යාත්මක (anatomical) සංකීර්ණතා ඉතා සරලව ලිහා දුන්නේය. රූපවාහිනියේ ප්‍රධාන පුවත් විකාශන කාලය තුළ අනතුරුදායක ව්‍යාජ විද්‍යාවන් ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රශ්න කිරීමේදී හෝ ගුවන්විදුලියෙන් හැඟීම්වල පවතින කායික විද්‍යාත්මක පදනම පැහැදිලි කිරීමේදී, ඔහු මහජනතාව සැලකුවේ බුද්ධිමත් සංවාදශීලී පාර්ශවකරුවන් ලෙස මිස උදාසීන ප්‍රේක්ෂක පිරිසක් ලෙස නොවේ. ඔහු කිසිවිටෙකත් තම ශ්‍රවන්නන් පහත් කොට සැලකුවේ නැත. ඔහු ඔවුන් තුළ කුතුහලයක් ඇති කර, එය පැහැදිලි බසින් පෝෂණය කළේය.

විද්‍යා සන්නිවේදනය පිළිබඳ ඔහුගේ මෙම ප්‍රවේශය එකල පැවති කාලයට වඩා දශක ගණනාවකින් ඉදිරියෙන් තිබුණකි. බටහිර විශ්වවිද්‍යාල, විද්‍යාව මහජනතාව වෙත ගෙනයාම (public engagement with science) පිළිබඳ විධිමත් පාඨමාලා ස්ථාපිත කරන්නේත්, පර්යේෂකයන්ට මහජන සන්නිවේදනය අනිවාර්ය කරන්නේත් මෑතක සිටය. නමුත් කාලෝ මෙම ප්‍රතිපත්ති, විලාසිතාවක් වීමට බොහෝ කලකට පෙරම තම ජීවිතයෙන් ප්‍රායෝගිකව පෙන්වා දුන්නේය.

ආයතනික භූමිකාව: SLAAS සහ NSF තුළින්...

තනිවම වැඩ කරන විද්‍යා සන්නිවේදකයෙකුට, ඔහු කොතරම් චතුර ලෙස අදහස් දැක්වුවද, ළඟා විය හැක්කේ සීමිත පිරිසකට පමණි. සමාජය තුළ විද්‍යාත්මක සංස්කෘතියක් මුල්බැස්සවීම සඳහා ආයතනික ව්‍යුහයක් (institutional infrastructure) අවශ්‍ය බව මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා තේරුම් ගත්තේය. ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාභිවර්ධන සංගමය (SLAAS) සහ ජාතික විද්‍යා පදනම (NSF) වැනි ඉහළම විද්‍යාත්මක ආයතනවල සක්‍රීය දායකත්වය සහ මැදිහත්වීම තුළින් ඔහු රටේ විද්‍යාත්මක ක්ෂේත්‍රය කෙරෙහි දැවැන්ත බලපෑමක් ඇති කළේය.

SLAAS සහ NSF ආයතන තුළදී, කාලෝ විද්‍යාව සැලකුවේ සුඛෝපභෝගී මතවාදයක් ලෙස නොව, ජාතික අවශ්‍යතාවක් ලෙසය. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, පර්යේෂණ සහ සාමාන්‍ය ජනතාව අතර පරතරය පියවීම සඳහා ඔහු මෙම ආයතන ශක්තිමත් මෙවලම් ලෙස භාවිත කළේය. මෙම සංවිධාන හරහා ඔහු විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීමේ දැවැන්ත මහජන ව්‍යාපාර සංකල්පගත කර ක්‍රියාත්මක කළේය. විද්‍යා අධ්‍යාපනය නැංවීම සඳහා විෂය නිර්දේශ ප්‍රතිසංස්කරණය පමණක් නොව, ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීමද අත්‍යවශ්‍ය බව වටහාගත් ඔහු ගුරුවරුන් සඳහා වැඩමුළු සංවිධානය කළේය. විද්‍යාඥයින්ට තාක්ෂණික වචන (jargon) පිටුපස සැඟවීමට ඉඩ නොතබා, දේශීය භාෂාවෙන් අදහස් දැක්වීමට ඔහු බල කළේය.

දේශීය, බිම් මට්ටමේ ගැටලු විසඳන පර්යේෂණ සඳහා ආයෝජනය කරන ලෙස ඔහු නිරන්තරයෙන් රජයට බලපෑම් කළේය. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල බොහෝ පර්යේෂණ හුදෙක් අනුකරණයන් පමණක් බවත්, ඒවා සිදු කරන්නේ දේශීය ගැටලුවලට පිළිතුරු සෙවීමට නොව විදේශීය සඟරාවල පළ කර ප්‍රසිද්ධියක් ලබා ගැනීමට පමණක් බවත් ඔහු තර්ක කළේය. ෆොන්සේකා මැතිඳු පර්යේෂණවල ප්‍රායෝගික අදාළත්වය (relevance) ඉල්ලා සිටියේය. ඔහු මෙම විධිමත්

රූපය 1: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨ වැඩසටහන

ආයතන, විද්‍යාඥයින්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, මාධ්‍යවේදීන් සහ පුරවැසියන් එක්ව ජාතික සංවර්ධනයේදී විද්‍යාවේ භූමිකාව පිළිබඳව වාද විවාද කරන සජීවී බුද්ධිමය කේන්ද්‍රස්ථාන බවට පරිවර්තනය කළේය.

රාගම අත්හදා බැලීම: වෛද්‍යවරුන් විද්‍යා සන්නිවේදකයින් ලෙස පුහුණු කිරීම

ශාස්ත්‍රීය නායකයෙකු ලෙස මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකාගේ භූමිකාව කැපී පෙනුණේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ (රාගම) වෛද්‍ය පීඨයේ නිර්මාතෘ පීඨාධිපතිවරයා ලෙස ඔහු කටයුතු කළ කාලය තුළය. 1991 දී අලුතින් ජනසතු කරන ලද උතුරු කොළඹ වෛද්‍ය විද්‍යාලයේ (North Colombo Medical College) පාලනය භාරගත් ඔහුට, ආයතනයක් මුල සිටම ගොඩනැගීමේ අතිමහත් දුෂ්කර කාර්යයට මුහුණ දීමට සිදු විය. ඔහු හුදෙක් පරිපාලකයෙකු පමණක් නොව, අනාගතය හැඩගැස්වූ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පියෙකු විය.

ඔහුගේ නායකත්ව විලාසය විප්ලවීය විය. බඳවාගත යුත්තේ "විශිෂ්ටතම පුද්ගලයින්" (best people) පමණක් බව ඔහු ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශ කළේය. විශිෂ්ටත්වය එකම ප්‍රමිතිය කරගත් පරිසරයක් ඔහු නිර්මාණය කළේය. එහෙත් වෛද්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ඔහුගේ දැක්ම සාම්ප්‍රදායික ඉගැන්වීම් ක්‍රමවලින් ඔබ්බට ගියේය. වෛද්‍ය අධ්‍යාපනය යනු මතකය වෙහෙසවන, නිරන්තරයෙන් මිනිස් දුක්වේදනා දෙස බලා සිටින, මානසික පීඩනය අධික ක්ෂේත්‍රයක් බව වටහාගත් ඔහු, ව්‍යුහ විද්‍යාවට (Anatomy) කලාව මුසු කළේය. වෛද්‍යවරයෙකුට විද්‍යාවෙන් පුහුණු කළ මනසක් මෙන්ම සුන්දරත්වය හඳුනන සංවේදී හදවතක්ද අවශ්‍ය බව විශ්වාස කළ ඔහු, පණ්ඩිත් ඩබ්ලිව්. ඩී. අමරදේව වැනි ප්‍රවීණයන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් රසවින්දනාත්මක වැඩසටහන් සංවිධානය කළේය.

මෙය හුදු කලාත්මක විනෝදාස්වාදයක් පමණක් නොවේ. සාර්ථක වෛද්‍යවරයෙකු වීමට නම් ඔහු සාර්ථක සන්නිවේදකයෙකු විය යුතු බව කාලෝ තේරුම් ගෙන සිටියේය. බියට පත් රෝගියෙකුට රෝග විනිශ්චය සරල, පැහැදිලි භාෂාවෙන් පැහැදිලි කිරීමට නොහැකි වෛද්‍යවරයා, වැරදි රෝග විනිශ්චයක් කළ වෛද්‍යවරයෙකු මෙන්ම අසාර්ථකය. කාලෝ ෆොන්සේකා ඇදුරුතුමන් යටතේ රාගම වෛද්‍ය පීඨ විෂය නිර්දේශය තුළ සන්නිවේදන කුසලතා (communication skills) අතිරේක අංගයක් ලෙස නොව, මූලික සුදුසුකමක් ලෙස අවධාරණය කෙරිණි.

ඔහු තැබූ ආයතනික සම්ප්‍රදායයන්, කායික විද්‍යා ප්‍රශ්නාවලිය සඳහා පිරිනැමෙන 'කාලෝ ෆොන්සේකා අභියෝගතා කුසලානය' සහ ඔහුගේ නමින් පැවැත්වෙන අනුස්මරණ විවාද අදටත් අනාගත වෛද්‍යවරුන්ගේ විවේචනාත්මක චින්තනය තියුණු කරයි. ඔහු රාගම වෛද්‍ය පීඨයේ නිල ගීතය රචනා කරමින්, සිසුන්ට "මනුෂ්‍යත්වයේ සුවඳැති වෛද්‍යවරුන්" (doctors with a human touch) වන ලෙස අභියෝග කළේය. එම ගීතය හුදු ගීතයක් පමණක් නොවේ; එය එම පීඨයට ඇතුළු වන සෑම සිසුවෙකුම ගයන ඔහුගේ මෙහෙවර ප්‍රකාශනය (mission statement) බවට පත් විය.

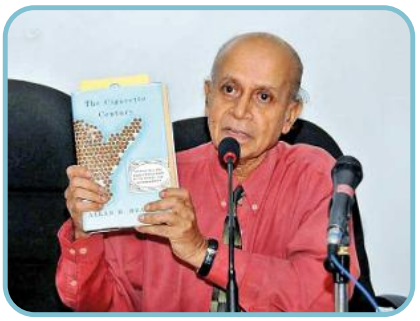
චාරිත්‍රවලට වඩා තර්කය: සංස්කෘතික විවේචනයක් ලෙස විද්‍යා සන්නිවේදනය

සිය ජීවිතයේ අවසන් භාගයේදී මහාචාර්ය ෆොන්සේකාගේ බුද්ධිමය ගමන ගැඹුරු දාර්ශනික මාවතකට යොමු විය. ඔහු බුදුදහමේ පවතින ප්‍රායෝගික සත්‍යය, හේතු-ඵල දහම සහ සිහිය (mindfulness) පිළිබඳ ඉගැන්වීම් බෙහෙවින් අගය කළද, ඒ වටා ගොඩනැඟී තිබූ අද්භූත මිථ්‍යා විශ්වාසයන්ට දැඩි ලෙස විරුද්ධ විය.

බුදුන් වහන්සේගේ උදාර දර්ශනය සහ ආගමේ නාමයෙන් සිදුවන වාණිජකරණය වූ, චාරිත්‍රානුකූල දූෂණය අතර ඔහු පැහැදිලි සීමාවක් ලකුණු කළේය. දෙවිවරුන්, ජ්‍යොතිෂය සහ බිය උපදවන

යාතුකර්ම වාණිජමය වශයෙන් භාවිත කරමින් ජනතාව සූරාකෑමට එරෙහිව ඔහු දැඩි ලෙස හඬ නැඟුවේය. කාලෝට අනුව, බුදුදහමට අනුකූල වීම යනු මිථ්‍යාවන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක ගවේෂණශීලී බුද්ධිය (එහිපස්සිකෝ ගුණය) භාවිත කිරීමයි. ඔහු ගිනි පෑගීමේ නිරතවූවන්ට, ආශ්චර්යමත් සුව කරන්නන්ට සහ මිථ්‍යා දෘෂ්ටිකයින්ට නිරන්තරයෙන් අභියෝග කළ අතර, කායික විද්‍යාවේ සහ භෞතික විද්‍යාවේ නියමයන් කිසිදු දේව බලයකින් වෙනස් කළ නොහැකි බව ප්‍රායෝගිකව ඔප්පු කර පෙන්වීය.

ඔහුගේ මෙම කාර්යභාරය විද්‍යා සන්නිවේදනය සමාජ සාධාරණත්වය (social justice) සමඟ බද්ධ කළේය. මිථ්‍යා විශ්වාස සහ ව්‍යාජ විද්‍යාවන්ගෙන් වඩාත්ම බැටකන්නේ නිවැරදි ප්‍රතිකාර සහ සූරාකෑම අතර වෙනස හඳුනා ගැනීමට සම්පත් නොමැති දුප්පත් සහ අසරණ ජනතාව බව ඔහු තේරුම් ගත්තේය. ධනවත් පුද්ගලයෙකු හොර වෙදකමකට රැවටුණු විට ඔහුට අහිමි වන්නේ මුදල් පමණි. නමුත් දුප්පත් මිනිසෙකු ඊට රැවටුණු විට, ඔහුට ඔහුගේ මුළු ජීවිත ඉතිරිකිරීම්, සෞඛ්‍යය හෝ ජීවිතය පවා අහිමි විය හැකිය. එබැවින් කාලෝ විසින් ආශ්චර්යමත් සුවකිරීම් සහ ජ්‍යොතිෂ අනාවැකි බොරු බව ඔප්පු කිරීම බුද්ධිමය උද්ධච්චකමක් නොව, වඩාත්ම අසරණ ජනතාව වෙනුවෙන් කළ පාරිභෝගික ආරක්ෂණ (consumer protection) ක්‍රියාවලියක් විය.

රූපය 2: 2012 වසරේ පැවති NSF විද්‍යා පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති තරඟයේ ත්‍යාග ප්‍රදානෝත්සවයේදී ප්‍රධාන දේශනය පවත්වමින්; තරුණ පර්යේෂකයන්, ගුරුවරුන් සහ විද්‍යාවට ලැදි මීළඟ පරම්පරාව දිරිගැන්වීම.

දේශපාලනික මානය: විද්‍යා සන්නිවේදනය සහ සමාජ සාධාරණත්වය

ඔහුගේ දේශපාලන කැපවීම ඔහුගේ විද්‍යා සන්නිවේදන මෙහෙවරෙන් වෙන් කළ නොහැක්කක් විය. සමාජ සාධාරණත්වයෙන් තොර විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාව අසම්පූර්ණ බව ඔහු තේරුම් ගත්තේය. විෂබීජ පිළිබඳ න්‍යාය (germ theory) තේරුම් ගත්තද, පිරිසිදු පානීය ජලය නොමැති ජනතාවක් සැමවිටම ලෙඩ රෝගවලට ගොදුරු වේ. පෝෂණය පිළිබඳ අවබෝධයක් තිබුණද, පෝෂ්‍යදායී ආහාර මිලදී ගැනීමට වත්කමක් නොමැති ජනතාවක් නිරන්තරයෙන් මන්දපෝෂණයෙන් පෙළෙති. ෆොන්සේකා ශූරීන්ගේ සමාජවාදය ඔහුගේ විද්‍යාවට බාහිරින් එකතු වූවක් නොව, එහිම දිගුවක් විය. එනම් විද්‍යාත්මක ප්‍රගතියේ ප්‍රතිලාභ සැමට සමානව බෙදී යා යුතුය යන විශ්වාසයයි.

ඔහු මරණයේදී පවා තම ප්‍රබලම දේශපාලනික සහ විද්‍යාත්මක ප්‍රකාශනය සිදු කළේය. තමන්ගේ අභිමානය හෝ පෞද්ගලිකත්වය ගැන නොසිතා, පරමාදර්ශී පරිත්‍යාගශීලීත්වයෙන් යුතුව, ඔහු තම දේහය රාගම වෛද්‍ය පීඨයේ ව්‍යුහ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය වෙත පරිත්‍යාග කළේය. එය ජීවිත කාලය පුරාම ගුරුවරයෙකු වූ මිනිසෙකුගේ අවසාන දේශනය විය. ශරීරය යනු හුදෙක් ඉගෙනීම සඳහා වූ මෙවලමක් පමණක් බව පෙන්වා දුන් නිහතමානී, විද්‍යාත්මක පාඩමකි. විද්‍යා සන්නිවේදකයෙකුට මීට වඩා ප්‍රබල පණිවිඩයක් දිය නොහැක. ඔහු මිය යන තෙක්ම තමන් දෙසූ දේ ප්‍රායෝගිකව ජීවත් කර පෙන්වීය.

පිරිපුන් මිනිසා: විද්‍යාව සහ මානුෂීය විද්‍යාවන් අතර සංවාදය

පොදු සමාජය ඉදිරියේ දැඩි විවේචකයෙකු වුවද, පෞද්ගලික ජීවිතයේදී කාලෝ ෆොන්සේකා යනු ගැඹුරු ආදරණීය සහ ආකර්ෂණීය චරිතයකි. ඔහු 'කාලෝචිත ගී' සහ 'රත්තරන් දුවේ' වැනි ගීත ඇල්බම නිර්මාණය කළ සංගීත නිර්මාණකරුවෙකු සහ ගීත රචකයෙකු විය. එමඟින් ඔහු ඔප්පු කළේ මිනිස් මොළයේ තර්කානුකූල පැත්ත (විද්‍යාව) සහ නිර්මාණාත්මක පැත්ත (කලාව) ඉතා සුන්දරව එකට පැවතිය හැකි බවයි. ඔහු තම ජීවිතය

ත්‍රිවිධ මෙහෙවරක් සඳහා කැප කළේය. වෛද්‍ය අධ්‍යාපනය නැංවීම, විද්‍යා සන්නිවේදනය හරහා සමාජය ඥානාලෝකය කිරීම සහ ප්‍රවීණ ගීත රචකයෙකු ලෙස කලාව හා සංස්කෘතිය පෝෂණය කිරීම. විද්‍යාව සහ කලාව මෙලෙස ඒකාබද්ධ කිරීම ඔහුගේ විද්‍යා සන්නිවේදන දර්ශනයේ කේන්ද්‍රය විය. මිනිසුන් හුදෙක් දත්ත (data) මඟින් පමණක් චලනය කළ නොහැකි බව ඔහු තේරුම් ගත්තේය. කතන්දර, උපමා, සංගීතය සහ කවි මඟින් මිනිස් මනසේ සමීකරණවලට ළඟා විය නොහැකි සියුම් තැන් ස්පර්ශ කළ හැකිය. ගීත රචනා කළ දැඩි විද්‍යාඥයෙකු වූ ඔහුගේ ජීවිතය, විද්‍යාත්මක සහ කලාත්මක සංවේදිතාවන් එකිනෙකට පටහැනි නොව අනුපූරක (complementary) වන බවට කදිම සාක්ෂියක් විය. හොඳම විද්‍යා සන්නිවේදකයා යනු වැඩිම පර්යේෂණ පත්‍රිකා සංඛ්‍යාවක් ලියූ කෙනා නොව, සංකීර්ණ දේ සුන්දරව සහ සුන්දර දේ සරලව පැහැදිලි කළ හැකි පුද්ගලයා බව ඔහු පෙන්වා දුන්නේය.

SLAAS හරහා, මිතුරන් ලෙස සහ උපදේශකයින් ලෙස ඔහු සමඟ සමීපව කටයුතු කිරීමට අවස්ථාව ලැබූ අප ඔහුගේ ගැඹුරු මානුෂීය ගුණාංග බොහෝ අවස්ථාවලදී අත් වින්දහ. ඔහුගේ නිහතමානිකම නිරපේක්ෂ විය, ඔහුගේ පරිත්‍යාගශීලීත්වය නිහඬ විය, සහ වෙනස් මතයකට සවන් දීමට ඔහුට තිබූ හැකියාව අන් අයට මහඟු ආදර්ශයක් විය. පැරණි සිසුන් සහ සගයන් ඔහුව සිහිපත් කරන්නේ පීඨාධිපතිවරුන්ට හෝ ප්‍රබලයින්ට දක්වන බියෙන් නොව, ගැඹුරු, සදාකාලික ආදරයකිනි. ඔහු සිසුන්ගේ නම් මතක තබා ගත්, දෙමාපියන් අහිමි වූ සිසුන් පිළිබඳ සොයා බැලූ සහ තමන්ගේ පෞද්ගලික පුස්තකාලයෙන් පොත් තෑගි දෙමින් දිරිගැන්වීමේ සටහන් ලියා තැබූ සැබෑ ගුරුවරයෙක් විය.

සමකාලීන විද්‍යා සන්නිවේදනය සඳහා පාඩම්

අද දවසේ විද්‍යා සන්නිවේදකයින්ට මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකාගෙන් ඉගෙන ගත හැකි පාඩම් මොනවාද? ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති කිහිපයක් කැපී පෙනේ:

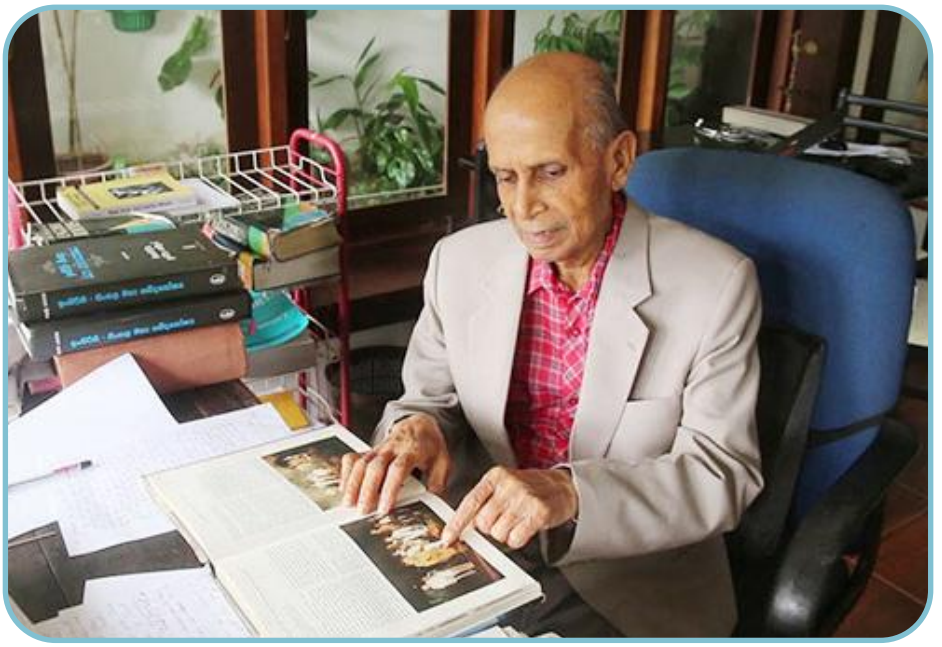
- විද්‍යා සන්නිවේදනය දේශීය විය යුතුය. ඉංග්‍රීසි විද්‍යාව දේශීය භාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවේ. කෙනෙකු දේශීය භාෂාවෙන් විද්‍යාත්මකව සිතිය යුතු අතර, දේශීය අත්දැකීම්වලින් නැඟී එන උපමා සහ පැහැදිලි කිරීම් ගොඩනැඟිය යුතුය.
- විද්‍යා සන්නිවේදනය ආයතනික විය යුතුය. තනි තනිව කරන උත්සාහයන් කොතරම් විශිෂ්ට වුවද, විද්‍යාත්මක සංස්කෘතියක් දිගුකාලීනව පවත්වා ගත නොහැක. SLAAS, NSF සහ රාගම වෛද්‍ය පීඨය හරහා ෆොන්සේකා ඇදුරුතුමන් කළ කාර්යයන් ඔහුගෙන් පසුවද පවතින ශක්තිමත් ව්‍යුහයන් නිර්මාණය කළේය.
- විද්‍යා සන්නිවේදනය සටන්කාමී විය යුතුය. ව්‍යාජ විද්‍යාව සහ මිථ්‍යා විශ්වාස යනු හානිකර නොවන විකාර අදහස් නොවේ. ඒවා සැබෑ සමාජ හානියක් සිදු කරන අතර, ඒවාට අභියෝග කිරීම සඳහා ධෛර්යය සහ නොපසුබට උත්සාහය අවශ්‍ය වේ.
- විද්‍යා සන්නිවේදනය කලාත්මක විය යුතුය. සාර්ථකම සන්නිවේදකයින් තේරුම් ගන්නේ සුන්දරත්වය, කථාන්දර කලාව සහ හැඟීම් යනු විද්‍යාත්මක සත්‍යයෙන් අවධානය වෙනතකට යොමු කරන දේ නොව, විද්‍යාව ජනගත කරන මෙවලම් බවයි.
- විද්‍යා සන්නිවේදනය දේශපාලනික විය යුතුය.

සමාජ සාධාරණත්වයෙන් තොර විද්‍යාත්මක සාක්ෂරතාව ව්‍යුහාත්මක අසාධාරණයන් එලෙසම ඉතිරි කරයි. විද්‍යා සන්නිවේදකයා විද්‍යාවේ ප්‍රතිලාභ සැමට සාධාරණව බෙදී යාම වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්නෙකුද විය යුතුය.

නිගමනය: සදාකාලික ස්පන්දනය

ශ්‍රී ලංකාවට මේ මහා ප්‍රාඥයා අහිමිවී ඇතත්, ඔහු ගොඩනැගීමට උදවු කළ කායික විද්‍යාත්මක සහ බුද්ධිමය පද්ධතිය තවමත් ශක්තිමත්ව පවතී. කීර්තිමත් විද්‍යාඥයින් විසින් වාර්ෂිකව පවත්වනු ලබන "කාලෝ ෆොන්සේකා අනුස්මරණ දේශනය" (Carlo Fonseka Oration) ඔහුගේ නාමය බුද්ධිමය විශිෂ්ටත්වය සමඟ සැමදා බැඳ තබයි. ඔහුගේ සිසුන්, අද වන විට ප්‍රමුඛ පෙළේ වෛද්‍යවරුන් ලෙස ඔහුගේ ක්‍රමවේදයන් ඉදිරියට ගෙන යති. ඔහුගේ ලේඛන තර්කානුකූල චින්තනයේ මඟපෙන්වන්නන් ලෙස පවතී.

මහාචාර්ය කාලෝ ෆොන්සේකා යනු අතිශය දුර්ලභ ගණයේ මිනිසෙකි: ඔහුට ෂේක්ස්පියර් උපුටා දැක්වීමටත්, ක්‍රෙබ්ස් චක්‍රය (Krebs cycle) පැහැදිලි කිරීමටත්, දේශපාලන රැස්වීමක හරවත් දෙසුමක් කිරීමටත්, පසුව අන් අයට ඉගෙනීම සඳහා තම ශරීරය පරිත්‍යාග කිරීමටත් හැකි විය. විද්‍යාව සහ මානුෂීය කලාවන් අතර බෙදී යන ලෝකයක, ඔහු ඒ දෙක යා කළ පාලම විය. ඔබට විද්‍යාඥයෙකු

මෙන්ම කලා ලෝලියෙකු විය හැකි බවත්, දැඩි විවේචකයෙකු මෙන්ම මෘදු සුව කරන්නෙකු විය හැකි බවත් ඔහු ඔප්පු කළේය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සහ ඉන් ඔබ්බෙහි විද්‍යා සන්නිවේදන කටයුතුවල නිරත වන අයට මහාචාර්ය ෆොන්සේකා යනු හුදු ආස්වාදයක් පමණක් නොව, ප්‍රමිතියකි. සෑම විද්‍යා සන්නිවේදකයෙකුම තමන්ගෙන් ඇසිය යුතු ප්‍රශ්නය වන්නේ තමන් ඔහුගේ සෑම මතයක් සමඟම එකඟ වන්නේද යන්න නොව, ඔහුගේ කැපවීම, පැහැදිලි බව, ධෛර්යය සහ කරුණාව තමන්ටද තිබේද යන්නයි. ඔහු අප අතරින් සමුගෙන ඇතත්, ඔහු තම ගුරුවරයා ගැන වරක් උපුටා දැක්වූවාක් මෙන්: "ඔහු තවමත් අප සමඟ ජීවත් වේ. ඔහු මිය ගොස් නැත-මන්ද, සැබවින්ම ආදරය කරන සහ ගරු කරන අයගේ හදවත් තුළ ජීවත් වීම යනු මිය යාම නොවේ."

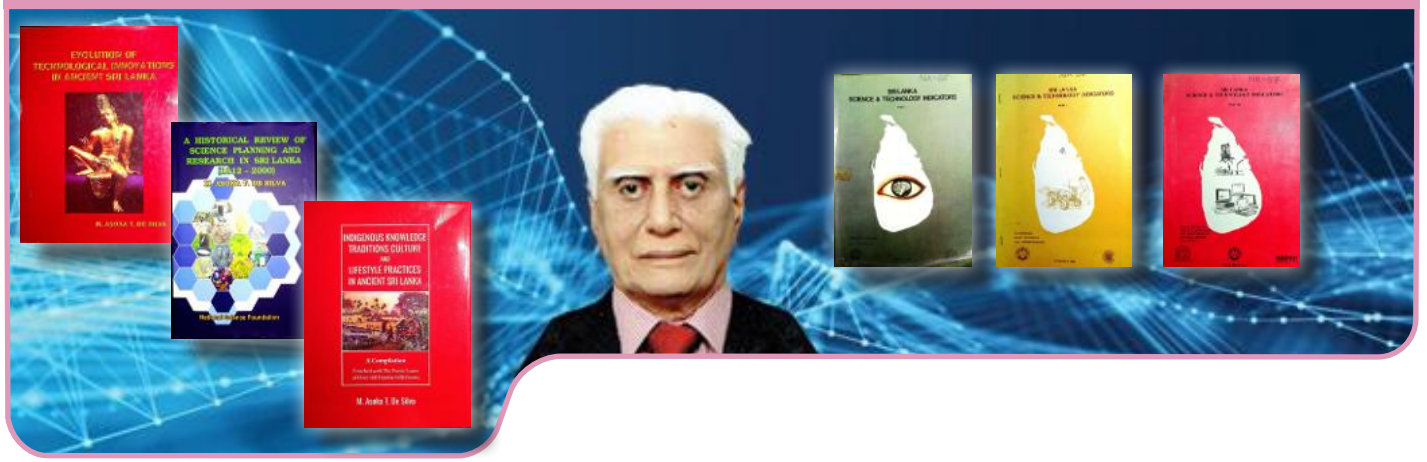

ආචාර්ය ජයන්ත වත්තවිදානගේ
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්
(අධ්‍යයන කටයුතු)
යුනෙස්කෝ C2C
දකුණු ආසියානු ගුරු සංවර්ධනය
මධ්‍යස්ථානය
මීපේ

එම්. අශෝක ටී. ද සිල්වා: විද්‍යා සන්නිවේදනයට උපහාරයක්

ගීතිකා යාපා

එම්. අශෝක ටී. ද සිල්වා මහතාගේ ජීවිතය හා වෘත්තීය ජීවිතය ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාවට කළ කැපවීම, දැක්ම සහ සේවය පිළිබඳ සාක්ෂියක් ලෙස පවතී. ඔහුගේ වෘත්තීය ගමන 1955 දී පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ (CRI) ආරම්භ වූ අතර එහිදී ඔහු ශාක පෝෂණ අංශයේ පර්යේෂණ විද්‍යාඥයෙකු ලෙස සේවය කළේය. පශ්චාත් උපාධි පර්යේෂණ ශිෂ්‍යත්වයක් ලබා ගැනීමෙන් පසු, ඔහු එංගලන්තයේ බ්‍රිස්ටල්හි ලන්ඩන් විශ්ව විද්‍යාලයෙන් ශාස්ත්‍රපති උපාධියක් ලබා ගත්තේය. දැනුම දියුණු කිරීම සඳහා වූ නොසැලෙන කැපවීමකින් කටයුතු කළ ඔහු, CRI හි ඔහු ගත කළ සේවා කාලය තුළ පර්යේෂණ පත්‍රිකා 27 ක් රචනා කර ප්‍රකාශයට පත් කළේය.

1977 දී සිල්වා මහතා සහකාර මහලේකම් ලෙස ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලයට (NSC) සම්බන්ධ විය. ඔහුගේ වගකීම් කවුන්සිලයේ සමස්ත වපසරිය පුරා පැතිර ගිය අතර, එයට පර්යේෂණ ආරම්භ කිරීම සහ අනුග්‍රහය දැක්වීම, විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව අමාත්‍යවරයාට උපදෙස් දීම සහ දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් විද්‍යාඥයින් සහ සංවිධාන සමඟ සහයෝගිතාව වර්ධනය කිරීම ඇතුළත් විය. දූරදර්ශී නායකත්වය සහ සුවිශේෂී පරිපාලන හැකියාව තුළින්, ඔහු මෙම කාර්යයන් උසස් තත්වයකට සිදුකල අතර එකල ඔහුගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සිදුවූ පර්යේෂණ සම්බන්ධ සොයාගැනීම් ජාතික සංවර්ධනය සඳහා උපායමාර්ගිකව යොදා ගැනීමද සහතික කළේය.

1982 දී ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලය, ස්වභාවික සම්පත්, බලශක්ති සහ විද්‍යා අධිකාරිය (NARESA) ලෙස ප්‍රතිසංවිධානය කරන විට, සිල්වා මහතා විද්‍යාත්මක කටයුතු අධ්‍යක්ෂවරයා ලෙසත් පසුව නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා ලෙසත් පත් කරන ලදී. ඔහු විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ ස්ථාවර කමිටුවේ ලේකම්වරයා ලෙසද සේවය කළ අතර, එහිදී ඔහු රටේ විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති රාමුව සැලසුම් කිරීම සඳහා සක්‍රිය දායකත්වයක් ලබාදෙන ලදී. පසුව, ජාතික විද්‍යා පදනමේ (NSF) දී, විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ කමිටුවේ සහ සාම්ප්‍රදායික දැනුම පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ සාමාජිකයකු ලෙස කැපීපෙනෙන කාර්යභාරයක් ඉටුකළේය.ඔහුගේ කීර්තිමත් වෘත්තීය ජීවිතය තුළ, CSC, UNCTAD, UN-ESCAP, UNESCO, UNDP සහ තවත් ආයතන කිහිපයක ජාත්‍යන්තර උපදේශකයෙකු ලෙස ද සේවය කළ අතර, එමඟින් ඔහුට දකුණු ආසියාවේ, දකුණු පැසිෆික් දූපත් සහ බටහිර අප්‍රිකාවේ රටවල් 35 කට වැඩි ගණනකට සංචාරය කිරීමට අවස්ථාව ලැබිණි.

පර්යේෂණ සම්බන්ධීකරණය සඳහා ඔහුගේ සුවිශේෂී දායකත්වයක් ලබා දුන් ඔහු 1986 දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද NARESA හි පර්යේෂණ ප්‍රදාන යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සම්පූර්ණ කරන ලද පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති 200 කට වැඩි සංඛ්‍යාවක් දැක්විය හැක. මෙම ව්‍යාපෘතිවල අවසාන ප්‍රතිඵල ආශ්‍රිතව ජනනය වන ප්‍රතිලාභ මහජනතාව වෙත ගෙනයාම සිදුවූ අතර එය මහජන අරමුදල් කාර්යක්ෂමව යොදා ගැනීම පිළිබඳ වටිනා පූර්වාදර්ශයක් ලබා දුන්නේය.

1982 සහ 1990 අතර, සිල්වා මහතා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් සමඟ පර්යේෂණ සහයෝගිතාව සඳහා වූ ස්වීඩන් ඒජන්සිය (SAREC) විසින් අරමුදල් සපයන ලද වැඩසටහනකට නායකත්වය දුන්නේය. මෙම මූලපිරීම ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාත්මක දියුණුවට

ඇතිකල තීරණාත්මක සාධකයක් වූ අතර එහි සාර්ථකත්වයන් අතර ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා අරමුදල පිහිටුවීම ද ඇතුළත් වූ අතර එමඟින් ශ්‍රී ලාංකික විද්‍යාඥයින්ට ජාත්‍යන්තර සංසදවල ඔවුන්ගේ කාර්යයන් ඉදිරිපත් කිරීමට හැකි විය. දිගුකාලීන අවශ්‍යතාවයක් සපුරාලීමෙන්, මෙම වැඩසටහන ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාත්මක දෘශ්‍යතාව වැඩි දියුණු කළ අතර ගෝලීය සහයෝගීතාවයන් පෝෂණය කළේය. එහි සාර්ථකත්වය කෙතරම්ද යත් SAREC අවබෝධතා ගිවිසුම අවසන් වූ පසු NSF ජාතික අරමුදල් සමඟ වැඩසටහන දිගටම කරගෙන ගියේය. සිල්වා මහතාගේ බලපෑම පරිපාලනයෙන් ඔබ්බට විහිදී ගියේය. ඔහු NSC, NARESA සහ NSF හි විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනයන්හි මූලික කාර්යභාරයක් ඉටු කළේය.

1978 දී, රටේ පළමු කැබිනට් අනුමැතිය ලත් ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති (NSTP) ප්‍රකාශය NSC හි විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ කමිටුව විසින් ලංකා විද්‍යාභිවර්ධන සංගමය (SLAAS) සමඟ සහයෝගයෙන් සකස් කරන ලදී. මෙම සන්ධිස්ථානගත ලේඛනය ජාතික සංවර්ධනයට විද්‍යාව හා තාක්ෂණය ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා ක්‍රමානුකූල ප්‍රවේශයක් සඳහා අඩිතාලම දැමීය. 1991 දී, විද්‍යා හා තාක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ සියලුම අංශ සහ විශේෂයෙන්, NSC විසින් සංවර්ධනය කරන ලද කරුණු 7 කින් යුතු විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව සොයා බැලීමට ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායක් පත් කරන ලදී. පසුව, ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණ කොමිෂන් සභාව (NASTEC) විසින් පුළුල් ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කරන ලද අතර එය 2009 දී අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලදී. දශක තුනක් පුරා ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපති හැඩගැස්වීම සඳහා සිල්වා මහතා දැක්වූ අඛණ්ඩ දායකත්වය දුර්ලභ විශේෂත්වයක් වන අතර, එය විද්‍යාව පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය තුළින් ජාතික සංවර්ධනය ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා ඔහුගේ විශේෂඥතාව සහ නොනවතින කැපවීම යන දෙකම මනාව පිළිබිඹු කරන අවස්ථාවක් ලෙස දැක්විය හැක.

1994 දී ජාතික විද්‍යා පදනමෙන් විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසුවත්, සිල්වා මහතාගේ විශේෂඥ සේවය සඳහා නිරන්තර ඉල්ලුමක් 2026 වසර වනවිටත් පැවතුණි. ඔහුගේ ප්‍රසන්න පෞරුෂය, ඔහුගේ දැනුම බෙදා ගැනීමේ ත්‍යාගශීලීභාවය සහ වැඩ සඳහා ඇති උද්‍යෝගය ඔහුව විශ්වාසදායක උපදේශකයෙකු සහ ගුරුවරයකු බවට පත් කළේය. NSF හි කාර්ය මණ්ඩලය නිතර ඔහුගේ මග පෙන්වීම පැතූ අතර, පශ්චාත් උපාධි පර්යේෂකයින් ඇතුළු සියලු මට්ටම්වල කාර්ය මණ්ඩලයට මග පෙන්වීම සහ අධීක්ෂණ කටයුතු සඳහා ඔහු තම කාලය නොමසුරුව කැප කළේය. කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති කවුන්සිලය (CARP) සහ ජාත්‍යන්තර ස්වභාව සංරක්ෂණය සඳහා වූ සංගමයේ (IUCN) ශ්‍රී ලංකා දේශීය කාර්යාලය ඔහුගේ උපදේශනය ලබාගත් ආයතන ලෙස හැඳින්විය හැකි අතර මෙය ඔහු සතු පුළුල් ක්ෂේත්‍රයක වැඩ කිරීමේ හැකියාව පෙන්වන සාක්ෂින් ලෙස හැඳින්විය හැක.

වසර 63ක් පුරා විහිදුණු සිල්වා මහතාගේ අද්විතීය වෘත්තීය දිවියේ විශිෂ්ටත්වය වචනවලින් පමණක් මුළුමනින්ම විස්තර කිරීම අපහසුය. ඔහු 100කට වඩා වැඩි විද්‍යාත්මක පත්‍රිකා ප්‍රමාණයක්ද, තාක්ෂණික ප්‍රකාශන, ජනප්‍රිය විද්‍යා ලිපි සහ පොත් පරිච්ඡේද මෙන්ම පොත් හතරක් ද රචනා කළේය. ඉංග්‍රීසි භාෂාව පිළිබඳ ඔහුගේ සුවිශේෂී ප්‍රවීණතාවය සහ සූක්ෂම කතුවැකි කුසලතා සඳහා ද ඔහු ප්‍රසිද්ධ විය. ඉංග්‍රීසි කර්තෘ ලෙස විදුරාව සමඟ ඔහුගේ නිල සම්බන්ධය 2008 දී ආරම්භ වූ අතර 2025 දක්වා පැවතුනි, සෞඛ්‍යය පිරිහීම නිසා ඔහුට ඉල්ලා අස්වීමට සිදුවිය. ඔහුගේ වසර 18 ක සේවා කාලය තුළ, සඟරාවේ ඉංග්‍රීසි අන්තර්ගතය පැහැදිලි, නිරවද්‍ය සහ ප්‍රවේශ විය හැකි බව ඔහු සහතික කළ අතර, එමඟින් සිසුන්, ගුරුවරුන් සහ පුළුල් විද්‍යාත්මක ප්‍රජාව සඳහා විද්‍යාත්මක සම්පතක් ලෙස එහි වටිනාකම වැඩි දියුණු කළේය. සංස්කරණයට අමතරව, ඔහු තමාගේ ලේඛන හැකියාව ද විදුරාව සඳහා දායක කළ අතර, NSF හි 50 වන සංවත්සරය සැමරීම සඳහා 2018 විශේෂ කලාපයට කැපී පෙනෙන රචනයක් ද ඇතුළත් කරනු ලැබීය.

ආචාර්ය ගිහිකා යාපා
හිටපු පර්යේෂණ අංශ ප්‍රධානී
ජාතික විද්‍යා පදනම

තුසිත මලලසේකර: විද්‍යා සන්නිවේදන දායකත්වයට උපහාරයක්

මනුජ් සී. වීරසිංහ

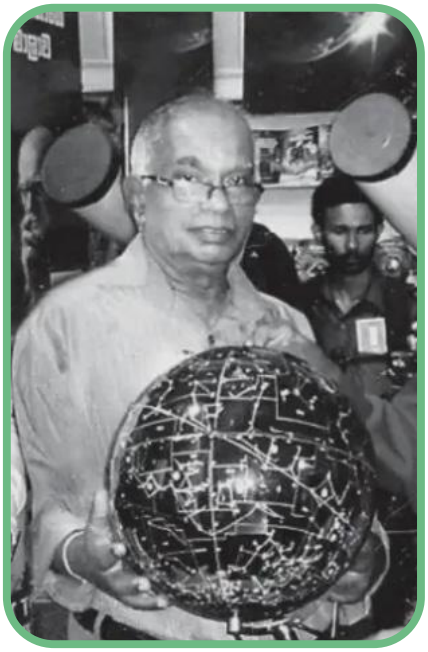

විද්‍යාත්මක නවෝත්පාදන, සොයාගැනීම් සහ විද්‍යාත්මක ප්‍රජාව තුළ දැනුමේ වර්ධනය එදිනෙදා භාවිතය සඳහා මහජනතාව වෙත පැහැදිලිව සන්නිවේදනය නොකෙරේ නම්, ඒවායේ අගය සීමිතය. නූතන සන්නිවේදන යුගයක පවා, පුළුල් මහජනතාවට දැනුම ලබාගැනීමට භාෂාව තවමත් බාධාවක්ව පවතී. දේශීය භාෂාවලින් කටයුතු කරන විද්‍යා සන්නිවේදකයන්ගේ දායකත්වය මෙතරම් වැදගත් වන්නේ එබැවිනි.

මෙම සන්දර්භය තුළ, දශක හයකට වැඩි කාලයක් පුරා සිංහල මාධ්‍යය ඔස්සේ, විශේෂයෙන්ම සෞඛ්‍ය සහ ඊට අදාළ විෂයයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා සන්නිවේදන ඉතිහාසයේ විශිෂ්ට ස්ථානයක් හිමිකර ගැනීමට තුසිත මලලසේකර මහතා සමත් විය. පානදුරේ උපත ලබා, පානදුර ශ්‍රී සුමංගල විද්‍යාලයෙන් අධ්‍යාපනය ලැබූ ඔහු, සිය ජනමාධ්‍ය ගමන ආරම්භ කළේ සිය පාසල් අවධියේදීමය.

1960 දශකයේදී කෙටිකතා, කවි රචනා කරමින් මාධ්‍යයට පා තැබූ තුසිත, 1971 දී ලහිරු නැගෙන ලොවක් නම් නව කතාවද ප්‍රකාශයට පත් කළේය. 1970 දශකයේදී පුවත්පත් සහ සඟරාවල විශේෂයෙන්ම සෞඛ්‍ය සම්බන්ධ මාතෘකා ඔස්සේ ඔහු තැබූ සටහන්, විද්‍යාත්මක දැනුම පුළුල්ව මහජනතාව අතරට ගෙන යාමේ ඔහුගේ මෙහෙවරේ ආරම්භය සලකුණු කළේය. එම කාල වකවානුවේදී විද්‍යා ලේඛකයන් දුර්ලභ වූ අතර, පුවත්පත්වල විද්‍යාව සඳහා වෙන්වූ ඉඩකඩ ද සීමිත විය. එමෙන්ම රටටම තිබුණේ එක් ගුවන්විදුලි මධ්‍යස්ථානයක් පමණක් බැවින් මාධ්‍ය හරහා මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ අවස්ථා සාපේක්ෂව අඩු විය. එබැවින් මෙවැනි දීර්ඝ කාලයක් පුරා විද්‍යා සන්නිවේදනය වෙනුවෙන් ඔහු දැක්වූ අඛණ්ඩ දායකත්වය විශේෂයෙන් කැපී පෙනේ.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන කාර්යාංශයේ ප්‍රචාරක නිලධාරියා ලෙස මලලසේකර මහතා මහජන සන්නිවේදනයේ පෙරමුණේම සිටියේය. කෙසේ වෙතත්, ඔහුගේ සේවය නිල වගකීම්වලට පමණක් සීමා නොවීය; ඔහු විද්‍යා සන්නිවේදනය තමාගේ සමාජීය වගකීමක් ලෙස වැළඳ ගත්තේය. 1980 සහ 1990 දශකවලදී, ගුවන්විදුලිය සහ රූපවාහිනිය මගින් සෞඛ්‍ය මාතෘකා නිතර සාකච්ඡා කිරීමට පටන්ගත් විට, මලලසේකර මහතා දිවයින පුරා සිටින දහස් සංඛ්‍යාත ශ්‍රාවකයන්ට සහ නරඹන්නන්ට සමීප හඬක් මෙන්ම හුරුපුරුදු චරිතයක් බවට පත්විය. ඔහු සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ පුළුල් පරාසයක මාතෘකා ආවරණය කළ අතර, මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සහ සම්බන්ධ කර ගැනීම අරමුණු කරගත් සාකච්ඡා සඳහා වෛද්‍ය විශේෂඥයන් සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ වෘත්තිකයන් සම්බන්ධ කළේය. විද්‍යාත්මක ප්‍රවේශයක් ඔස්සේ

සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය ගැටලු පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම ඔහුගේ අරමුණ විය. ඔහු පොත් කිහිපයක් රචනා කළ අතර, විද්‍යා ශිෂ්‍ය සංවිධානය ප්‍රකාශයට පත් කළ "විද්‍යා", ජාතික විද්‍යා පදනම මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද 'විදුරාව' සහ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන කාර්යාංශය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද 'සැපත' ඇතුළු සඟරා රැසක සංස්කාරකවරයා ලෙස කටයුතු කළේය. දශක ගණනාවක් පුරා මෙම ප්‍රකාශන ඔහුගේ සූක්ෂම සංස්කරණයෙන් පෝෂණය වූ අතර විද්‍යා සන්නිවේදනය සඳහා වැදගත් වේදිකාවන් බවට පත්විය.

ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍ය තුළ මලලසේකර මහතාගේ විශිෂ්ට ලේඛන සහ ඉදිරිපත් කිරීමේ විලාසය, සංකීර්ණ සංකල්ප සහ විද්‍යාත්මක කරුණු පාඨකයන්ට සහ ශ්‍රාවකයන්ට පහසුවෙන් තේරුම් ගත හැකි පරිදි සරල කළේය. දැනුමේ හරයට හානියක් නොකර මෙලෙස සරල කිරීමට තිබූ හැකියාව, විද්‍යා සන්නිවේදනයට ඔහු දැක්වූ දායකත්වය සුවිශේෂී කිරීමට හේතු විය.

"සිළුමිණ" පුවත්පතෙහි පළවූ ඥානකෝෂය හා විශ්වකෝෂය සංස්කරණයේදී ද තුසිත මලලසේකරයන් ප්‍රධාන කර්තව්‍යයක් ඉටු කළේය. රාජ්‍ය සාහිත්‍ය සම්මාන 2 ක්, ජාතික විද්‍යා පදනමේ සම්මානයක්, සර්වෝදය සම්මානය ඇතුළු ඇගයීම් රැසකින් මලලසේකර මහතා පිදුම් ලැබීය. විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීම සඳහා විශාල දායකත්වයක් ලබාදුන් ඔහු ජාතික විද්‍යා පදනමේ විද්‍යාව ජනප්‍රිය කිරීමේ ජාතික උපදේශක කමිටුවේ සාමාජිකයෙකු ලෙස ද දීර්ඝ කාලයක් කටයුතු කළේය. තවද, ඔහුගේ භාෂා කුසලතාව සහ සංස්කරණ නිපුණතාව පෙන්නුම් කරමින් 'මලලසේකර ඉංග්‍රීසි-සිංහල ශබ්දකෝෂයේ' පස්වන සංස්කරණය සංශෝධනය කිරීමේ සංස්කාරක කමිටුවේ ද ඔහු කටයුතු කළේය.

ඖෂධවේදියකු ලෙස සිය වෘත්තීය ජීවිතය ආරම්භ කළ තුසිත කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ජනමාධ්‍ය පිළිබඳ ඩිප්ලෝමාවක් පූර්ණය කර සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට එළැඹියේය. පසු කලක (UNDP) අනුග්‍රහයෙන් තායිලන්තයේදී සන්නිවේදන පාඨමාලාවක් හැදෑරූ තුසිතට විකල්ප වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර විශ්ව විද්‍යාලය මගින් සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ දර්ශනපති ගෞරව උපාධියක් පිරිනැමීය. තුසිත සෞඛ්‍යය ජනමාධ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට පිවිසි නවකයන් රැසකට මඟපෙන්වන්නෙකු ද විය. සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන කාර්යාංශයේ සේවය කළ කාලය තුළ සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන් සහ මාධ්‍ය අතර සබඳතාව ශක්තිමත් කිරීමට ඔහු වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කළේය. WHO, UNFP සහ UNICEF ඇතුළු එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ නියෝජිතායතන කිහිපයක සන්නිවේදන උපදේශකයෙකු සහ පරිවර්තකයෙකු ලෙස ද ඔහුගේ දායකත්වය ලැබිණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ වරප්‍රසාද නොලත් ජනතාව උදෙසා දේශීය භාෂාවෙන් විද්‍යා සන්නිවේදනයේ නිරත වූ පුරෝගාමියෙකු වන තුසිත මලලසේකර මහතා වෙනුවෙන් අතිමහත් කෘතඥතාවයෙන් යුතුව මම මෙම උපහාර සටහන තබමි.

මහාචාර්ය මනුජ් සී. වීරසිංහ
ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය
ප්‍රජා වෛද්‍ය විද්‍යාව සහ පවුල් වෛද්‍ය විද්‍යාව
ශ්‍රී ලංකා වයඹ විශ්වවිද්‍යාලය

පසුගිය වසර 50 තුළ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද විදුරාව සඟරාවන්

තේමාව	වර්ෂය	වෙළුම	කලාපය
විද්‍යාව හා තාක්ෂණය	1976	1	1
නොබැදි රට වල විද්‍යා හා තාක්ෂණය	1976	1	2
ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසර ගැටලු	1976	1	3
ආහාර හා පෝෂණය	1977	2	1
තත්ව පාලනයේ අවශ්‍යතාව	1977	2	2
විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති	1977	2	3
සංවර්ධනය සඳහා වන විකල්ප ක්‍රමෝපායන්	1977	2	4
මහවැලි සංවර්ධන වැඩසටහන - I	1978	3	1
මහවැලි සංවර්ධන වැඩසටහන - II	1978	3	3
ශ්‍රී ලංකාවේ වතුකරයේ සිදුවන පර්යේෂණ	1980	5	1
ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්ව විද්‍යාලවල සිදුවන පර්යේෂණ	1981	5	2
රසායන විද්‍යාව, කර්මාන්ත හා පුරවැසියා	1982	6	1
මිනිසා හා පේව ගෝල වැඩසටහන	1982	6	2
පරිගණකය හා තොරතුරු කළමණාකරනය	1983	7	1
පේවීය පාලනය	1984	8	1
කඩොලාන	1986	9	1
ආහාර බාල කිරීම	1987	10	1
පළිබෝධ නාශක හොඳ හා නරක	1988	11	1
ශ්‍රී ලංකාවේ පරිසර දූෂණය	1990	12	1
ශාක පෝෂණය හා පොහොර	1990	12	2
වනවගාව	1990	12	3 සහ 4
උචිත තාක්ෂණය	1991	13	1
මුහුදෙන් ලැබෙන සම්පත්	1991	13	2
සතුන්ගෙන් මිනිසාට වැළදෙන රෝග	1991	13	3
ශාක ආරක්ෂණය	1991	13	4
ජාන සංරක්ෂණය	1992	14	1
ජලජ වල් පැළෑටි	1992	14	2
ආහාර සහ යහ පැවැත්ම	1992	14	3
ඒඩ්ස්	1993	15	1
පරිගණක	1993	15	2
ස්වාභාවික විපත්	1993	15	3
පවුල් සෞඛ්‍යය	1994	16	1 සහ 2
තාක්ෂණය, යුද්ධය හා සාමය	1994	16	3 සහ 4
ඖෂධ පැළෑටි	1995	17	1
පුස්තකාල එදා සහ අද	1996	18	1

තේමාව	වර්ෂය	වෙළුම	කලාපය
සමෝධානික පළිබෝධ කළමනාකරණය	1996	18	2
දේශීය දැනුම	1997	19	1
මහාචාර්ය නන්දදාස කෝදාගොඩ සමරු කලාපය	1997	19	2
අතීත ශ්‍රී ලංකා යකඩ උණු කිරීම හා ලෝහ කර්මාන්තය	1997	19	3
සූර්ය බලශක්තිය	1997	19	4
ඉගෙනීම සඳහා ව්‍යාපෘති	2000	20	1
මදුරුවන් මගින් බෝවන රෝග	2000	20	2
විද්‍යා සන්නිවේදනය	2002	21	1
වෙනස් වන කාලගුණික රටා	2005	22	1
පළිබෝධ නාශක	2005	22	2
ස්වාභාවික ව්‍යසන	2005	22	3
අඟුටුමිටි තාක්ෂණය	2006	23	1
බලශක්ති අර්බුදයට මුහුණ දෙමු	2006	23	2 සහ 3
බෝ නොවන රෝග	2007	24	1
ආහාර තාක්ෂණය	2007	24	2
දේශගුණ විපර්යාස	2008	25	1
ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය වයස්ගතවීම	2008	25	2
විද්‍යාව හා ජාතික ආරක්ෂාව	2009	26	1
ජාතික සංවර්ධනය සඳහා සන්නිවේදන තාක්ෂණය	2009	26	2
විද්‍යාව ජනමාධ්‍ය තුළින්	2010	27	1
ජාතික සංවර්ධනය සඳහා සාගර සම්පත්	2010	27	2
දේශගුණික වෙනස්වීම් සංහිදියාව සහ හැඩගැස්ම	2010	27	2
එදිනෙදා ජීවිතයට රසායනය	2011	28	1
ප්‍රවේණිවිද්‍යාව වර්තමානය හා අනාගතය	2011	28	2
තිරසර සංවර්ධනය සඳහා නවෝත්පාදන	2011	28	3
මහාමාර්ග ප්‍රවාහන අභියෝග ජය ගැනීම	2012	29	1
වෝහාරික වෛද්‍ය විද්‍යාව	2012	29	2
ජලය සහ දිවි පැවැත්ම	2012	29	3
ශ්‍රී ලංකාවේ ඛනිජ සම්පත්	2013	30	1
යහපත් ජීවන රටාවකට හුරුවෙමු	2013	30	2
පුරා විද්‍යාවේ මෑත සොයාගැනීම්	2014	31	1
එදිනෙදා ජීවිතයට ගණිතය	2014	31	2
මිනිස් යහපත උදෙසා අභ්‍යවකාශ තාක්ෂණය	2014	31	3
දේශීය දැනුම	2015	32	1
විද්‍යාත්මක පර්යේෂණයන්හි නව ප්‍රවණතා	2015	32	2
ආලෝකය සහ ආලෝකය පදනම් තාක්ෂණය	2015	32	3
අන්තර්ජාලිකාංග	2016	33	1
ආලේපන සුවඳවිලවුන් සහ ක්ෂාලක	2016	33	2

තේමාව	වර්ෂය	වෙළුම	කලාපය
ක්‍රීඩාව හා විද්‍යාව	2017	34	1
සිත පසුබිමේ විද්‍යාව	2017	34	2
ඩෙංගු	2017	34	3
ඝන අපද්‍රව්‍ය ගැටලුවට නිමාවක්	2018	35	1
තිරසර දිවියකට විද්‍යාව	2018	35	2
විද්‍යාව හා තාක්ෂණය තුළින් රට පෙරට	2018	35	3
නිර්මිත පරිසරය	2019	36	1
ගුවන් ගමනේ කතාව	2019	36	2
භූ සම්පතෙහි තිරසර භාවිතය	2019	36	3
කෘත්‍රිම බුද්ධිය	2019	36	4
ස්ටෙම් අධ්‍යාපනය	2020	37	1
පේව සුරක්ෂිතතාව	2020	37	2
හරිත අනාගතයකට පුනර්ජනනීය බලශක්ති	2020	37	3
කොවිඩ් 19	2020	37	4
අදිසි පරිසර දූෂණය	2021	38	1
පරිසරයට හානිකරන නොදකින උවදුරු	2021	38	2
ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්: ඌන උපයෝජිත ජාතික සම්පත	2021	38	3
දසත පැතිරුණු ක්ෂුද්‍රජීවීන්ගේ කාර්යභාරය	2021	38	4
සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මාන්තයේ විද්‍යාත්මක පසුබිම	2022	39	1
යහපත් සෞඛ්‍ය සඳහා ආරක්ෂිත ආහාර	2022	39	2
යහපත් අනාගතයක් උදෙසා STEM අධ්‍යාපනය	2023	40	1
අවමකරණය	2023	40	2
මන්දපෝෂණය සංහිඳියාව	2024	41	1
කෘත්‍රිම බුද්ධිය : ස්වභාවික ව්‍යසනයන්ගෙන් පූර්ව ආරක්ෂාව හා ව්‍යසනයෙන් පසු යථාතත්ත්වයට පත්වීම උදෙසා	2026	42	1
විදුරාවේ ගමන් මග : 50 වන සංවත්සර සැමරුම 1976 - 2026	2026	42	2

✸ සටහන: 1979, 1985, 1989, 1998, 1999, 2001, 2003, 2004 සහ 2025 වසරවලදී විදුරාව වෙළුම් ප්‍රකාශයට පත් නොකළ බැවින්, 2026 වසරේ 50 වැනි සංවත්සරය සමරන මෙම කලාපය 42 වන වෙළුම ලෙස නිකුත් කෙරේ.

2026 නොබෙල් තෑගලාහීන්

නොබෙල් තෑගය යනු විද්‍යාව, සාහිත්‍යය, සාමය සහ ආර්ථික විද්‍යාව යන ක්ෂේත්‍රවල මානව සංවර්ධනය සඳහා අති විශිෂ්ට දායකත්වයක් ලබා දුන් පුද්ගලයන්ට පිරිනමන ලෝකයේ ගෞරවනීයම සම්මානයකි. 2026 වසරේදී විද්‍යාව, මානව හිමිකම්, සාහිත්‍යය හා ආර්ථික විද්‍යාව යන විවිධ ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රමුඛ දායකත්වයන් වෙනුවෙන් දස දෙනෙකු මෙම උත්තම ගෞරවයට පාත්‍ර වූහ.

1. වෛද්‍ය විද්‍යාව සඳහා වූ නොබෙල් තෑගය

කාල් ඩීසෙරොත්, පීටර් හෙගමන් සහ ජෝර්ජ් නාගල් (Karl Deisseroth, Peter Hegemann, Georg Nagel)

2026 වසරේ වෛද්‍ය විද්‍යා නොබෙල් තෑගය හිමි වූයේ "ආලෝකයෙන් නියුරෝන පාලනය කිරීම" සඳහා ඉඩ සලසන (Optogenetic) තාක්ෂණය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මූලික වූ සොයාගැනීම් වෙනුවෙනි.

Optogenetics යනු ජීවමාන මොළයක නියම ස්නායු සෛල ආලෝකය මඟින් සක්‍රීය හෝ අක්‍රීය කිරීමට හැකි තාක්ෂණයකි. මෙම ක්‍රමවේදය මඟින් මතකය, චර්යාව, හැඟීම් සහ ස්නායු රෝග පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට හැකිවී තිබේ.

වැදගත්කම

මෙම සොයාගැනීම මඟින් මොළයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ පර්යේෂණවල විප්ලවීය වෙනසක් ඇති කර ඇති අතර, මානසික හා ස්නායු රෝග සඳහා නව ප්‍රතිකාර ක්‍රම සංවර්ධනය කිරීමට ද සහාය ලබා දෙයි.

2. භෞතික විද්‍යාව සඳහා වූ නොබෙල් තෑගය

ෆ්‍රැන්සිස් හැල්සන් (Francis Halzen)

බෙල්ජියානු-ඇමරිකානු භෞතික විද්‍යාඥ ෆ්‍රැන්සිස් හැල්සන් වෙත 2026 නොබෙල් භෞතික විද්‍යා තෑගය පිරිනමනු ලැබුවේ (IceCube Neutrino Observatory) පිහිටුවීමට සහ අධි ශක්ති නියුට්‍රිනෝ හඳුනාගැනීමට ලබාදුන් විශිෂ්ට දායකත්වය වෙනුවෙනි.

නියුට්‍රිනෝ යනු විශ්වයේ වඩාත්ම දුර්ලභ ලෙස අනාවරණය කළ හැකි අංශු අතරින් එකකි. දකුණු ධ්‍රැවයේ අයිස් ස්ථර භාවිතයෙන් එම අංශු නිරීක්ෂණය කළ හැකි බව ෆ්‍රැන්සිස් හැල්සන් පෙන්වා දුන්නේය.

වැදගත්කම

මෙම පර්යේෂණය මඟින් කළු කුහර, විශ්ව ශක්ති උත්පාදක සහ විශ්වයේ අභිරහස් ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ නව තොරතුරු අනාවරණය කර ගැනීමට විද්‍යාඥයන්ට හැකි වී ඇත.

3. රසායන විද්‍යාව සඳහා වූ නොබෙල් තෑගය

හෙන්රි බී. කාගන් සහ කෙන්සෝ සෝයි (Henri B Kagan සහ Kenso Soai)

2026 නොබෙල් රසායන විද්‍යා ත්‍යාගය හිමි වූයේ ජීවයේ අණුමය අසමමිතිය (Molecular Chirality) පිළිබඳ වැදගත් ගැටලුවකට විසඳුම් සොයාගත් හෙන්රි බී. කාගන් සහ කෙන්සෝ සෝයි හටය. ඔවුන් අසමමිතීය කාබනික සංශ්ලේෂණයේ ස්වයං-උත්ප්‍රේරණ ක්‍රියාවලි හඳුනාගනිමින් රසායනික පද්ධති තුළ නිශ්චිත අණුමය ආකෘති වර්ධනය වන්නේ කෙසේදැයි පැහැදිලි කළහ.

වැදගත්කම

මෙම සොයාගැනීම් නව ඖෂධ නිෂ්පාදනය හා ජීව විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද අවබෝධයට වැදගත් දායකත්වයක් සපයයි.

4. සාහිත්‍යය සඳහා වූ නොබෙල් ත්‍යාගය

ඇන් කාසන් (Anne Carson)

කැනේඩියානු කවියක, රචකයෙකු, පරිවර්තකයෙකු සහ සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය විද්වතියක් වන ඇන් කාසන් 2026 නොබෙල් සාහිත්‍ය ත්‍යාගයෙන් පිදුම් ලැබුවාය. ඇයගේ නිර්මාණ "සම්භාව්‍ය සම්ප්‍රදාය සමඟ සංවාදයක යෙදෙමින් නවීන සාහිත්‍යයට නව ආකාර නිර්මාණය කිරීම" වෙනුවෙන් ඇගයීමට ලක්විය.

වැදගත්කම

ඇයගේ කෘති කාව්‍යය, පරිවර්තනය, විචාරය සහ ගද්‍ය සාහිත්‍යය අතර මායිම් බිඳ දමමින් නව නිර්මාණාත්මක ප්‍රවණතා ඇති කර තිබේ. (Autobiography of Red) සහ (The Glass Essay) වැනි කෘති ලෝක සාහිත්‍යයේ වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කරගෙන ඇත.

5. සාමය සඳහා වූ නොබෙල් ත්‍යාගය

නවි පිල්ලේ (Navi Pillay)

දකුණු අප්‍රිකානු ජාතික නීතිවේදිනියක සහ මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරිනියක වන නවි පිල්ලේ 2026 නොබෙල් සාම ත්‍යාගයට පාත්‍ර වූයේ ජාත්‍යන්තර නීතිය සහ සාමය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා කළ කැපීපෙනෙන සේවාව වෙනුවෙනි. ඇය එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් මහ කොමසාරිස්වරිය ලෙසත් ජාත්‍යන්තර අධිකරණ රාශියක විනිසුරුවරියක ලෙසත් සේවය කර ඇත.

වැදගත්කම

යුධ අපරාධ, ජන සංහාර සහ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයන් සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර නෛතික පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ඇය ලබාදුන් දායකත්වය අතිශය වැදගත් වේ.

6. ආර්ථික විද්‍යාව සඳහා වූ නොබෙල් ත්‍යාගය

රොබට් ඒ. හෝල් සහ මයිකල් වුඩ්ෆර්ඩ් (Robert E Hall, Michael, Woodford)

ආර්ථික විද්‍යාව සඳහා වන නොබෙල් අනුස්මරණ ත්‍යාගය, ආර්ථික උච්චාවචනයන් අතරතුර ස්ථායීකරණ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අවබෝධය වැඩිදියුණු කළ සාර්ව ආර්ථික ආකෘති සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රොබට් ඒ. හෝල් සහ මයිකල් වුඩ්ෆර්ඩ් යන දෙදෙනාටම ඒකාබද්ධව පිරිනමන ලදී.

වැදගත්කම

ආර්ථික අස්ථාවරත්වය අඩු කිරීමට සහ අවපාත කළමනාකරණය කිරීමට රජයන්ට සහ මහ බැංකුවලට මූල්‍ය හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති වඩාත් ඵලදායී ලෙස භාවිතා කළ හැකි ආකාරය ඔවුන්ගේ කාර්යයන් මගින් පෙන්නුම් කරන ලදී.

තොරතුරු මූලාශ්‍රය: *https://www.nobelprize.org/all-nobel-prizes-2026/es-2026/*

ආචාර්ය දිල්රුක්ෂි රණතුංග
අංශ ප්‍රධානී
විද්‍යාව ප්‍රචලිතකිරීමේ අංශය
ජාතික විද්‍යා පදනම

ජාතික විද්‍යා පදනම
47/5, මේට්ලන්ඩ් පෙදෙස
කොළඹ 07

www.nsf.gov.lk